

Zi+

ČKAIT

**Osvobozující
rozsudek
pro inženýry
Trojské lávky**

**Názor statiků na
význam úrovní
projektové
dokumentace**

**Taxonomie
Green Dealu
po ruské agresi
ještě důležitější**

**Pokyn ČKAIT
pro uplatnění
inflační
doložky**

2

OBSAH

Titulní strana: Český pavilon EXPO Dubaj 2020 představuje jedinečné technologické zařízení S.A.W.E.R, které získává z pouštního vzduchu vodu.

AKTUÁLNĚ

- 2 Osvobozující rozsudek pro inženýry obžalované z pádu Trojské lávky
- 4 Proč sledování stavu Trojské lávky nezabránilo havárii?

PŘÁVNÍ PŘEDPISY

- 5 Odklad nového stavebního zákona
- 6 Územní plánování podle nového stavebního zákona z pohledu ČKAIT
- 12 Význam úrovní projektové dokumentace z pohledu statika a jejich (ne)uplatňování v praxi
- 17 Jak navrhovat skleněné prvky ve stavbách
- 18 Denní osvětlení obytných místností a požadavky norem
- 21 Nařízení o stavebních výrobcích v kompletní a aktuální podobě
- 23 Taxonomie Green Dealu je po ruské agresi ještě důležitější
- 26 Růst cen ve stavebnictví z pohledu práva

ČINNOST KOMORY

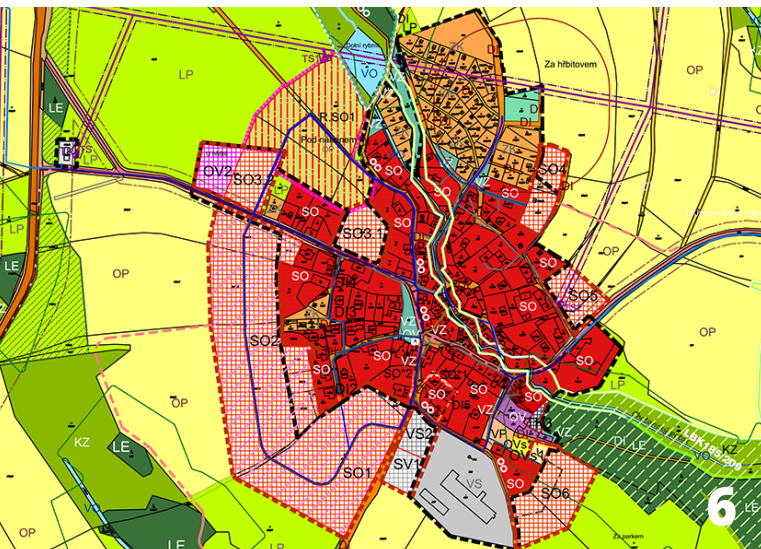
- 28 Metodický pokyn ČKAIT pro uplatnění inflační doložky ve smlouvách autorizovaných osob
- 29 25. výročí ostravské Stavební fakulty
- 30 ČKAIT je již sedmým rokem oficiálním připomínkovým místem
- 32 Profesionální přípojištění a Claims Made
- 33 Zpráva o činnosti Stavovského soudu ČKAIT v roce 2021
- 34 Zasedání představenstva únor 2022
- 36 Valná hromada České Budějovice
- 37 Valná hromada Pardubice
- 38 Valná hromada Praha

VÁLKA

- 39 Zaměstnejte kolegu z Ukrajiny

VÝSTAVA

- 40 Čeští inženýři oživilí poušť

6

23

Zprávy
a informace
ČKAIT

Pro své členy vydává Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě • Vychází šestkrát ročně Pro členy ČKAIT zdarma • **Náklad:** 27 750 výtisků • **Datum vydání:** 25. dubna 2022 • **Redakční rada:** Ing. Radim Loukota, předseda redakční rady, člen Představenstva ČKAIT; Ing. Daniel Lemák, Ph.D., místopředseda redakční rady, oblast ČKAIT Olomouc; Marie Báčová, odborná poradkyně předsedy ČKAIT, kancelář ČKAIT Praha; Ing. Milan Havlišta, předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové; Ing. Pavel Křeček, čestný předseda ČKAIT; Ing. Miroslav Loutocký, Regionální kancelář ČKAIT Brno;

Ing. Dominika Mandíková, vedoucí Střediska vzdělávání a informací ČKAIT; Ing. Jindřich Pater, místopředseda ČKAIT, předseda Ediční rady ČKAIT a Rady pro podporu rozvoje profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava; Ing. Jaroslav Valkovič, oblast ČKAIT Zlín, člen Autorizační rady ČKAIT; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., oblast ČKAIT Ostrava, členka Představenstva ČKAIT; Ing. Svatopluk Zidek, předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary • **Šéfredaktorka:** Ing. Markéta Kohoutová
Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2, tel.: 227 090 211 (Mgr. Eva Stropková), <http://zpravy.ckait.cz> • **Sazba a jazyková úprava:** Jindřich Sládek
Layout: Studio GAT (www.gat.cz) • **Ilustrace:** Eliška Čermáková • **Z+i ČKAIT č. 3/2022:** termíny příspěvků: 9. 5. 2022, termín vydání: 23. 6. 2022, příspěvky pošlete na: Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338, zpravy@ckait.cz • **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s.r.o., Podnikatelská 1160/14, 320 56 Plzeň • **Vydavatel:** Informační centrum ČKAIT, s.r.o., Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2, info@ic-ckait.cz, www.ic-ckait.cz • IČO: 25930028 • MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

ÚVODNÍ SLOVO

V úvodníku minulého čísla jsem projevil mírný optimismus a napsal jsem, že se letos snad pomalu začneme vracet k normálnímu životu. Bylo to předčasné. To, co se nyní děje na východ od našich hranic, má s normální situací opravdu málo společného a nelze to ničím omluvit. Nedovedl jsem si představit, že by se podobná forma brutální vojenské agrese mohla v Evropě v 21. století objevit, ale to jsem se hrubě zmýlil. Určitě však nejsem sám. ČKAIT již 24. února odsoudila ruskou invazi na Ukrajinu a je připravena i nadále pomoci v rámci svých možností. V současné chvíli je možné využít nabídku práce, kterou naši členové v rámci burzy práce nabízejí ukrajinským uprchlíkům. O zájmu pomoci ze strany našich kolegů a kolegyně svědčí dlouhá řada nabídek na webu Komory.

Naši adresu s nabídkou práce jsme zároveň předali organizacím, které poskytují pomoc uprchlíkům z Ukrajiny, např. Člověk v tísni, Centrum pro integraci cizinců nebo Organizace pro pomoc uprchlíkům. Přál bych si, aby válka brzy skončila, ale zcela jistě to nebude jednoduché, stejně jako nebude jednoduché uvést zničená města a krajinu do provozuschopného stavu. Jako stavbaři máme určitě přesnější představu o tom, co Ukrajinu čeká po ukončení konfliktu než laická veřejnost. Obnova bude složitá a drahá a bude odpovídat míře devastace a délce trvání války. Myslím, že bez pomoci ze zahraničí to nepůjde a ČKAIT je připravena pomoci při obnově, jak to jen půjde za pomoci vás, našich členů. Určitě to bude předmětem budoucího jednání v rámci restartu zničené země.

V nastávajícím období nás nečeká určitě nic jednoduchého. Válka na východě vyhnala ceny nafty a benzínu na nebyvalé hodnoty. To tlačí i další ceny energií, zboží a služeb vzhůru, vládne všeobecná nejistota, jak bude vypadat nejbližší budoucnost. K tomu se inflace šplhá k dosud nevídaným hodnotám okolo 10 %. Musíme být připraveni na to, že nás zřejmě zasáhne krize. Rozhodně nás to bude stát část našeho blahobytu, na který jsme si v posledních letech zvykli jako na něco samozřejmého. Přitom není jednoduché soustředit se na běžnou práci, když jsme neustále pod tlakem negativních zpráv. Ale jinak to nejde a musíme jet dál.

Určitě jste zaznamenali nové skutečnosti v oblasti stavebního práva. Již schválený zákon bude upraven a Nejvyšší stavební úřad nakonec nevznikne. Účinnost zákona bude ve své většině odsunuta o rok. To je určitě dobře, protože vytvářet zásadní změny pod časovým tlakem by vedlo pouze k chaosu v této pro nás tak důležité právní normě. ČKAIT i nadále usiluje o některé dílčí, ale důležité změny v zákoně, které jsme opakovaně požadovali již v minulosti. Velice důležité budou zejména vyhlášky o požadavcích na výstavbu a o dokumentaci staveb. Chtěl bych vás požádat, abyste se při jejich připomínkování aktivně účastnili. Komora vás k tomu určitě znovu vyzve. Kdo jiný, než inženýr nebo technik nejlépe ví, jak by měly vypadat. Čas, který věnujete kontrole jejich návrhu, není určitě zbytečný. Podle vyhlášek budeme v dalším období navrhovat a budovat stavby a mohou nám pomoci a fungovat lépe než nyní, ale také to může být přesně naopak. To mějme na zřeteli.

Kolegyně a kolegové, před námi je jaro a s tím spojená rušnější stavební činnost. Všem vám přeji k vaší práci klid a pokud možno žádné problémy. Nenechme si kazit náladu a buďme optimističtí. Kolem nás nejsou jen samé katastrofy, ale máme co obdivovat i v naší stavební oblasti. Ať se ty obdivované stavby objevují čím dál více i ve vašem kraji.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Trojskou lávku poškodily povodně v roce 2002. Více v Z+i ČKAIT 4 a 5/2020. (foto: ČTK, koláž/kresba: Eliška Čermáková)

Osvobozující rozsudek pro inženýry obžalované z pádu Trojské lávky

Zásadní zprošňující rozsudek v kauze pádu Trojské lávky v prosinci 2017 vynesl 8. března 2022 Obvodní soud pro Prahu 7. Stanuli před ním dva inženýři spojení s tímto stavebním dílem: prof. Ing. Jiří Stráský, DSc., jenž lávku na začátku 80. let vyprojektoval, a Ing. Antonín Semecký, který byl z pozice bývalého šéfa oddělení mostů Technické správy komunikací (TSK) spoluzodpovědný za její údržbu. Verdikt zatím není pravomocný, státní zástupce Mgr. Šimon Vavrečka, který pro oba stavební inženýry žádal podmíněné tresty, si ponechal lhůtu pro případné odvolání.

Představitelé České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) rozhodnutí vítají. Od počátku vnímají obžalobu jako účelovou a zmatečnou. Ani soudní znalci nebyli s to po téměř 40 letech provozu prokázat kauzální spojitost mezi údajnými chybami v projektu, potažmo realizaci, a správou lávky. „Nikdo se například nezabýval mírou poškození, kterou na Trojské lávce spáchaly dvě velké povodně, včetně té historické z roku 2002. I proto jsme od počátku považovali obvinění a posléze i obžalobu za absurdní a nebezpečně precedenční pro de facto jakékoliv starší stavby v České republice,“ komentuje rozhodnutí obvodního soudu Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT.

Komora za zvláště závažný považuje argument, že původní projektant nemohl od dokončení lávky nijak ovlivňovat její opravy a údržbu. A zároveň upozorňuje na již překonanou praxi, kdy soudní znalci nemuseli mít inženýrskou autorizaci v oboru staveb, jejichž posudky pro soudy zpracovávali. Přesně to nastalo i v případě Trojské lávky.

Trojská lávka se zřítila 2. prosince 2017. Dva roky po havárii byly na základě vyšetřování a znaleckého posudku obžalovány dvě fyzické osoby. Obžaloba za pád Trojské lávky obvinila prof. Ing. Jiřího Stráského, DSc. a Ing. Antonína Semeckého, který pracoval pro Technické služby Praha a v době havárie již byl v důchodu. Za nedbalostní obecné ohrožení hrozilo oběma mužům dva až osm let vězení. K obžalobě se připojilo i Hlavní město Praha a žádalo o náhradu škody ve výši více než osm milionů korun.

Oba obžalovaní inženýři byli v trestněprávním řízení osvobozeni 8. března 2022. „Nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž jsou obžalovaní stíháni,“ uvedl předseda senátu Obvodního soudu pro Prahu 7 JUDr. Dalibor Ryšlavý, který v osvobozujícím rozsudku dal za pravdu tvrzením obhajoby a jejím soudním znalcům. V jeho závěrečné řeči mimo jiné zaznělo, že projekt, který vypracoval profesor Stráský, byl bez vad, což dokládá řada odborných posudků.

„Z důkazů, založených v trestním spise a provedených v tomto řízení, jednoznačně vyplývá, že se jednání, které je obžalovanému kladeno za vinu, nedopustil, respektive se tento skutek vůbec nestal,“ uvedl v závěrečné řeči Mgr. Jakub Kratochvíl, který obhajoval profesora Stráského. Ve dvouhodinovém vystoupení mimo jiné uvedl, že obžaloba vycházela pouze z jednoho znaleckého posudku, který však nebyl řádně zpracován a jeho závěry byly v rámci dokazování jednoznačně vyvráceny. Naopak správnost statického výpočtu, zpracovaného v roce 1983, potvrdila řada posudků předních odborníků, kteří mají velké zkušenosti s navrhováním staveb z předpjatého betonu (prof. Ing. Jan L. Vítek, CSc., FEng., Ing. Václav Mach, čestný předseda ČKAIT). Zkoušku konstrukce ve větrném tunelu provedla Ing. Marie Studničková, CSc. Obhajoba opakovaně zdůraznila, že projekt byl zpracován více než čtyři desítky let před pádem lávky. Ten tak nebyl způsoben nějakou skrytou vadou projektu, která by kdykoli po dokončení lávky mohla způsobit její destrukci, ale dlouhotrvající korozi, jež přes vědomost osob odpovědných za správu lávky nebyla řádně řešena.

Profesor Jiří Stráský rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 7 komentuje: „Samozřejmě jsem rád, že jsme díky nezištné pomoci mnoha inženýrů prokázali, že lávka byla vyprojektována správně. Stalo se neštěstí a my musíme udělat vše pro to, abychom zjistili skutečné důvody pádu lávky, aby se podobná tragédie neopakovala. Je škoda, že příčiny havárie neprošetřila nezávislá komise a její vyšetření bylo svěřeno znalci, který není autorizovaný inženýr v oborech „Mosty a inženýrské konstrukce“ a „Statika a dynamika staveb“. Navíc ještě před zahájením soudního sporu bylo torzo konstrukce lávky zlikvidováno, a tak nyní nemůžeme stoprocentně určit bezprostřední příčinu kolapsu. Podle mého názoru je opravdu potřeba zajistit, aby podobná neštěstí vyšetřovali opravdoví odborníci.“

„Publikované útržky obvinění, které z velké míry vycházejí ze současných právních předpisů a jsou značně retroaktivní, vyvolávají mezi odbornou veřejností řadu otázek a dohadů o stavu práva v oblasti havárií staveb. Se státní správou spolupracujeme na tom, abychom nastavili lepší pravidla pro zpracování znaleckých posudků a v budoucnosti nemuseli sledovat podobně dehonestující průběh soudů i v případě dalších inženýrů,“ souhlasí s prof. Stráským Ing. Robert Špalek.

Profesor Stráský nabídl před soudem detailní pohled na celou genezi předcházející zřícení lávky: „Po povodni v roce 2002 jsem lávku navštívil a na konstrukci jsem neviděl zjevné poruchy. Předpokládal jsem však, že ve smyslu stávajících předpisů byla lávka podrobně prohlédnuta a analyzována. Protože mě nikdo neoslovil, předpokládal jsem, že lávka bezproblémově funguje. O opravách, zatěžovacích zkouškách a sledování konstrukce jsem nevěděl. V srpnu 2017 Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy požádal naši projekční kancelář o zhodnocení stavu lávky. Stavbu jsem navštívil a po prohlídce jsem ihned doporučil zesílení konstrukce vnějšími kabely. Je podivné, že ani správce stavby, ani firma PONTEX mě o stavu lávky nikdy neinformovali. Přitom s pracovníky firmy PONTEX se každoročně setkávám na odborných konferencích anebo seminářích. Pokud se vyskytnou problémy s provozem konstrukce, obvykle oslovuje správce stavby projektanta, protože ten nejlépe zná konstrukci. Běžně se tak děje. Je smutné, že správce stavby zadal prohlídky i sledování konstrukce projektantovi, který nikdy

podobnou konstrukci nenavrhol, nerozuměl výsledkům měření a nepožádal projektanta lávky o zhodnocení výsledků prohlídek, zkoušek a měření. Moje obžaloba vychází z posudku soudního znalce, který nedoložil jím proklamované zkušenosti s navrhováním lávek. Soudní znalec své závěry ve znaleckém posudku nepodpořil žádným, byť elementárním výpočtem, ale vycházel jen z výsledků měření a posudku technického stavu, který průběžně prováděla společnost PONTEX. Při své výpovědi při hlavním líčení 24. února 2022 však sám tato prováděná měření zpochybnil. Jak jsem již několikrát uvedl, pokud bych o stavu konstrukce věděl, jistě bych navrhl opatření, které by zabránilo pádu lávky.“

„Vyšetřování a obžaloba byly vypracovány ještě v době, kdy soudní znalec nemusel být autorizovaný v příslušném oboru podle zákona č. 360/1992 Sb. Od 1. ledna 2021 nabyly účinnosti zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Na základě podnětu ČKAIT a díky iniciativnímu přístupu Ministerstva pro místní rozvoj se podařilo dosáhnout toho, aby znalecké obory a odvětví odpovídaly oborům autorizací ČKAIT. Bohužel byla tímto zákonem stanovena i 5letá přechodná doba, kdy soudně znaleckou činnost mohou vykonávat neautorizované osoby. Zatím je tedy na soudcích a státních zástupcích, koho pověřit zpracováním odborného znaleckého posudku. Stávající soudní znalci v mnoha případech nejsou autorizováni, tedy nesmí projektovat ani stavět stavby, ale mohou hodnotit projektové dokumentace a mohou hodnotit stavby, ale za nic nezodpovídají a v mnoha případech nemají ani základní vědomosti o stavbách,“ doplňuje Ing. Ladislav Bukovský, soudní znalec a předseda technické komise ČKAIT.

Osvobození obžalovaní (foto: Soňa Rafajová)

Druhého obžalovaného, Ing. Antonína Semeckého, zastupoval JUDr. Pavel Zuska. Kládl důraz na to, že v době pádu Trojské lávky byl Ing. Semecký již asi 8 měsíců v důchodu. Po celou dobu práce šéfa Oddělení mostů Technické správy komunikací (TSK) zajišťoval technickou správu, prohlídky a údržbu lávky. Ve své práci se řídil výsledky prohlídek lávky, nemohl rozhodovat o tom, zda je lávka v tak špatném až havarijním stavu, že má být uzavřena. Písemné zprávy z prohlídek lávky sice konstatovaly zhoršující se technický stav, ale vždy konstatovaly, že lávka může být dále provozována. Ing. Semecký nerozhodoval ani o finančních prostředcích na opravy mostů, neboť to spadá do kompetence vedení hlavního města Prahy. Ing. Semecký věnoval této stavbě zvýšenou pozornost, jak konstatoval soudce, proto bylo objednáno hodně měření i kontinuální sledování.

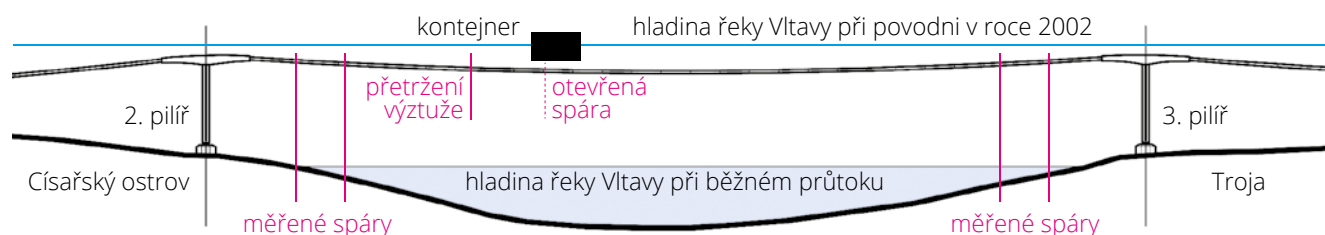
„Pokud by vyšetřování a obžaloba byly zpracovány s náležitou odbornou péčí, nemusel by se státní zástupce v závěrečné řeči odvolávat na informace, které o konstrukcích z předpjatého betonu našel na Wikipedii. Odhalení skutečných příčin havárií je jedinou cestou, jak zabránit jejich opakování,“ uvedl na závěr Ing. Radim Loukota, který z pověření představenstva ČKAIT soudní líčení sledoval od samého počátku. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 zatím není pravomocný – obžaloba má možnost

odvolání. Další vývoj bude Komora bedlivě sledovat. Je nutno se zamyslet nad odpovědností policistů a státních zástupců, kteří v posledních letech obžalovávají zejména projektanty, i když je na první pohled zjevné, že havárie mohla být způsobena i chybami dalších osob.

Ing. Markéta Kohoutová
vedoucí tiskového oddělení ČKAIT

Proč sledování stavu Trojské lávky nezabránilo havárii?

Graf s prováděnými měřeními stavu konstrukce Trojské lávky signalizuje, že deformace na straně Císařského ostrova byly neúměrně velké. Pokud by výsledky periodického měření, prováděné v období od října 2016 do února 2017, byly vyhodnoceny správně, mohly být závažné poruchy konstrukce odhaleny.

V letech 2014 až 2017 se provádělo periodické sledování konstrukce. Mimo jiné se měřila a průběžně hodnotila také poměrná přetvoření spár konstrukce u vnitřních podpěr. Ačkoliv soudní znalec obžaloby se ve svém znaleckém posudku na tato měření odvolával, ve výpovědi u soudu dne 24. února 2022 je sám zpochybnil. Uvedl, že měřicí zařízení nebylo kalibrováno a že měření bylo prováděno za provozu.

Cílem měření však nemělo být získat přesné hodnoty namáhání, ale identifikovat riziko. Poměrné přetvoření betonu bylo měřeno strunovými tenzometry kalibrovanými výrobcem. Vyloučení provozu by bylo proto naprosto zbytečné, protože deformace od chodců byly řádově menší, než jsou deformace od teplotních změn. Kdyby znalec provedl elementární výpočet, bylo by mu jasné, že jeho námitky jsou bezpředmětné. Podobným způsobem se za provozu měří dálniční a silniční mosty, kde vyloučení provozu je obtížné a zbytečné.

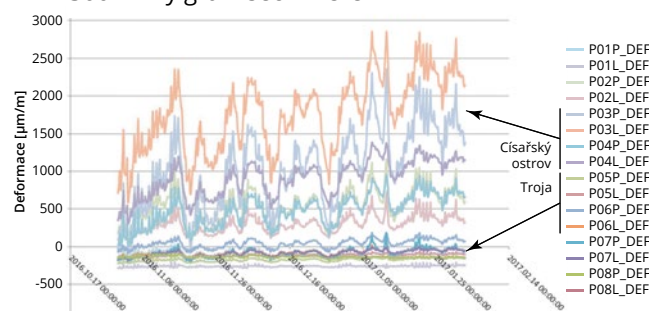
Měření (viz grafy) ukazují, jaké deformace vznikají v konstrukci od doby osazení strunových tenzometrů. Naprosto jasně je vidět, že poměrné deformace na straně Troji se měnily jen minimálně, to znamená, že v konstrukci byl dostatečný tlak, který zamezil otvírání spár mezi segmenty. Naopak potvrdilo, že poměrné deformace spár na straně Císařského ostrova jsou neúměrně velké, to znamená, že zde není dostatečně velký tlak, a proto se spáry otvírají.

Z grafů je zřejmé, že poměrné deformace konstrukce na straně Troji mají velikost odpovídající projektové dokumentaci, naopak deformace na straně Císařského ostrova jsou neúměrně velké a indikují poruchu. Neexistuje jediné zatížení, při kterém by deformace na jedné straně hlavního pole byly 15krát větší než na straně druhé. Dále je nutno zdůraznit, že na této straně byl při povodni z roku 2002 kontejner a že od roku 2014 zde byla indikována otevřená spára.

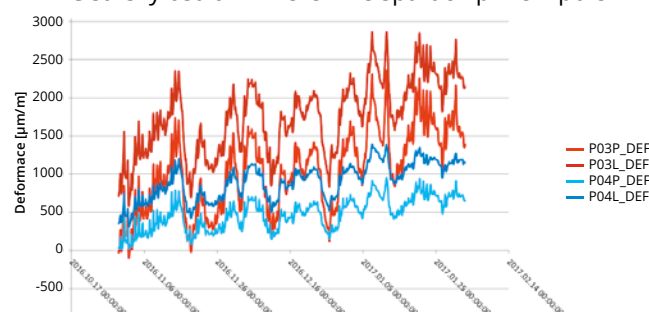
Vybráno ze závěrečné řeči profesora Ing. Jiřího Stráského, DSc.

Výsledky sledování deformace v zimě 2016/2017

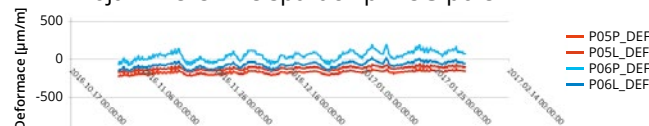
Souhrnný graf všech měření

Císařský ostrov – měření ve spárách pilíře 2 pole 2

Troja – měření ve spárách pilíře 3 pole 2

Grafy jsou převzaty ze zprávy PONTEXu: Periodické sledování – Etapa 6, strany 59, 60 a 61, vítr max. rychlost 12,5 m/s

Odklad nového stavebního zákona

Poslanecká sněmovna schválila v prvním čtení 25. března 2022 roční odklad části nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. Novela ještě musí projít druhým a třetím čtením, Senátem a získat prezidentský podpis.

Návrh novely nového stavebního zákona počítá s novým ustanovením § 334a, dle jehož odst. 1 se tento zákon do 1. července 2024 použije pouze na vyhrazené stavby uvedené v příloze č. 3, stavby s nimi související a stavby tvořící s nimi soubor staveb. V ostatních případech se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

Vyhrazených staveb se odklad netýká

Nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. se od 1. července 2023 použije pouze pro uvedené typy vyhrazených staveb. Dle důvodové zprávy tak uvedený návrh novely o odkladu účinnosti počítá s tím, že se nový stavební zákon po přechodné období od 1. července 2023 do 1. července 2024 aplikuje pouze v případě, kdy Specializovaný a odvolací stavební úřad bude jako prvoinstanční správní orgán povolovat vyhrazenou stavbu uvedenou v příloze č. 3 k tomuto zákonu, tedy primárně stavbu, na jejíž realizaci existuje veřejný zájem. Jedná se např. o stavby dálnic, drah, letecké stavby, stavby a zařízení přenosové soustavy, výrobní elektřiny o celkovém instalovaném výkonu 100 MW a více, stavby a zařízení přepravní soustavy, zásobníky plynu a další.

Specializovaný a odvolací stavební úřad by s ohledem na jeho působnost stanovenou v § 33 nového stavebního zákona povoloval podle nového stavebního zákona také stavby související s vyhrazenými stavbami a dále stavby, které tvoří s vyhrazenými stavbami soubor staveb.

Odklad pro ostatní „nevychrazené“ stavby

Současný stavební zákon č. 183/2006 Sb. bude platit pro ostatní nevychrazené stavby až do 1. července 2024. V ostatních případech, tedy v případech všech staveb, které nejsou stavbami vyhrazenými nebo stavbami s nimi souvisejícími, či tvořícími s nimi soubor staveb, by se po 1. červenci 2023 i nadále postupovalo podle dosavadních právních předpisů, tedy podle současného stavebního zákona č. 183/2006 Sb. O těchto stavbách by stále rozhodovaly stávající stavební úřady, tedy dosavadní orgány obcí a krajů, které vykonávají působnost obecných a speciálních stavebních úřadů, a jiné stavební úřady (Ministerstvo obrany, vnitra a spravedlnosti pro stavby ve své působnosti). Ve vztahu ke všem těmto stavbám by se nový stavební zákon uplatnil až od 1. července 2024.

Odklad platí i pro územní plánování s výjimkou vyhrazených staveb

Dle schváleného znění § 334a odst. 2 této novely o odkladu účinnosti nového stavebního zákona se v územním plánování do 1. července 2024 bude postupovat podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou územního rozhodnutí a závazného stanoviska orgánu územního plánování, které se nevydávají pro účely povolení vyhrazené stavby uvedené v příloze č. 3 k novému stavebnímu zákonu, stavby s ní související a stavby tvořící soubor staveb.

Uvedené je stanoveno s ohledem na skutečnost, že pro vyhrazené stavby se od 1. července 2023 aplikuje nový stavební zákon, který již s územním rozhodnutím ani se závazným stanoviskem úřadu územního plánování nepočítá. Podle nového stavebního zákona se povede pouze jediné řízení, jehož výsledkem bude vydání povolení záměru, v němž si soulad s územním plánem, případně s cíli a úkoly územního plánování posoudí přímo sám stavební úřad.

Dokumentace staveb podle současných vyhlášek až do 30. června 2027

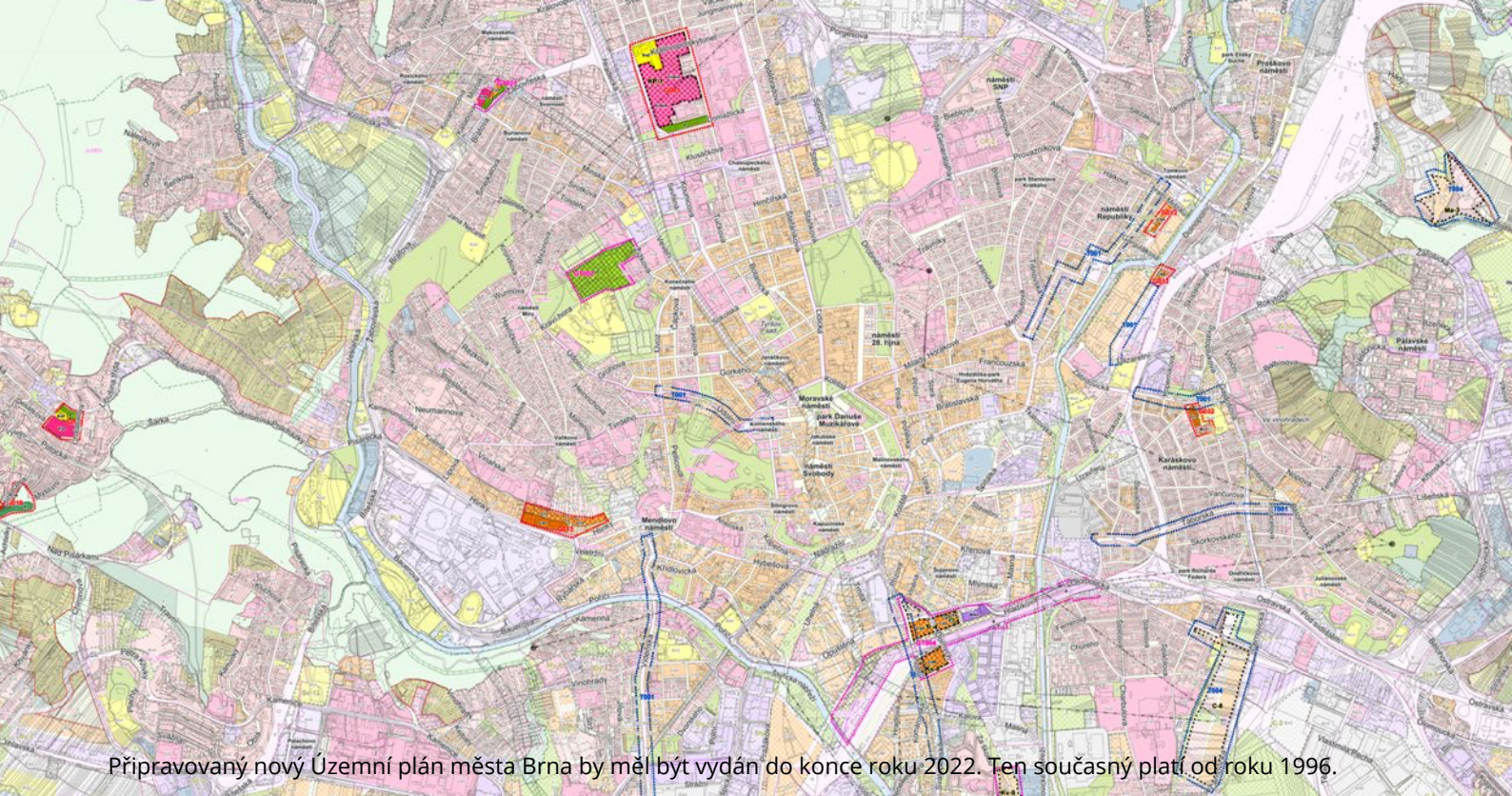
Novela § 329 nového stavebního zákona prodlužuje také dobu, po kterou mohou stavebníci stavebnímu úřadu k žádosti o povolení stavby podle nového stavebního zákona předkládat vyjmenovanou dokumentaci zpracovanou podle dosavadních předpisů, tj. v rozsahu a obsahu dle vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Podle schválené podoby nového stavebního zákona může být tato dokumentace předkládána k žádosti o povolení stavby nebo o rámcové povolení do 30. června 2026. Návrh dobu prodlužuje do 30. června 2027. Obdobně platí i pro žádost o povolení změny využití území a žádost o povolení odstranění stavby. Dále také pro použití prováděcí dokumentace, bude-li provádění stavby zahájeno do 30. června 2027.

ČKAIT odklad účinnosti vítá

Rozhodnutí Poslanecké sněmovny, kterým byl podpořen uvedený odklad účinnosti nového stavebního zákona, neznamená definitivní schválení tohoto návrhu, ale jen jeho posunutí do dalšího kola projednání. Zabývat se jím bude sněmovní výbor pro veřejnou správu. Vládou navrhované zrychlené projednání odkladu účinnosti již v prvním čtení neprošlo, předlohu tak následně čekají v dolní komoře Parlamentu tři standardní kola projednání.

ČKAIT je přesvědčena, že novela stavebního zákona by měla být nejen institucionální, ale skutečně i věcnou a přinést zásadnější změny a odstranit stěžejní nedostatky schválené podoby nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. (jejich přehled byl uveřejněn v minulém vydání), a to nejen z pohledu zajištění kvality dokumentace či projektové dokumentace, provedení kontroly stavby ve vztahu ke zdraví, bezpečnosti nebo životního prostředí, ale i slibovaného zrychlení a zjednodušení povolovacího řízení a řádné ochrany veřejných zájmů. Schválená podoba nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. totiž zatím odbornou veřejnost o naplnění věcného záměru rekonstrukce nepřesvědčila. Odložení účinnosti nového stavebního zákona by mělo pomoci projednat novelu stavebního zákona, ale především poskytnout čas na kvalitní projednání všech souvisejících vyhlášek, které jsou zatím ve fázi příprav.

JUDr. Eva Kuzmová
právní poradkyně ČKAIT

Připravovaný nový Územní plán města Brna by měl být vydán do konce roku 2022. Ten současný platí od roku 1996.

Územní plánování podle nového stavebního zákona z pohledu ČKAIT

Odložení účinnosti nové právní úpravy o jeden rok by mohlo poskytnout potřebný časový prostor pro kvalitní úpravu a reformu veřejného stavebního práva i v oblasti územního plánování. Byť se u těchto změn může jevit, že nejsou na první pohled tak výrazné jak v oblasti stavebního řádu, je potřeba jim také věnovat pozornost a hodnotit je z hlediska cílů, k nimž se rekonstrukce veřejného stavebního práva snažila směřovat.

Proces rekonstrukce stavebního práva, zahájený v roce 2017, byl ukončen dne 29. července 2021, kdy byl ve Sbírce zákonů vyhlášen pod č. 283/2021 Sb., nový stavební zákon. Spolu s ním byl téhož dne ve Sbírce zákonů publikován pod č. 284/2021 Sb., i tzv. změnový zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona. Nový stavební zákon přináší vedle vzniku státní stavební správy, úplné digitalizace stavební agendy, procesu revize, modernizace a sjednocení obecných požadavků na výstavbu a dosažení jediného povolovacího řízení vedeného před jedním úřadem a zakončeného jedním rozhodnutím, i změny na úseku územního plánování.

Ustanovení § 61 nového stavebního zákona nástroji územního plánování rozumí:

- územně plánovací podklady, kterými jsou územně analytické podklady a územní studie;
- Politiku architektury a stavební kultury České republiky;
- územně plánovací dokumentaci, kterými jsou územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán;
- vymezení zastavěného území;
- územní opatření, kterými jsou územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území.

Politika architektury a stavební kultura poprvé ve stavebním zákoně

Zatímco ostatní nástroje územního plánování zná i současný stavební zákon, Politika architektury a stavební kultura se zde objevuje nově. Právní úprava ukotvuje Politiku architektury a stavební kultura jako strategický dokument s celostátní působností, který určuje vizi, cíle a opatření k dosažení kvality vystavěného prostředí. Nový stavební zákon v § 70 a § 71 určuje pro tento dokument základní obsah i pravidla, definuje, kdo ho zpracovává a schvaluje, a stanovuje způsob projednání, zveřejnění a aktualizace.

Nicméně podle mého názoru v nové právní úpravě chybí provázání tohoto nástroje s ostatními nástroji územního plánování, případně i jeho dopad do oblasti povolování staveb. Ve schválené podobě stojí tento dokument odtrženě od ostatních ustanovení nového stavebního zákona, což může působit poněkud nepřehledně při jeho využití. Nový stavební zákon by si v této oblasti jistě zasloužil zpřesnění, což by mohlo být předmětem jeho budoucí novelizace.

Domnívám se také, že současný obsah Politiky architektury a stavební kultura České republiky neodpovídá zcela záměru

strategického dokumentu; je spíše přehledem operativních úkolů a opatření a v této podobě jej nelze bezprostředně provázat se stavebním zákonem.

Má-li se jednat o strategický dokument s celostátní působností, který určuje vizi, cíle a opatření k dosažení kvality vystavěného prostředí, měl by tomu odpovídat jeho obsah, a to včetně reakce na nové výzvy ochrany klimatu a udržitelné výstavby.

Své národní Politiku architektury a stavební kultury vydala většina členských států Evropské unie i dalších zemí v Evropě. Politiku architektury a stavební kultury České republiky schválila vláda ČR v lednu 2015, jejím gestorem a koordinátorem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. V následujících letech bylo pravidelně hodnoceno naplňování Politiky. Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě se podílela na analýze tohoto dokumentu a přípravě doporučení pro jeho aktualizaci v roce 2018.

Stalo se již tradicí, že mezinárodní konferenci k Politice architektury a stavební kultury pořádá členský stát předsedající Radě EU. Česká republika připravuje obdobnou konferenci na říjen roku 2022, kdy bude předsedajícím státem. Koordinátorem dalšího dění kolem Politiky architektury a stavební kultury je MMR, ČKAIT je rovněž do dalších aktivit a přípravy konference zapojena.

Územně plánovací dokumentace nesmí obsahovat přílišné podrobnosti

Nový stavební zákon v § 72 odst. 1 nově výslovně stanoví, že územně plánovací dokumentace nesmí obsahovat podrobnosti, které náležejí svým obsahem navazující územně plánovací dokumentaci nebo rozhodnutí. Každá územně plánovací dokumentace tedy musí obsahovat to, co podle zákona obsahovat má, jediňe, že by se jednalo o zákonem stanovenou výjimku (např. územní plán s prvky regulačního plánu).

Tento zákonný zákaz, aby územně plánovací dokumentace obsahovala větší podrobnost, než jakou připouští zákon, lze jednoznačně kvitovat, neboť by se tím mělo předejít potřebě častých změn. Územně plánovací dokumentace bude i nadále vydávána formou opatření obecné povahy postupem podle nového stavebního zákona. Přitom s ohledem na hierarchickou strukturu územně plánovací dokumentace platí, že nadřazená územně plánovací dokumentace je vždy závazná pro pořízení a vydání územně plánovací dokumentace navazující.

Nový stavební zákon také § 73 odst. 3 uvádí, že **k části navazující územně plánovací dokumentace, která je v rozporu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, se nepřihlíží.**

Územní rozvojový plán je pozitivním nástrojem pro realizaci dopravní a technické infrastruktury

Velkým problémem dřívější právní úpravy bylo to, že stát neměl reálné možnosti prosazení svých zájmů, které jsou v jeho působnosti. Zejména se jednalo o záměry veřejné dopravní a technické infrastruktury, jakými jsou dálnice, železnice, produktovody apod. Chybějící závazný nástroj plánování celostátně významných infrastrukturních záměrů na celostátní úrovni byl řešen již novelou současného stavebního zákona, provedenou

tzv. liniovým zákonem č. 403/2020 Sb., kterým se od 1. 1. 2021 změnil zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací.

Touto novelou byl tedy již v roce 2020 zaveden nový typ územně plánovací dokumentace v podobě územního rozvojového plánu. Jeho úkolem podle současného znění stavebního zákona č. 183/2006 Sb. má být vymezení ploch a koridorů zejména dopravní a technické infrastruktury mezinárodního nebo republikového významu nebo liniových staveb, které svým významem přesahují území jednoho kraje, o kterých tak stanoví politika územního rozvoje.

Územní rozvojový plán nahrazuje původní nástroj, tzv. Politiku územního rozvoje, která je sice podle současně platného stavebního zákona č. 183/2006 Sb., závazná pro rozhodování území, nicméně vzhledem ke své obecnosti a schematicnosti spíše nepřímá. Řeší v příslušné podrobnosti (obvykle schematicky) celé území České republiky i ve vazbě na přeshraniční a mezinárodní souvislosti, ale není z ní zřejmé, zda by bylo možné umístit záměr pouze na politiky územního rozvoje bez hierarchicky nižších stupňů dokumentací. Tento problém byl s účinností od 1. 1. 2021 odstraněn zavedením nového typu územně plánovací dokumentace na úrovni státu. Územní rozvojový plán je závazný pro rozhodování v území s tím, že pro účely povolení stavby nemusí být záměr promítnut v krajské či obecní územně plánovací dokumentaci.

Nový stavební zákon tento typ územně plánovací dokumentace přijímá a současně zcela upouští od politiky územního rozvoje. Oproti úpravě obsažené v současném stavebním zákoně se nově dává územnímu rozvojovému plánu zmocnění vymezit plochu nebo koridor územní rezervy a k podrobnějšímu prověření navrženého řešení může územní rozvojový plán ve vybraných územích nebo koridorech uložit pořízení územní studie. Další novou obsahovou součástí územního rozvojového plánu má být také vymezení nadregionálního územního systému ekologické stability (biocenter a biokoridorů), které jsou dnes obsahem zásad územního rozvoje.

S ohledem na výše uvedené lze tento typ územně plánovací dokumentace jednoznačně hodnotit pozitivně.

Zásady územního rozvoje se nemění

Úprava zásad územního rozvoje, jakožto povinné územně plánovací dokumentace na úrovni krajů, v zásadě navazuje na dosavadní právní úpravu.

Územní plán podmiňuje rozhodování v koridorech územních rezerv třemi nástroji: plánovací smlouvou, územní studií a regulačním plánem

Územní plán je základním koncepčním a dlouhodobým dokumentem obce sloužícím k usměrňování jejího územního rozvoje. Územní plán je právně závazný dokument, není však povinným koncepčním dokumentem obce. Obec pořídí a vydá územní plán pouze v případě, že o pořízení rozhodne zastupitelstvo obce, které jej po pořízení schválí a vydá. Územní plán vždy obsahuje základní koncepce a vymezení zastavěného území.

Územní plán může, jakož i územní rozvojový plán a zásady územního rozvoje, vymezit plochy a koridory územních rezerv. Rozhodování v plochách a koridorech lze podle nového stavebního zákona podmínit třemi rozdílnými podmínkami, a to uzavřením plánovací smlouvy, pořízením územní studie či vydáním regulačního plánu.

Ve všech třech případech se jedná o tzv. nepřímou stavební uzávěru, kdy v dané konkrétní ploše nelze realizovat žádné změny v území, dokud není splněna stanovená podmínka. Nová úprava tuto podmínku omezuje časově, a to konkrétně lhůtou čtyř let v případě plánovací smlouvy a šesti let v případě územní studie nebo regulačního plánu. Časově neomezené podmínění by bylo neproporcionálním zásahem do vlastnických práv. Marným uplynutím této lhůty pozbývají podmínky platnosti a další rozhodování o změnách v území lze provádět bez těchto omezení. Oproti dosavadní právní úpravě již nebude možné podmiňovat rozhodování o změnách v území uzavřením dohody o parcelaci. Tento institut byl v jistém rozsahu nahrazen plánovacími smlouvami.

I nadále zůstala zachována možnost **přijmout územní plán s prvky regulačního plánu**, stanoví-li tak zastupitelstvo v zadání územního plánu nebo v zadání změny územního plánu.

Přípravit regulační plány bude trvat delší dobu

Regulační plán vydaný obcí je ze všech územně plánovacích dokumentací nejpodrobnější. Regulační plán v řešené ploše na území obce stanoví podrobné podmínky pro vymezení a využití pozemků a pro umístění a prostorové uspořádání staveb na těchto pozemcích. Doposud byla možnost pořízení, schválení a vydání regulačního plánu využívána obcemi spíše zřídka a v ČR existuje jen minimum platných regulačních plánů.

Vhodně nastavenými podmínkami přitom podle mého názoru může regulační plán zajistit, že nové stavby zachovají určité charakteristické rysy zástavby jako celku, měřítkovou i tvarovou jednotu, ale zároveň bude projektantům jednotlivých staveb ponechána možnost navrhnout objekt, který bude jedinečný. Kvalitně zpracovaný regulační plán tak může významně posílit roli obcí v územním plánování, nicméně musí se jednat o skutečně vyvážené nastavení mezi zájmy územních samospráv a ochranou příslušných veřejných zájmů nepředstavující libovůli v jednotlivých případech.

Regulačním plánem oproti předchozí právní úpravě již nelze nahradit povolení záměru. Stejně tak nový zákon neumožňuje vydání regulačního plánu na úrovni kraje.

Výjimky z požadavků na výstavbu a na využití území si mohou určit obce

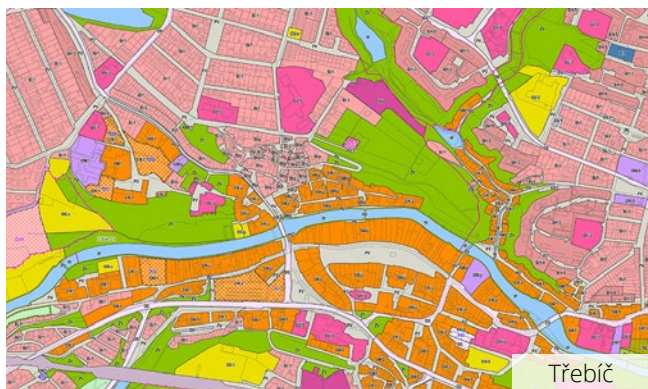
Zásadní změnou je § 138 odst. 2 nového stavebního zákona, který uvádí, že výjimku z požadavků na vymezení pozemků a umístění staveb, lze dále stanovit také v regulačním plánu, popřípadě v části územního plánu, která obsahuje prvky regulačního plánu, a to pouze za podmínek uvedených v odst. 1; výjimka platí dnem nabytí účinnosti regulačního plánu nebo územního plánu s prvky regulačního plánu.

Odst. 1 tohoto ustanovení pak stanoví, že výjimku z požadavků na výstavbu lze povolit pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje, a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví nebo života osob nebo zvířat, životní prostředí, sousední pozemky nebo stavby. Řešením podle povolené výjimky musí být dosaženo účelu sledovaného požadavky na výstavbu stanovenými tímto zákonem.

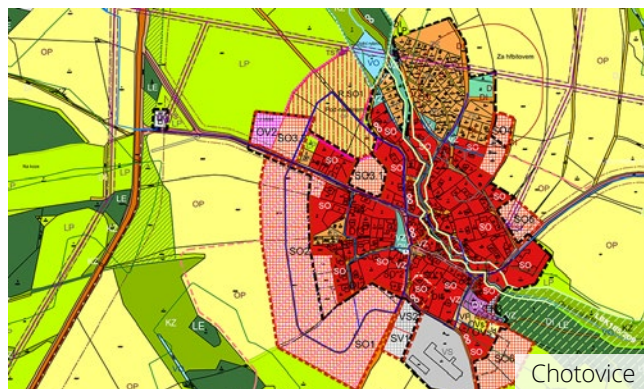
Nový stavební zákon tak dává obcím právo stanovit v příslušné územně plánovací dokumentaci výjimky z požadavků na využití území. Zde by se mohlo jednat o potenciálně zásadní přínos a možnosti pro plánování rozvoje obcí, ale i zde je třeba pamatovat na to, že územně plánovací dokumentace má být společenskou dohodou na využívání území a samospráva může koncepci území i s případnými výjimkami stanovit pouze v souladu s celostátními veřejnými zájmy na ochraně veřejných statků.

Proces pořizování, schvalování a vydávání územně plánovací dokumentace je veden státní správou pro koordinaci všech zájmů

Jak bylo výše uvedeno, územně plánovací dokumentace bude i nadále vydávána formou opatření obecné povahy postupem podle nového stavebního zákona. Pořízení územně plánovací dokumentace je procesem, který je veden pracovníky municipalit jako výkon státní správy v přenesené působnosti (dle nového stavebního zákona zůstávají úřady územního plánování i nadále zachovány u kraje a obcí s rozšířenou působností, za určitých

Třebíč

Chotovice

Nový stavební zákon slibuje skednocení grafických a vyjadřovacích prostředků územního plánování. Prováděcí vyhláška však dosud chybí.

podmínek může být pořizovatelem i jiný obecní úřad), vydání územně plánovací dokumentace je následně činěno v samostatné působnosti. Důvodem pro tuto sdílenou působnost je zejména to, že v rámci jednotlivých nástrojů územního plánování dochází ke vzájemné koordinaci nejen veřejných zájmů, ale také veřejných a soukromých zájmů.

Jednotně upravený proces pro pořizování územně plánovací dokumentace

Proces pořizování územně plánovací dokumentace v zásadě navazuje na stávající úpravu s určitou snahou o zjednodušení, kdy územně plánovací dokumentace na všech úrovních bude pořizována v jednotně upraveném procesu.

Lhůty pro pořizování územně plánovací dokumentace jsou nezávazné

Zavádí se také lhůty pro její pořízení, ale je nutno zdůraznit, že tyto lhůty mají charakter lhůt pořádkových, tedy nezávazných. V rámci procesu pořízení územně plánovací dokumentace byla zcela vypuštěna možnost podání námitek ze strany příslušných osob. Každý bez rozdílu bude moci uplatnit připomínku, která bude muset být vypořádána. Zapojení účasti veřejnosti do pořizování územně plánovací dokumentace by se tak de facto změnit nemělo, nicméně jaký bude konkrétní dopad této změny, ukáže až budoucí praxe.

Zruší se zkrácený postup pořizování změny územního plánu

Nový stavební zákon ruší oblíbený zkrácený postup pořizování změny územního plánu podle § 55a a násl. současného stavebního zákona, který byl zaveden novelou s účinností od 1. 1. 2018. Tento postup přinesl zásadní zkrácení procesu pořízení změny územního plánu tím, že odpadá nutnost pořádat zadání změny, případně zprávy o uplatňování územního plánu (pokud již nebyla pořízena), společné jednání se vypouští a stanoviska k návrhu změny jsou uplatňována až při veřejném projednání. Využití zkrácené postupy pořizování změn územních plánů je podle současné úpravy možné pouze v případě, že se nevyžaduje zpracování variant řešení. O tom, že změna bude pořizována zkráceným postupem, je oprávněno rozhodnout zastupitelstvo obce.

Nový stavební zákon již s touto možností nepočítá, naopak výslovně stanoví, že při pořizování změny územně plánovací dokumentace se s drobnými odchylkami postupuje obdobně jako při vlastním pořízení územně plánovací dokumentace.

Současně je však třeba vyzdvihnout možnost, kterou přináší § 115 nového stavebního zákona, podle něhož bude v určitých případech možné souběžné pořizování územně plánovací dokumentace.

Soudím však, že celkově lze novou úpravu procesu pořizování, schválení a vydání územně plánovací dokumentace hodnotit spíše jako konzervativní text, který by si jistě zasloužil pozornost v rámci budoucí novelizace, aby pružněji reagoval na potřeby všech v procesu územního plánování participujících osob.

Zrušení územně plánovací dokumentace

Paragraf 113 odst. 1 nového stavebního zákona dále jednoznačně konstatuje, že územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje a územní plán, byl-li vydán, lze zrušit jen v případě, že je současně přijata nová územně plánovací dokumentace. Výjimku z tohoto pravidla stanoví níže uvedené přechodné ustanovení, podle něhož může územní plán pozbýt účinnosti i bez náhrady. Naopak nová úprava připouští, aby byl zrušen regulační plán, změnilo-li se podstatně podmínky, za kterých byl vydán, a řešení v něm obsažené již není aktuální.

Územně plánovací dokumentace, schválená před 1. 1. 2007, pozbývá účinnosti nejpozději 31. prosince 2028

Již účinné přechodné ustanovení, stanovené v § 322 odst. 1 nového stavebního zákona, uvádí, že územně plánovací dokumentace sídelního útvaru nebo zóny, územní plán obce a regulační plán, schválené přede dnem 1. ledna 2007, pozbývají platnosti dnem nabytí účinnosti nové územně plánovací dokumentace, která je nahrazuje, nejpozději však 31. prosince 2028. Obecně závazné vyhlášky, jimiž byla vymezena závazná část této územně plánovací dokumentace, se považují za opatření obecné povahy, které je závazné pro navazující územně plánovací dokumentace a pro rozhodování v území. Části územně plánovací dokumentace schválené přede dnem 1. ledna 2007, které nemohou být podle tohoto zákona její součástí, se nepoužijí.

Standard pro zpracování vybraných částí územně plánovací dokumentace

Nesmíme opomenout ani stěžejní problematiku digitalizace stavební agendy v oblasti nástrojů územního plánování. Nová úprava vychází ze současného stavebního zákona, konkrétně § 20a upravujícího jednotný standard územně plánovací dokumentace, a na to navazující § 159 odst. 2, který stanoví povinnost projektanta územně plánovací dokumentace zpracovat a předat pořizovateli vybrané části územně plánovací dokumentace v jednotném standardu. Tyto povinnosti byly do současné právní úpravy vloženy jeho novelou provedenou zákonem č. 47/2020 Sb. s účinností od 12. března 2020.

Podle § 59 odst. 1 nového stavebního zákona se územně plánovací dokumentace, její změna a úplné znění, územní studie, vymezení zastavěného území, jeho změna a úplné znění a územní opatření vyhotovují v **elektronické verzi ve strojově čitelném formátu, včetně prostorových dat, rovněž ve vektorové formě.**

Paragraf 59 odst. 2 nového stavebního zákona vyžaduje, aby byly vybrané části územně plánovací dokumentace, její změny a úplné znění, vymezení zastavěného území, jeho změna a úplné znění a územní opatření zpracovány v jednotném standardu, a to konkrétně pro potřeby sjednocení výstupů z územně plánovací činnosti. Jinými slovy jde o požadavek, aby formálně byly jednotlivé územně plánovací dokumentace a vymezení zastavěného území shodné.

Sjednocení vyjadřovacích prostředků, tedy jednotný výklad základních jevů a obdobný grafický projev, který zlepšit čitelnost výkresů, by mělo přinést nejen zjednodušení práce jejich uživatelům, ale také sjednocení interpretace územně plánovacích dokumentací a domnívám se, že ve svém důsledku i rychlejší a kvalitnější rozhodování na různých stupních.

Zavedení jednotného standardu (vybraných částí) územně plánovacích dokumentací je nezbytné též s ohledem na zavádění národního geoportálu územního plánování jakožto informačního systému veřejné správy tak, aby bylo možné dokumentace na tomto geoportálu zveřejňovat.

Podrobný obsah jednotného standardu včetně stanovení vybraných částí územně plánovací dokumentace, vymezení zastavěného území a územního opatření, které se zpracovávají v jednotném standardu, a požadavky na strojově čitelný formát **má teprve stanovit prováděcí právní předpis.** Obdobně se má stát i v případě obsahu geoportálu územního plánování, podrobnosti formy a způsobu vkládání a poskytování údajů v něm vedených.

Podle mého názoru má digitalizace řízení nesporné přednosti, ať už jde o kvalitu a rychlost výkonu veřejné moci či efektivitu v sociální oblasti, neboť (nejen) stavebník může vyřídit vše potřebné z pohodlí domova a ušetřit čas, který by jinak strávil cestou na úřad a na druhou stranu úředník má k dispozici uspořádané databáze, v nichž může snadno vyhledávat.

Je však otázkou, zda je vůbec možné stihnout zatím schválený termín 1. července 2023 pro plnou digitalizaci stavební

agendy, když řešení těchto věcí bude náročné nejen technicky, ale i personálně. Je třeba mít dostatečný čas na to, aby jednotlivé informační systémy byly jako fungující spuštěny a proběhla příprava pracovníků, jak s nimi zacházet. Rozdíl přináší i to, že tito pracovníci nebudou zaměstnanci Nejvyššího stavebního úřadu a financovat jejich platy, školení i vybavení budou zřejmě obce. Na všechny tyto skutečnosti by mělo být pamatováno při následných úpravách nového stavebního zákona.

Do čtyř let musí mít obce územní plán

Podle současné právní úpravy bylo vymezení zastavěného území povinné jen při pořizování a vydání územního plánu. Jestliže se obec nerozhodla pořádkem si a vydat územní plán, mohla požádat o vymezení zastavěného území samostatným postupem. Pokud se obec nerozhodla ani pro toto vymezení, byl zastavěným územím ze zákona intravilán, kterým je zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí. Pozdější zakreslení v mapách, které by se týkalo všech obcí, neexistuje.

Protože na vymezení zastavěného území podle stavebního zákona navazují ustanovení řady dalších zákonů, považují za přínosné, že bude postupně z moci úřední pořizováno aktuální vymezení zastavěného území pro všechny obce, které jej nemají vymezené v územním plánu. Ustanovení § 325 odst. 1 nového stavebního zákona stanovuje pro vymezení zastavěného území, které bude pořizovat a vydávat příslušný úřad územního plánování, lhůtu do 4 let ode dne nabytí účinnosti nového stavebního zákona. Jen jako přechodné ustanovení bude nadále za zastavěné území považován intravilán, a to do doby vymezení zastavěného území územním plánem nebo postupem podle tohoto zákona. S tímto postupem souhlasím, neboť dochází k postupné zástavbě zastavitelných ploch, a tím k rozšiřování zastavěného území a je tedy více než nutné vymezení zastavěného území určeného intravilánem aktualizovat.

Praxe ukázala, že vymezení zastavěného území podle současného stavebního zákona je třeba v nové právní úpravě korigovat, aby nemohly být do zastavěného území zahrnuty pod označením proluka i rozsáhlé plochy zemědělské půdy. Proto je nutné již vymezená zastavěná území upravit. Pokud je zastavěné území vymezeno územním plánem, bude podle přechodného ustanovení obsaženého v § 325 odst. 3 nového stavebního zákona povinností jej upravit při nejbližší změně; do doby vydání této změny se zastavěné území vymezené v územním plánu považuje za zastavěné území vymezené podle tohoto zákona. Pokud je zastavěné území vymezeno samostatným postupem na území obce, která nemá vydaný územní plán, příslušný úřad územního plánování jej podle § 325 odst. 4 nové právní úpravy ve lhůtě do 4 let od nabytí její účinnosti vyhodnotí z hlediska souladu jeho obsahu s tímto zákonem a v případě potřeby pořídí a vydá jeho změnu. Do té doby se za zastavěné území vymezené podle dosavadních právních předpisů považuje za zastavěné území podle tohoto zákona.

Starší stavební uzávěry byly zrušeny

Již 30. července 2021 nabylo účinnosti ustanovení § 326 odst. 1 nového stavebního zákona, podle něhož stavební uzávěry

vydané podle zákona č. 50/1976 Sb., z důvodu zamezení možnosti ztížení nebo znemožnění budoucího využití území podle připravované územně plánovací dokumentace, pozbývají platnosti dnem nabytí účinnosti tohoto ustanovení. Důvodová zpráva k tomu uvádí, že tyto stavební uzávěry, vydané podle zákona č. 50/1976 Sb., platí již více než 13 let, a tak dlouhé omezení vlastnictví je nepřijatelné. Proto tyto staré stavební uzávěry pozbyly platnosti dnem nabytí účinnosti tohoto ustanovení.

Ostatní stavební uzávěry se musí obnovit do 1. července 2025

Stavební uzávěry, které byly vyhlášeny podle současného stavebního zákona, prověří příslušný úřad územního plánování z hlediska jejich aktuálnosti a souladu s požadavky tohoto zákona, a to nejpozději do jednoho roku od nabytí účinnosti nového stavebního zákona (nyní tedy do jednoho roku od 1. července 2024). Pokud tak neučiní, pozbydou platnosti.

Neohrozí zrušené stavební uzávěry liniové stavby?

Důsledkem tohoto přechodného ustanovení je skutečnost, že kvůli zrušení uzávěr budou moci vlastníci požádat o územní rozhodnutí, což by mohlo ohrozit např. velké dopravní stavby. Stavební uzávěry může město sice vyhlásit znovu, ale musí k tomu být zákonný důvod. Navíc může jejich vyhlášení v některých případech trvat i delší časové období, jeden až dva roky. Všem těmto otázkám je třeba věnovat i v budoucnu náležitou pozornost.

Stavební uzávěry budou max. 6leté

Nový stavební zákon navíc v § 123 odst. 3 nově oproti současnému stavu stanovuje maximální dobu 6 let pro platnost stavební uzávěry, a to nejen ve vztahu k stavebním uzávěrám vyhlášeným podle této právní úpravy, ale podle přechodného ustanovení i na stavební uzávěry vyhlášené podle současného stavebního zákona, u nichž úřad územního plánování prověřil jejich aktuálnost a soulad s novou právní úpravou.

Podrobnější úprava pro plánovací smlouvy je přínosem

Nový stavební zákon přináší podrobnější úpravu plánovacích smluv s cílem jejich vyššího využití v praxi. Plánovací smlouvou se rozumí veřejnoprávní smlouva uzavřená mezi stavebníkem a obcí nebo krajem nebo vlastníkem veřejné infrastruktury, jejíž obsahem je vzájemná povinnost stran poskytnout si součinnost při uskutečnění ve smlouvě uvedeného záměru a postupovat při jeho uskutečňování ujednaným způsobem. Institut plánovací smlouvy má smluvním stranám umožnit dohodnout se na podrobnějších podmínkách pro realizaci staveb a dalších záměrů, v souladu s jejich zájmy na způsobu využití území. V případě obce či kraje je plánovací smlouva schvalována vždy příslušným zastupitelstvem.

Nový stavební zákon stanovuje v § 131 obsah plánovací smlouvy, resp. stanovuje, k čemu se může obec, kraj nebo vlastník veřejné infrastruktury nebo jiná osoba zavázat. Konkrétně k tomu, že:

- poskytne stavebníkovi součinnost k uskutečnění záměru;
- obec nebo kraj učiní kroky k vydání územně plánovací dokumentace, v případě, že záměr nelze uskutečnit bez předchozího vydání územně plánovací dokumentace;
- po sjednanou dobu nevydá nebo nezmění územně plánovací dokumentaci nebo neučiní jiný úkon, který by ztížil nebo vyloučil uskutečnění záměru;
- po dobu trvání plánovací smlouvy nebude ve správních řízeních týkajících se povolení záměru uplatňovat návrhy, vyjádření a opravné prostředky, které by byly v rozporu s obsahem uzavřené plánovací smlouvy.

Zákon dále uvádí další skutečnosti, ke kterým je možné se ze strany obce, kraje nebo vlastníka veřejné infrastruktury zavázat a dále ty skutečnosti, ke kterým se může zavázat stavebník.

Jednání v rozporu s plánovací smlouvou může být podle okolností považováno za zjevné porušení práva, kterému není poskytnuta právní ochrana. Pokud by se např. obec zavázala v plánovací smlouvě neuplatňovat ve správních řízeních návrhy, vyjádření a opravné prostředky a takovýto závazek by porušila, jednalo by se o zjevné zneužití práva, kterému by správní orgány ani soudy neměly poskytovat ochranu.

V souvislosti s tímto institutem je třeba ještě zmínit ustanovení § 81 odst. 3 nového stavebního zákona, podle něhož lze v územním plánu vymezit plochu nebo koridor, v němž je rozhodování v území podmíněno uzavřením plánovací smlouvy. V takovém případě územní plán stanoví základní obsah plánovací smlouvy, podmínky a lhůtu pro její uzavření, která nesmí být delší než 4 roky ode dne nabytí účinnosti územního plánu. Marrým uplynutím stanovené lhůty pozbývá uvedená podmínka platnosti. Obdobně platí i ve vztahu k regulačnímu plánu.

Plánovací smlouva by tak mohla přinést užitek všem smluvním stranám, nicméně její využití a dopady ukáže až budoucí praxe.

Závěrem

Rekodifikace veřejného stavebního práva by měla mít za cíl prostřednictvím preciznějšího vyvážení rolí, nezávislosti, odbornosti, odpovědnosti a nástrojů v nové právní úpravě zajistit skutečnou, nebyrokratickou péči o přírodu a krajinu, historické a kulturní dědictví, architektonickou kvalitu a kulturní hodnotu vystavěného prostředí (v krajinném, urbánním a architektonickém měřítku) a další chráněné veřejné zájmy při územním plánování a výstavbě. Jak vyplývá z podaného přehledu změn, je více než jisté, že má-li být dosaženo tohoto cíle, bude potřeba schválenou podobu nového stavebního zákona odpovídajícím způsobem upravit. První vlašťovkou v tomto směru se zdá být navrhované odložení účinnosti nové právní úpravy o jeden rok, které by mělo poskytnout dostatečný časový prostor pro kvalitní úpravu a reformu veřejného stavebního práva nejen v oblasti územního plánování.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT
JUDr. Eva Kuzmová
právní poradkyně ČKAIT

Metodou Design&Build zadaná zakázka může být výhodná pro technologické, technické či dopravní stavby, kde i s méně podrobnou dokumentací lze jednoznačně a v předstihu definovat všechny závazné parametry. U jiných typů staveb se stavebníkovi vyplatí zadávat stavební práce podle podrobné prováděcí dokumentace. (vizualizace: resako.cz)

Význam úrovně projektové dokumentace z pohledu statika a jejich (ne)uplatňování v praxi

Nedodržování vyhlášky o dokumentaci staveb, její nekorreктní výklady a nejednoznačnosti v používané terminologii mají významný dopad na cenu a kvalitu výsledného stavebního díla. V současnosti probíhá příprava prováděcích vyhlášek k novému stavebnímu zákonu. Bylo by dobré, kdyby dávaly jednoznačnější odpovědi na otázky praxe. Srozumitelné znění právě těchto norem je klíčové pro zajištění kvalitní projektové přípravy staveb.

Tento příspěvek má za cíl upozornit na rozpory mezi požadavky vyhlášky a praxí, na různé postupy stavebníků (investorů) ohledně projektové přípravy a na rizika z toho vyplývající. Účelem je vyvolat odbornou diskuzi na toto téma a následně se formou osvěty či případných legislativních návrhů pokusit o vylepšení stávajícího stavu.

Jednotlivé úrovně projektové dokumentace, jejich rozsah a požadovaná podrobnost pro všechny stavby (kromě uvedených specifických staveb, které se řídí speciálními předpisy stavebního práva) jsou definovány vyhláškou č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění vyhlášky č. 62/2013 Sb. a vyhlášky č. 405/2017 Sb.

Oproti mnohým jiným právním předpisům a i oproti mnohým technickým normám dává text této vyhlášky dobrou představu o tom, co bylo záměrem jejích autorů. Je proto poměrně překvapivé, jak málo je tato vyhláška dodržována a s kolika různými jejími výklady je možné se v praxi setkat. Bohužel i první verze novely vyhlášky o dokumentaci staveb naznačují, že mnohé

problémy mohou zůstat nevyřešené. Diskuze na toto téma je proto nanejvýš aktuální.

Zdálo by se, že právní souvislosti projektové dokumentace by měly být předmětem zájmu zejména autorů stavebně architektonické části projektové dokumentace či osob, které zajišťují schvalovací proces výstavby. Nedodržování vyhlášky však ve skutečnosti přináší největší obtíže statikům, neboť ti jsou nejvíce konfrontováni s celoživotní (občanskoprávní i trestněprávní) zodpovědností. Jsou to právě statici, kdo se dostává do značných obtíží, není-li jasné, kdo je zodpovědným autorem projektové dokumentace (tedy kdo nese zodpovědnost za chyby a nedostatečnosti v projektové dokumentaci, respektive za nefunkčnosti či selhání konstrukce pramenící z těchto chyb). Proto je na místě přispět k nápravě stávajícího stavu. Uvedená problematika vychází ze zkušeností zejména s pozemními a inženýrskými stavbami (stožáry, nádrže, zásobníky apod.). Z hlediska dopravních či liniových staveb může být situace mírně odlišná, jelikož se často řídí i dalšími předpisy (např. směrnici ministerstev).

Stávající vyhláška o dokumentaci staveb stanovuje obsah a rozsah pro:

- a. dokumentaci pro vydání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení (dále jen „stavba“),
- b. dokumentaci pro vydání rozhodnutí o změně využití území,
- c. dokumentaci pro vydání rozhodnutí o změně vlivu užívání stavby na území,
- d. dokumentaci pro vydání společného povolení,
- e. projektovou dokumentaci pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo projektové dokumentace pro vydání stavebního povolení,
- f. projektovou dokumentaci pro provádění stavby,
- g. dokumentaci skutečného provedení stavby,
- h. dokumentaci bouracích prací.

V dalším textu jsou uvedeny a rozebrány pouze hlavní úrovně projektové dokumentace staveb. Podle dnešních platných právních předpisů je možné postupovat i tak, že se některé níže popisované úrovně mohou sloučit, případně vynechat, nebo je možné použít i úrovně jiné, další, pro která platí mírně odlišná pravidla, případně lze použít i úrovně bez definovaných pravidel.

Zde uvedené komentáře k jednotlivým úrovním dokumentace mají přispět k lepšímu pochopení jejich významu, upozornit na nutnost jejich jednotného výkladu a připomenout rizika plynoucí z nedodržování těchto pravidel – to vše z pohledu statika.

1. STUDIE

Tato úroveň projektové dokumentace není definována vyhláškou o dokumentaci staveb, ale přesto bývá v praxi často s výhodou uplatňována.

Rozsah této úrovně může být čistě smluvní. Slouží k hledání nejvhodnější varianty řešení stavby a k analýze proveditelnosti záměru. Z hlediska statiků je tato úroveň nejméně komplikovaná, protože se často žádná jejich součinnost nepožaduje. Považujeme však za důležité zmínit, že v případě staticky složitých konstrukcí je vhodné již v této fázi zpracovat alespoň dílčí statickou analýzu, aby zadání pro další úroveň (vycházející ze studie) mělo technicky přijatelný statický systém a aby se na případnou nerealizovatelnost původní představy (stavebníka - investora, architekta, technologa...) nepřišlo příliš pozdě (nerealizovatelnost je zde třeba chápat jako nesoulad mezi reálnou cenou a reálnou hodnotou díla či finančními možnostmi stavebníka, neboť v dnešní době lze realizovat téměř cokoli). Potřeba úvodní statické studie (u náročnějších objektů) se stane ještě naléhavější po přijetí nového stavebního zákona (a jeho prováděcích předpisů), který zřejmě zcela zruší úroveň DUR.

2. DOKUMENTACE PRO VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ O UMÍSTĚNÍ STAVBY – DUR

Pokud je statik zapojen již do fáze studie, bývá tato úroveň projektové přípravy většinou pouhým formalizováním jeho závěrů ze studie.

V této fázi se oficiálně pro správné účely řeší základní koncepce stavebně technického a urbanistického řešení. Nebyla-li dříve vypracována statická studie, je zapotřebí ji v této úrovni doplnit.

3. DOKUMENTACE PRO VYDÁNÍ STAVEBNÍHO POVOLENÍ – DSP

Často obsahuje jen předběžné statické výpočty a neobsahuje finální dimenze profilů a detailů.

Ani tato úroveň projektové dokumentace nám statikům většinou nepřináší zásadní obtíže. Lze ji naplnit pouze vyhláškou stanoveným rozsahem a pak dokumentace slouží často jen pro účely stavebního řízení a získání stavebního povolení, tzn., že dokumentace obsahuje jen předběžné statické výpočty ověřující principiální správnost návrhu a jednoduchou výkresovou dokumentaci popisující konstrukční a statické řešení. Takto zpracovaná dokumentace by však neměla být používána pro provádění stavby (jak se bohužel často děje), neboť většinou nevychází z finálních zadávacích podkladů (zatížení, skladby, provozní požadavky...) a neobsahuje finální dimenze profilů a provedení detailů, které jsou rozhodující pro spolehlivost konstrukce.

Dokumentaci pro vydání stavebního povolení lze ale po dohodě s klientem rozpracovat do větší podrobnosti, aby dokumentace mohla sloužit i pro výběr dodavatele – tím se však již blíží „prováděcí dokumentaci“.

4. DOKUMENTACE PRO PROVÁDĚNÍ STAVBY – DPS („PROVÁDĚCÍ DOKUMENTACE“)

Je třeba si uvědomit, že tato úroveň (dříve označovaná a i dnes známá jako „prováděcí projekt“) bývá klíčová z hlediska návrhu provedení i ceny stavby.

V této dokumentaci je nutno dospět k finálnímu statickému návrhu konstrukce (tj. k finálním dimenzím, detailům konstrukce, způsobu montáže, návaznostem na další profese...), tedy k nejdůležitějším ukazatelům z hlediska realizační ceny.

Měla by být zpracována pro stavebníka, nikoliv pro dodavatele

To je hlavní důvod, proč by měla být tato úroveň projektové přípravy zpracovávána pro stavebníka (investora), nikoliv pro dodavatele, jak se často děje. Pokud statik pracuje pro dodavatele, vzniká zákonitě potenciální riziko, že bude tlačěn na samu hranici své „profesní zneužitelnosti“, aby výsledné dílo bylo co nejlevnější, a to bez ohledu na možnou sníženou kvalitu, životnost, vzhled a mnohdy i správnou funkci. Pouze pokud je „prováděcí dokumentace“ zpracovávána pro stavebníka, lze zaručit, že bude možné volně a objektivně diskutovat o různých alternativách řešení („cena versus výkon“).

Naopak, pokud je „prováděcí dokumentace“ zpracovávána pro dodavatele, existuje reálné riziko, že rozhodujícím kritériem bude jen cena, neboť mnozí dodavatelé v takové situaci hledí pouze na minimalizaci nákladů a výsledná hodnota díla je přirozeně tolik nezajímá.

Bohužel tato praxe („prováděcí dokumentace“ v gesci dodavatele) nahrává i některým architektům či stavebním projektantům, kteří se rádi zbaví zodpovědnosti za „prováděcí dokumentaci“.

a přitom si ponechávají honorář za celkovou projektovou přípravu, která ale nemá dostatečnou podrobnost a kvalitu potřebnou pro provedení díla. Z jejich úst pak můžeme slyšet účelové tvrzení, že „prováděcí dokumentace“ je již jen jakási „podřadná“ dodavatelská dokumentace, přestože právě tato úroveň klade na projektanty vysoké nároky z hlediska profesní erudice, znalosti dodavatelského prostředí, výrobních technologií, materiálů apod. Ve skutečnosti je ale v této fázi často nutné nejen vyřešit hlavní technické problémy, ale leckdy i dokonce výrazně měnit celou předchozí koncepci a upravovat či nahrazovat tak i úroveň DSP, protože dokumentace DSP v praxi mnohdy nebývá dostatečně zpracovaná a zkoordinovaná.

Rizika spojená s Design and Build

Ve veřejném prostoru je stále více zmiňována metoda Design and Build, která je velmi lákavá pro některé veřejné zadavatele. Je třeba důrazně upozorňovat, aby tato metoda byla správně chápána a také správně využívána. Takto zadaná zakázka může být výhodná např. pro některou technickou či dopravní infrastrukturu, ale pro jiné typy staveb může být také zcela nevhodná. Aby zadání zakázky prostřednictvím této metody bylo vhodné, je nutné v předstihu definovat všechny závazné parametry stavby. Ty je však často možné specifikovat teprve až po projektování podrobností „prováděcí dokumentace“. V případě, že by převládli u stavebníků názor, že je tato metoda výhodná generálně (protože zdánlivě může zbavit stavebníka nebo jeho zástupce odpovědnosti za rozhodování v průběhu projektování), zcela jistě by nastala situace nevedla ke zlepšení stávajícího stavu. Zástupce zejména veřejného zadavatele nemusí být vždy motivován výslednou kvalitou díla, ale naopak např. zjednodušením jeho manažerské pozice a náplně práce. Dalším negativním aspektem je riziko zvětšení korupčního prostoru daného nedostatečnou definicí parametrů zadání pro sjednání zakázky, a tedy snazší možnosti následně požadovat „vícepráce“ za řádné dokončení stavby.

Úloha profesních organizací

Je proto nutné, aby profesní organizace, jako např. ČKAIT, působily osvětově zejména na veřejné zadavatele a zdůrazňovaly specifika, rizika a možnosti pro používání této metody. Tyto organizace by se svojí autoritou měly snažit o osvětu a například formou „Doporučení pro stavebníky“ varovat před riziky vyplývajícími ze zbavování se zodpovědnosti za „prováděcí dokumentaci“ a jejím delegováním na dodavatele. Stavebníci jsou totiž z velké míry laici, a snadno tak přijímají nabídky dodavatelů slibující dokumentaci zdarma – přičemž skutečným cílem takových dodavatelů bývá stanovit cenu na základě nedostatečné či účelově zpracované dokumentace a následně dílo provést v nejnižší možné kvalitě za minimální ceny subdodavatelů.

Matení pojmů aneb Rozdíl mezi prováděcí a výrobní dokumentací

Snaha o jakousi relativizaci významu dokumentace pro provádění stavby se projevuje i matením pojmů. Paralelně vedle sebe existují nejméně 3 různé termíny pro reálně shodnou úroveň projektové dokumentace: dokumentace pro provádění stavby

(DPS, případně DPPS) = realizační dokumentace stavby (RDS) = prováděcí projekt (PP). Potom se objevují i výklady, které nemají žádnou oporu ve vyhlášce o dokumentaci staveb, podle kterých je RDS či PP jinou úrovní. Toto rozdělení prováděcího projektu na různé další úrovně vyplývá zřejmě z pojetí projektové praxe veřejných zakázek či dopravních staveb, pro které se využívají některé specifické úrovně. Typickým příkladem může být situace u veřejné zakázky, kdy ze zákonných důvodů „**prováděcí dokumentace**“ **nesmí obsahovat konkrétní označení jednotlivých výrobků a řešení**. Vybraný dodavatel pak může zpracovat další dokumentaci, která jednotlivé výrobky a řešení upřesní. Pro ochranu zájmů chráněných stavebním zákonem a pro zamezení nedorozuměním na projekčním trhu (případně pro zamezení snahám o nečestná jednání) je nutné technicky i terminologicky jasně definovat, co která úroveň znamená a dospět k všeobecné shodě nad používanými termíny.

Statické detaily ovlivňují bezpečnost

Snad nejčastějším předmětem sporu (hlavně u projektové dokumentace ocelových konstrukcí) bývá, zda mají být v „prováděcí dokumentaci“ navrženy detaily. Vyhláška jasně říká, že ano. Například v definici rozsahu podrobného statického výpočtu se uvádí: „... *návrh a posouzení VŠECH detailů, montážních styků apod., které rozhodujícím způsobem ovlivňují bezpečnost konstrukce...*“ Každý odborně erudovaný projektant ví, že kromě zcela podružných nenosných styků mohou být všechny ostatní detaily potenciálním zdrojem poruchy ovlivňující bezpečnost konstrukce, a měly by tedy být v prováděcím projektu navrženy.

Statika nemá být řešena až ve výrobní dokumentaci

Běžná praxe je s tímto požadavkem vyhlášky bohužel velmi často v rozporu, což je dáno extrémním tlakem na cenu dokumentace, kdy vynechání návrhu detailů umožní výrazné snížení ceny, přičemž (zvláště pro stavebníka, resp. investora laika) zůstane rozsah dokumentace na první pohled téměř nezměněn. Názor, že „malá statika“ (statický posudek přípojí) je předmětem až výrobní dokumentace, není možné akceptovat. Je obecně známo, že působení navržených detailů je neoddelitelné od působení navrženého statického a konstrukčního systému. Názor části odborné veřejnosti, že ve výrobní dokumentaci mají být řešeny statické výpočty přípojí, je tedy evidentně nesprávný.

Dalším důvodem pro odmítnutí tzv. „malé statiky“ ve výrobní dokumentaci je to, že se následně vytrácí zodpovědnost za správnost návrhu a nebývá ani zcela jasně určeno autorství díla. Nevhodně navržený detail může významně změnit statické působení konstrukce, se kterým počítal autor projektu. V dnešní době strojních výpočtů pak také může být velmi problematické předávání podkladů (vnitřních sil apod.) pro řádné provedení návrhu detailů. Při takto rozmělněné zodpovědnosti je v případě havárie těžké posoudit, kdo je ten, kdo by měl být volán k zodpovědnosti a jaká míra zodpovědnosti leží na jednotlivých dotčených stranách (jak dokazují i zkušenosti z nedávných havárií).

Prováděcí dokumentace by měla být archivována u stavebního úřadu

Velkým nedostatkem dnešních právních norem je, že mnohdy ani žádný předpis či úřad nevyžaduje, aby byla prováděcí dokumentace vůbec vypracována a archivována u stavebního úřadu. Je tím výrazně ztížena technická kontrola stavby, protože nepodrobná dokumentace pro vydání stavebního povolení (kterou zná a archivuje stavební úřad) nedává dostatek informací o tom, jak má být stavba provedena. Bohužel praxe nás utvrzuje v tom, že archivace u majitelů či správců stavebních objektů je většinou nedostatečná a informace o reálném technickém řešení objektu tak nebývají k dispozici.

5. DOKUMENTACE PRO ZADÁNÍ STAVBY – DZS, DOKUMENTACE PRO VÝBĚR ZHOTOVITELE – DVZ

Ani tato úroveň projektové dokumentace není uvedena ve vyhlášce č. 499/2006 Sb. Legislativně je zmíněna pouze v normách o zadávání veřejných zakázek, které na tuto úroveň kladou požadavky srovnatelné s „prováděcí dokumentací“ doplněnou o soupis prací. Taková dokumentace se zpravidla nazývá „zadávací dokumentace“, respektive „dokumentace pro zadání stavebních prací“.

V praxi se bohužel často setkáváme s tím, že se výběr dodavatele v soukromém sektoru provádí na základě minimalisticky zpracované dokumentace pro vydání stavebního povolení (resp. v rozsahu ještě menším, než je standardní DSP). Při takové úrovni dokumentace je nejenom velmi nepřesný odhad materiálové náročnosti, ale nejsou v něm ani zpracovány detaily, které mohou významným způsobem ovlivnit cenu díla.

Ošizená dokumentace vytváří prostor pro „machinace“

Dokumentace pro výběr zhotovitele (označovaná jako DVZ) v podrobnosti pouhé DSP (nebo dokonce ještě méně podrobné) pak často přináší značné pozdější finanční problémy, když se až při zpracování podrobné dokumentace zjistí mnohé technické obtíže, kvůli kterým náročnost díla stoupne. V situaci, kdy je ale již uzavřena smlouva (a tudíž i stanovena cena), většinou neexistuje technicky a zároveň cenově akceptovatelné řešení a problém vede k „ošizení“ výsledného díla. Nepřesnost a nepodrobnost dokumentace pro výběr zhotovitele pak také nahrává mnohým podvodným jednáním při výběrovém řízení.

Nedostatečná podrobnost je chybou

Velkou chybou bývá oceňování staveb na základě nedostatečného projektového podkladu metodou skládání dílčích nabídek subdodavatelů, které mezi sebou nejsou vůbec provázané a zkoordinované. Výsledkem pak bývá, že stavební prvky na kontaktu dílčích dodávek nemá nikdo v ceně a že jednotlivé profese vycházejí z nesprávných předpokladů o jiných profesích (například dodavatel střešního pláště předpokládá, že na střeše není žádné přetížení od VZT, protože jinak by musel navrhnout únosnější, a tedy nákladnější střešní plášť – přitom jasné zadání nemá).

Metodu Design&Build se nyní vybírá například zhotovitel nové spalovny SAKO Brno, která má zpracovávat 132 000 tun odpadu, který dosud končí na skládce. Metoda Design&Build byla zvolena s ohledem na vysoký až 70% podíl specifické technologie na hodnotě celé zakázky. Zadávacím podkladem bylo platné územní rozhodnutí z 18. 9. 2021 a dokumentace pro územní rozhodnutí, kterou zpracovala Tenza, a.s.. Nyní je výběrové řízení ve stavu zpracování předběžných nabídek. Uvedení do provozu se očekává koncem roku 2025. Využití odpadní energie ve výši až 104,1 % zařadí zdroj mezi nejúčinnější kombinované zdroje výroby elektrické energie a tepla v rámci celé ČR a zvýší podíl CO2 neutrální elektrické energie o 119 GWh na celkem 190 GWh. Toto množství představuje 46 % z dosavadní celkové výroby elektrické energie na území města Brna.

Je proto třeba, aby profesní organizace ve svém „Doporučení pro stavebníky (investory)“ varovaly před nízkými požadavky na tuto úroveň dokumentace. Měli bychom se pokusit stavebníkům vysvětlit, že jedině tehdy, když budou mít zcela podrobnou „zadávací dokumentaci“ (minimálně v podrobnosti DPS dle vyhlášky nebo řádně stanovené parametry při použití metody Design and Build u staveb, pro které je tato metoda vhodná), budou si moci být jisti tím, že vědí, co soutěží a u vítězného zhotovitele objednávají.

6. DOKUMENTACE SKUTEČNÉHO PROVEDENÍ

Prováděcí dokumentace je klíčovým dokumentem, který by měl každý majitel nemovitosti požadovat a archivovat.

Vyhláška č. 499/2006 Sb. má z našeho pohledu jednu zásadní vadu a to, že pro dokumentaci skutečného provedení předepisuje podrobnost odpovídající pouze úrovni dokumentace pro vydání stavebního povolení. Autoři vyhlášky nejspíš předpokládali, že ke každé stavbě bude zpracována „prováděcí dokumentace“, a ta bude archivována u majitele objektu. Realita je však jiná. Mnoho staveb se staví zcela bez „prováděcí (oficiální) dokumentace“ (čemuž odpovídá výsledná kvalita), nebo je tato podrobná dokumentace v gesci dodavatele, který ji nemusí odevzdat stavebníkovi (např. aby nebylo možné jeho dílo kontrolovat, nebo z toho prostého důvodu, že laický stavebník vůbec netuší, že by něco takového měl požadovat). Ani mnozí developeři nepředávají svým klientům „prováděcí dokumentaci“ k zakoupeným stavbám.

Nízká podrobnost této úrovně projektové dokumentace také neumožňuje snadné a bezpečné provedení případných následných stavebních změn a úprav starších objektů, protože z archivované dokumentace v podrobnosti DSP nelze zjistit potřebné statické (a mnohdy i jiné) údaje – jako například informace o výztuži.

Profesní organizace by tedy měly vytvořit tlak na příslušné odpovědné orgány či osoby, aby byla zavedena povinnost archiverovat na stavebním úřadě projektové podklady v podrobnosti dokumentace pro provádění stavby – buď původní „prováděcí dokumentaci“ (nedošlo-li ke změnám) nebo podrobnou dokumentaci skutečného provedení.

Minimálně by měl existovat požadavek, aby byla legislativně stanovena povinnost vypracovat dokumentaci skutečného provedení v podrobnosti „prováděcí dokumentace“, byť by měla být archivována pouze u stavebníka (nejedná se o příliš náročný nový požadavek – samotnou „prováděcí dokumentaci“ by stavebník podle návrhu nového stavebního zákona měl mít před zahájením stavby).

7. DODAVATELSKÁ (VÝROBNÍ) DOKUMENTACE

I výrobní dokumentace by měla být archivována. Někdy je obtížné definovat rozhraní odpovědnosti autora dokumentace výrobní a prováděcí.

Tuto úroveň projektové dokumentace vyhláška č. 499/2006 Sb. vůbec neuvádí. Autoři vyhlášky přitom jistě nebyli neznalí stavební praxe a věděli, že termín dodavatelská (výrobní, dílenská, výrobně technická, montážní aj.) dokumentace existuje. Zjevně se však nedomnívali, že by existoval nějaký zájem společnosti ohledně takové dokumentace, který by měl být právně chráněn a prosazován. Autoři vyhlášky zřejmě předpokládali, že vše podstatné pro bezpečnost stavby bude v souladu s vyhláškou řešeno v dřívějších fázích projektové přípravy, které vyhláška definuje.

Také pro výrobní (montážní apod.) dokumentaci by měla být stanovena povinnost její archivace, kterou předpokládá například i norma ČSN 73 2604 - Ocelové konstrukce – Kontrola a údržba ocelových konstrukcí pozemních a inženýrských staveb. I když bude dodavatelská dokumentace zpracována podle řádné a úplné „prováděcí dokumentace“, je dodavatelská dokumentace prvotním dokladem pro průkaz, že konstrukce byla podle této („prováděcí“) dokumentace realizována.

Výrobní dokumentace by neměla obsahovat náročné projektové úkony

V rámci dodavatelské dokumentace by již neměly být prováděny náročné projektové úkony, jako například statické výpočty. V některých případech však může docházet ke změnám vyžadujícím statický přepočít, nebo je v případě neúplné DPS nutno navrhnout chybějící detaily. Tyto projektové úkony je ovšem zapotřebí vnímat jako součást „prováděcí dokumentace“. Měly by být vydány jako dodatek dokumentace pro provedení stavby a měly by být opatřeny autorizačním razítkem a podpisem autora. Zároveň by mělo být jasně definováno rozhraní zodpovědnosti mezi autorem původní DPS a autorem dodatku, což může být obtížné, ne-li nemožné. Na druhou stranu je však třeba uvážit také relativně běžnou situaci, kdy je autorem dodavatelské (výrobní) dokumentace zároveň autor „dokumentace prováděcí“. V tom případě se stává, že některé části dokumentace pro provádění stavby (např. detaily) jsou uvedeny pouze v nejpodrobnější a nejaktuálnější dokumentaci (tj. dodavatelské - výrobní).

Zakázka na více než půlkilometrový dálniční tunel Homole na budoucím úseku dálnice D35 Ostrov – Vysoké Mýto se ŘSD rozhodlo soutěžit samostatně v režimu Design and Build. To znamená, že vítěz soutěže bude postupovat podle projektové dokumentace, kterou si sám zpracuje. Protože geotechnické podmínky ve střední a východní části trasy tunelu jsou podle geologického průzkumu velmi proměnlivé, ŘSD si od soutěže metodou Design and Build slibuje, že firmy najdou nejvýhodnější technické řešení. (vizualizace: ŘSD ČR)

Odpovědnost za jejich návrh je však v tomto případě nezpochybnitelná, nehrozí žádné nedorozumění a smysl vyhlášky č. 499/2006 Sb., popisující mj. obsah výkresové dokumentace, je zcela naplněn (být patrně méně standardní formou).

ZÁVĚREM

Hlavním smyslem právních norem, definujících požadavky na stavební dokumentaci, je ochránit oprávněné zájmy veřejnosti, tedy především bezpečnost návrhu stavby. V tomto smyslu je pak třeba nahlížet na vyhlášku o dokumentaci staveb. Jakékoliv výklady vyhlášky jdoucí proti tomuto jejímu smyslu je třeba odmítnout.

V právní praxi se občas objevuje názor, že odborná zvyklost (postup lege artis) má přednost před psanými pravidly. Dle tohoto názoru tedy například není třeba, aby „prováděcí dokumentace“ zahrnovala řešení detailů, protože většina dokumentací v tomto ohledu vyhlášku nespĺňuje. I z našich právních konzultací však vyplývá, že je tento názor zcela nesprávný. Postup lege artis může mít přednost před vyhláškou pouze v tom případě, když se zdůvodní a u soudu prokáže, že postup dle zvyklosti je použit proto, že v právních normách jiný není nebo že je postup dle zvyklosti dokonce lepší (zde rozumějme bezpečnější) pro ochranu oprávněných zájmů chráněných právními normami.

Stávající nejednoznačnost termínů používaných pro jednotlivé úrovně projektové dokumentace a různé (svévolné) výklady platné vyhlášky, s kterými se v praxi setkáváme, jsou do značné míry podporovány nesprávným a nesystematickým přístupem úřadů a institucí. Rovněž mnozí stavebníci (investoři), včetně těch veřejných, používají vlastní terminologii a definují vlastní požadavky na obsah projektů, což je z pohledu statika velmi nešťastné, neboť se opět velmi znejasňuje situace ohledně zodpovědnosti autorů jednotlivých úrovní dokumentace.

Na webu zpravy.ckait.cz je k digitální podobě tohoto článku přiložena tabulka věnující se standardní projektové přípravě staveb.

Cílem je ozřejmit a strukturovaně uvést jednotlivé fáze projektování a jejich role. V tabulce jsou uvedeny jednotlivé úrovně projektové dokumentace, jejich účel, kdo se na nich podílí a rovněž také to, k čemu sloužit nemají. Tabulka by měla být platná pro celý stavební trh, tedy i pro veřejné zakázky.

Proto obsahuje i v soukromém sektoru standardně neuplatňovanou úroveň RDS, která má své opodstatnění tam, kde kvůli zákonu o veřejných zakázkách či kvůli použití metodiky Design and Build nemůže být dokumentace DPS dostatečná pro provedení díla. První náznak toho, jak by mohly vypadat nové prováděcí předpisy, není příliš povzbudivý. Výše uvedená problematika v návrhu není dostatečně řešena. Profesní organizace by se měly zasadit o sjednocení výkladů a o dodržování vyhlášky tak, aby

byl naplněn její hlavní smysl. Měly by také vyvinout maximální úsilí ve snaze ovlivnit současný legislativní proces a měly by se pokusit zde diskutovanou problematiku vysvětlit nejen široké veřejnosti, ale i technickým laikům na rozhodujících úřednických postech, protože ti do věci pochopitelně nemohou mít dokonalý vhled, byť vytvářejí pravidla pro celý segment stavebnictví.

Ing. Jan Seifert, Ing. Jan Mařík, Ph.D.
KONSTAT s.r.o.

Jak navrhovat skleněné prvky ve stavbách

V březnu 2022 vyšel dlouho připravovaný nový Technický standard (TS) ČKAIT, který blíže uvádí obecné zásady návrhu skleněných prvků ve stavebnictví. Má za úkol informovat odbornou veřejnost o obecných úskalích při návrhu skleněných prvků, interpretuje základní i pokročilá rizika a stanovuje obecné zásady, postupy a doporučení vedoucí k vytvoření funkčního návrhu. TS 03 – Návrh skleněných prvků ve stavebnictví – část 1: obecné zásady návrhu bude účinný od 1. července 2022.

V posledních letech je velmi dobře pozorovatelný vzrůstající trend využití skleněných prvků ve stavebnictví, kdy stále přibývá budov s celoprosklenými fasádami, intenzivněji se využívá celoskleněného zábradlí či prosklených světlíků. Výjimkou již nejsou ani konstrukce s využitím kombinace materiálového řešení s využitím skla, jako jsou například spojovací můstky v budovách, či z větší míry prosklená schodiště. Při takovém rozmachu skla ve stavebnictví je vhodné, aby byla odborné veřejnosti představena obecná úskalí návrhu skleněných prvků ve stavebnictví, představeny vhodné postupy, a naopak bylo upozorněno na postupy, jimž je vhodné se vyvarovat.

V ČR je v současnou chvíli mnoho právních předpisů i technických norem popisujících problematiku pouze okrajově v obecné úrovni. Nově vydaný technický standard TS 03 významně doplňuje současné znění předpisů o poznání dnešní doby a zahrnuje zkušenosti z praxe i z vědeckého prostředí. Technický standard rozšiřuje obecné požadavky na skleněné prvky, blíže popisuje požadavky na mechanickou odolnost a stabilitu, materiálovou kompatibilitu a zejména blíže specifikuje požadavky na bezpečnost při užívání. Zároveň specifikuje požadavky statické i dynamické, kdy jsou definovány i zvláštní požadavky, do kterých se například řadí odolnost navrženého skleněného prvku vůči zatížení teplotou a nutnost zohlednění zajištění spolupůsobení mezilehlých vrstev v případě využití vrstvených bezpečnostních skel. TS 03 se opírá o praktické i vědecké poznatky poslední doby a byl intenzivně konzultován s odborníky v oboru.

Výčet specifických požadavků

Významnou část obsahu technického standardu tvoří výčet specifických návrhových požadavků na konkrétní aplikace, rozdělené na vodorovné, šikmé a svislé skleněné prvky. Nově technický standard stanovuje mezní výšky při navrhování konkrétního materiálového řešení skla z pohledu bezpečnosti osob nacházejících se v místě potenciálního dopadu skleněného

prvku v případě náhlého kolapsu prvku. Technický standard dále blíže představuje úskalí a vhodná opatření s ohledem na riziko lomu skla z důvodu teplotního šoku.

Příloha TS 03 konkrétně popisuje a přehledně graficky znázorňuje požadovaný charakter lomu skla pro konkrétní aplikace skleněných prvků u pozemních staveb, jako jsou otvorové výplně, skleněné příčky, skleněná zábradlí a obklady, pochozí a nepochozí skleněné plochy. Konkrétně specifikuje materiálové řešení skla v závislosti na umístění skleněného prvku a přítomnosti osob u takových prvků. Z výše uvedeného členění je patrné, že vydaný technický standard významně rozšiřuje a doplňuje dosavadní předpisy.

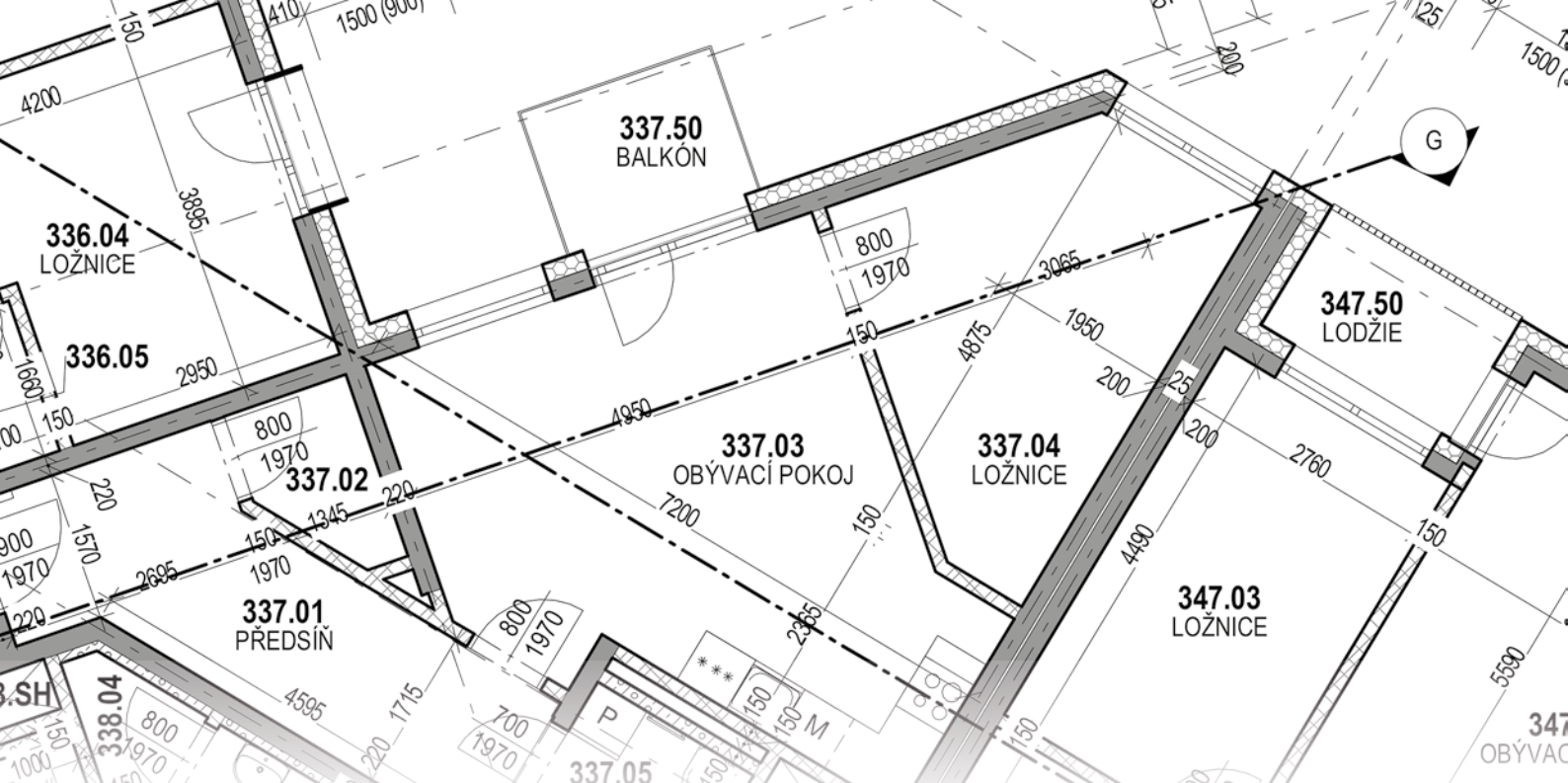
Technický standard ČKAIT jako vhodný pomocník autorizovaných osob

Jako autoři Technického standardu ČKAIT TS 03 věříme, že dokument bude vhodným pomocníkem pro všechny autorizované osoby, zabývající se návrhem a realizací staveb, a to zejména pro projektanty, kteří mají potenciál pracovat s koncepčním řešením při návrhu skleněných prvků, a navést tak projektovou dokumentaci správným směrem. Věříme, že dodržování zásad uvedených v technickém standardu povede k obecnému zkvalitnění staveb, kdy se zvýší bezpečnost při užívání a významně se sníží množství poruch skleněných prvků plynoucích z nesprávného koncepčního řešení. Očekáváme, že při respektování zásad uvedených v technickém standardu se významně přispěje ke snížení rizika ohrožení zdraví a života osob a zvrátat z důvodu neočekávaného kolapsu skleněných prvků.

Technické standardy ČKAIT jsou veřejně přístupné v systému PROFESIS včetně verze ke stažení.

Ing. Ondřej Franek, Ing. Jan Klečka

Útvar technologií a materiálů, Metrostav a.s.
ondrej.franek@metrostav.cz

Příklad půdorysu obytných místností, kde nalezení dvou kontrolních bodů pro výpočet denního osvětlení není jednoznačné a kde by bylo vhodnější použít požadavky evropské normy. (ilustrace: autor)

Denní osvětlení obytných místností a požadavky norem

Způsob posuzování denního osvětlení obytných místností, který je obsažen v zatím nezrušené ČSN 73 0580-2 Denní osvětlení obytných budov je jediným naším platným ustanovením, které je v rozporu s evropskou normou ČSN EN 17037. Tato evropská norma je přitom vhodnější pro dnešní způsob výstavby obytných budov. Cílem tohoto příspěvku je vysvětlit současný stav a naznačit možnost jeho řešení.

Evropskou normu EN 17037 *Daylight of building* (2018) vypracovala pracovní skupina CEN/TC 169/WG 11 Daylight. Práce probíhaly od roku 2012 a účastnili se jich odborníci z velké části evropských zemí včetně českých zástupců. Normu připomínkovalo více než 30 členských zemí Evropského výboru pro normalizaci a zemí k tomuto výboru přidružených. Konečné znění normy bylo publikováno v prosinci 2018.

V naší republice byla norma vydána v květnu 2019 a její český překlad ČSN EN 17037 *Denní osvětlení budov* byl vydán v srpnu 2019. Současně s evropskou normou zatím platí i staré české technické normy na denní osvětlení budov: ČSN 73 0580 (1 – základní požadavky 2007, 2 – obytné budovy 2007, 3 – školy 1994, 4 – průmyslové budovy 1994).

Některé z článků těchto norem, které se jeví být v rozporu s evropskou normou, byly změnami zrušeny. ČSN 73 0581 *Oslunění budov a venkovních prostor – Metoda stanovení hodnot* (2009) byla zrušena celá. Česká agentura pro standardizaci už dva roky připravuje vypracování nové normy ČSN 73 0582 *Denní osvětlení budov – doplňující informace*, která doplní a vysvětlí novou ČSN EN 17037 a dosavadní české technické normy o denním osvětlení zcela nahradí. V jediném případě zůstalo

zatím v platnosti ustanovení, které je s novou evropskou normou v rozporu. Jedná se o způsob posuzování denního osvětlení obytných místností, který je obsažen v nezrušené ČSN 73 0580-2 *Denní osvětlení obytných budov*. Cílem tohoto příspěvku je vysvětlit tento rozpor a naznačit možnost jeho řešení.

Denní osvětlení obytných místností podle Athénské charty

Požadavky na denní osvětlení budov včetně budov obytných se pod vlivem *Athénské charty* (HRŮZA, J: *Charty moderního urbanismu*, Agora Praha 2002) objevují v československých technických normách hned po 2. světové válce. Athénská charta je dokument moderního urbanismu, který ve 30. letech minulého století reagoval na špatné zdravotní podmínky v tehdejších velkoměstech požadavkem umožnit všem obyvatelům měst žít zdravě.

V **ČSN ESČ 70-1949 Osvětlování domovů** (1949) se praví, že denní osvětlení má být účelné s dostatečnou intenzitou, co nejvíce rovnoměrné po celé ploše. Proto se doporučují vyšší stropy s okny co nejvýše u stropu i co nejbližší k bočním stěnám s úzkými pilíři mezi okny. Tato doporučení jsou dodnes užitečná.

Úpadek racionality po únoru 1948

ČSN 73 0020 *Obytné budovy* (1955) nařídila závazný poměr mezi plochou okna a plochou podlahy místnosti. Pro obytné místnosti 1:8 a pro příslušenství 1:12. Tato norma byla tvořena v době provázené hlubokým úpadkem racionality po únoru 1948. Poměr ploch okna a podlahy totiž vůbec nerespektuje fyzikální zákony, podle kterých se šíří denní světlo do budov. Proto tento poměr není schopen garantovat žádnou rozumnou míru osvětlení interiéru denním světlem, ani s touto mírou nekoreluje. Dokonce i požadavek přímého přístupu světla z části oblohy do posuzovaného místa, který formuloval v 1. století před naším letopočtem Vitruvius, má blíže k realitě než poměr mezi plochou okna a podlahy. (*POLLIO Marcus Vitruvius: Deset knih o architektuře, 6. kniha, 6. kapitola, 6. odstavec, 1. stol. př. n. l., překlad Alois Otoupalík, ARISTA Praha 2009, ISBN 978-80-86410-58-6*)

První moderní norma po roce 1968

První skutečně moderní technickou normou o denním osvětlení byla **ČSN 36 0035** *Denní osvětlení budov* (1968). Ta již pracuje s modelem zatažené oblohy v zimě a s činitelem denní osvětlenosti D [%], který je definován jako podíl osvětlenosti E [lx] ve sledovaném místě v interiéru budovy k současné venkovní osvětlenosti E_h [lx] nezastíněné vodorovné roviny.

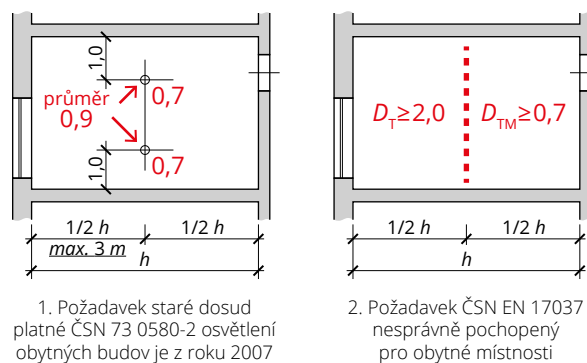
$$D = \frac{E \cdot 100}{E_h}$$

Limitní hodnoty tohoto činitele byly stanoveny v závislosti na náročnosti zrakové činnosti konané na pracovišti v interiéru. Později české technické normy rozeznávaly 7 tříd zrakové činnosti. Každé z těchto tříd byla přidělena nejnižší požadovaná hodnota činitele denní osvětlenosti tak, aby v době, kdy venkovní osvětlenost E_h byla vyšší než 5 000 lx, bylo možno práci konat na denním světle bez přisvětlení světlem umělým. V obytných místnostech není možno posuzovat denní osvětlení konkrétního pracovního místa, protože provoz těchto místností včetně lokalizace pracovních míst je vždy určen až uživatelem dlouho po tom, kdy se posuzuje osvětlení v rámci projektu. Požadavky českých technických norem na denní osvětlení se proto vždy vztahovaly k obytné místnosti jako celku a během let prošly několika proměnami, znamenajícími jejich neustálé mírnění.

Ustálení požadavků

V roce 2007 se požadavky na denní osvětlení obytných místností ustálily v podobě dvou kontrolních bodů na srovnávací rovině ve výšce 850 mm nad podlahou v polovině hloubky místnosti, ale ne dále než 3 m od okna, a ve vzdálenosti 1 m od bočních stěn místnosti (viz obr. 1). Hodnoty činitele denní osvětlenosti v těchto bodech nesmí klesnout pod $D_{1,2} = 0,7$ % a má být zachován průměr z těchto dvou hodnot v minimální hodnotě $D_m = 0,9$ %.

Současná bytová krize z části vyvolaná skupováním bytů jako investic, kdy se na trhu dobře uplatňují i málo osvětlené byty, nepřeje kvalitě výstavby. Proto i s takto relativně nízkými hodnotami činitele denní osvětlenosti má naše stavebnictví problém. Dochází tak k dalšímu mírnění požadavků pomocí dělení

1. Požadavek staré dosud platné ČSN 73 0580-2 osvětlení obytných budov je z roku 2007

2. Požadavek ČSN EN 17037 nesprávně pochopený pro obytné místnosti

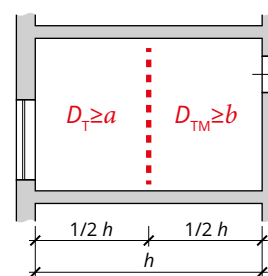
navržených obytných místností na zónu s denním osvětlením a zónu bez denního světla. Princip funkčního vymezení prostoru má sice oporu v textu českých technických norem, avšak už nikde není závazně stanoveno, jak velké mají být zóny vymezené v obytných místnostech. Navíc v místnostech, jejichž půdorys dnes už dávno nemá jen tvar obdélníku (viz úvodní obr.), je nalezení polohy kontrolních bodů obtížné a často není jednoznačné.

Evropská norma přichází jako na zavalanou

Evropská norma ČSN EN 17037 tak přichází jako na zavalanou, aby požadavky na denní osvětlení obytných místností znovu učinila více jednoznačnými a nalezením kompromisu mezi zdravím a ekonomikou výstavby je alespoň na nějaký čas stabilizovala. Má k tomu velmi dobré předpoklady.

Velkým problémem při hodnocení denního osvětlení je proměnlivost denního světla během dne i roku. Předchozí normy tuto potíž řešily tím, že se k hodnocení používal ten nejméně příznivý stav venkovní osvětlenosti při zcela zatažené obloze v zimě. Logicky se pak mělo za to, že místnosti vyhovující při tomto stavu vyhoví i při jakémkoli stavu jiném. Evropská norma ČSN EN 17037 je sofistikovanější, protože vychází z dlouhodobých klimatických údajů v hodinovém kroku během celého roku. Jako kritérium jsou použity cílové osvětlenosti E_T [lx] a E_{TM} [lx]. Nejnižší doporučené hodnoty těchto veličin jsou uvedeny v informativní části normy: $E_T = 300$ lx a $E_{TM} = 100$ lx. Tyto hodnoty by měly být překročeny v 50 % z celoročně sledovaných hodnot, a jsou tedy mediánem. Jsou doporučeny dva způsoby stanovení těchto hodnot:

- výpočtem z podrobných klimatických údajů (ty ale nejsou zatím pro naše území k dispozici),
- výpočtem nám dobře známého činitele denní osvětlenosti D [%].

3. Možná úprava požadavku ČSN EN 17037 pro obytné místnosti

Pro metodu ad b) jsou podle dlouhodobého sledování oblačnosti pro jednotlivá hlavní města zemí EU stanoveny hodnoty mediánu oblohové vodorovné osvětlenosti $E_{v,d,med}$ [lx]. Pro Prahu a boční osvětlení byl stanoven $E_{v,d,med} = 14\,900$ lx. Cílové hodnoty činitele denní osvětlenosti se obdrží podle vztahu

$$D = \frac{E_T \cdot 100}{E_{v,d,med}}$$

Hodnoty pro Prahu pak vycházejí takto: $D_T = 2,0\%$ a $D_{TM} = 0,7\%$, a lze je použít po celém území naší republiky. Tyto hodnoty se stanoví v síti bodů na srovnávací rovině ve výšce 0,85 m nad podlahou, přičemž hodnoty $D_T = 2,0\%$ má být dosaženo nejméně v polovině bodů celé sítě a hodnoty $D_{TM} = 0,7\%$ nejméně v 95 % sítě, tj. téměř po celém půdorysu místnosti. Těchto hodnot lze běžně dosáhnout v učebnách nebo v kancelářích, avšak nikoli v obytných místnostech. Požadavek by byl tak přísný, že by mu nevyhověl téměř žádný ze současně stavebních bytů (viz obr. 2.). To bylo důvodem, proč Česká agentura pro standardizaci v rozporu s evropskou normou ponechala zatím v platnosti způsob posuzování denního osvětlení obytných místností podle staré ČSN 73 0580-2. Důsledkem této skutečnosti je také převládající skepse české technické veřejnosti k nové evropské normě a k její kvalitě. Tento postoj je ale omylem a v době, kdy probíhá rekodifikace českého stavebního práva, je také nebezpečný, protože může vést až k odmítání požadavků na denní osvětlení obytných místností jako takových.

Návrh řešení

Při úvaze o denním osvětlení obytných místností podle ČSN EN 17037 je třeba vzít v úvahu tyto skutečnosti:

- rozdílnost cílů a metod mezi ČSN EN 17037 a předchozími českými technickými normami,
- specifikum obytných místností, které spočívá ve volnosti pohybu uživatele,
- hodnoty $E_T = 300$ lx a $E_{TM} = 100$ lx, a tedy i $D_T = 2,0\%$ a $D_{TM} = 0,7\%$ jsou v ČSN EN 17037 jen doporučené a jsou uvedeny pouze v informativní části této normy. Nejsou tedy povinné a pro obytné místnosti lze zavést hodnoty jiné. Je pouze třeba dodržet metodiku posuzování, která je oproti stávající naší praxi výhodnější, protože pracuje se sítí kontrolních bodů, kterou lze snadno vytýčit i v místnostech nepravidelných půdorysů.

Cílem evropské normy je pohoda uživatelů bytů

Předchozí ČSN 73 0580-1 až 4 i nová ČSN EN 17037 se věnují dennímu osvětlení budov, avšak kladou si navzájem odlišné cíle. Úkolem předchozích norem bylo dostatečně posvítit denním světlem na místo zrakové práce. ČSN EN 17037 naproti tomu cílí na něco jiného. Ve svém úvodu přímo odmítá úkol svítit denním světlem na zrakovou práci. Snaží se o osvětlení vnitřního prostoru tak, aby byla zachována přijatelná subjektivní pohoda plynoucí z pocitu osvětlení prostoru denním světlem. Cílem je tedy starost o pohodu uživatelů vnitřních prostorů budov a snad i o zachování dostatečné stimulace jejich biorytmů denním světlem. To sice není málo (jedná se o důležitou podmínku

zachování zdraví), ale oproti předchozím českým technickým normám se jistě jedná o méně ambiciózní cíl. Takový cíl nemůže vyvolat zpřísnění požadavků, ale naopak vede k jejich zmírnění.

Obytné místnosti jsou méně náročné na osvětlení než pracoviště

Zatímco pracovník je po celou pracovní dobu vázán ke svému pracovišti a student s výjimkou krátkých přestávek ke svému pracovnímu stolu, v bytě je možné vždy pracoviště zvolit přímo u okna a pohledem z okna je možno uspokojit potřebu psychické pohody plynoucí z přítomnosti denního světla i dostát potřebným podnětům pro stimulaci biorytmů. Proto požadavky na množství denního světla v obytných místnostech vždy byly, jsou a nutně budou méně náročné v porovnání s požadavky pro jakékoli jiné trvale užívané prostory. Nemohou být stejné.

Limitní hodnoty uvedené v ČSN EN 17037 jsou jen doporučené

Neuvedení požadovaných hodnot pro jednotlivé druhy a typy místností v ČSN EN 17037 autor tohoto článku nevnímá jako chybu této normy, ale jako výzvu ke kreativitě, neboť limitní hodnoty, uvedené v tabulkách informativní části normy, jsou jen doporučené. Nejsou povinné. K souladu s evropskou normou postačí, jestliže bude naplněn účel normy, tj. posvítit denním světlem tak, aby subjektivní pocit osvětlení denním světlem byl přijatelný pro uživatele vnitřního prostoru. To znamená zachovat příznivý stav psychiky i možnost působení denního světla na řízení biorytmů. Druhou nutností je zachování metodiky, tj. sítě bodů na srovnávací rovině a cílových veličin jako kritérií. Hodnoty těchto veličin mohou být volitelné a jsou příležitostí ke sjednání kompromisu mezi zdravím a kvalitou na jedné straně a urbanismem a ekonomikou výstavby na straně druhé. Znamená to z hlediska přístupu denního světla zachovat kvalitu staveb přiměřenou pro zdraví a pohodu jejich uživatelů a zároveň by požadavek neměl hromadně působit problémy při výstavbě – jednotlivé problémy v kritických situacích lze řešit výjimkami. Protože autor článku není ani zdravotníkem a ani urbanistou, limitní hodnoty uvádí jen obecně $D_T = a\%$ a $D_{TM} = b\%$ a jejich stanovení přenechává odborníkům povolanejším (viz obr. 3).

Závěr

Článek ukazuje přednosti Českou republikou převzaté evropské normy ČSN EN 17037 *Denní osvětlení budov* pro nové stanovení požadavků, kterými se reguluje výstavba obytných budov z hlediska denního osvětlení bytů. **Regulace podle této normy je možná a je vhodná pro současný způsob výstavby obytných budov.** Norma je zároveň příležitostí k nalezení kompromisu mezi udržením zdravého způsobu bydlení a kvality obytných budov na jedné straně a snahou o úsporný urbanismus a ekonomičnost stavení na straně druhé. Přijetí ČSN EN 17037 naší stavební praxí je rovněž příležitostí k upevnění jednoty Evropské unie i v této úzce odborné a z hlediska běhu světa zdánlivě málo významné věci.

doc. Ing. Jan Kaňka, Ph.D.
ČAS-TNK 76, ČKAIT, soudní znalec

Příklad vadného zabudování schodišťových prvků v důsledku nedodržení příslušných norem (foto: archiv autorky)

Nařízení o stavebních výrobcích v kompletní a aktuální podobě

Uživatelé metodické pomůcky k nařízení č. 305/2011, o stavebních výrobcích, se prostřednictvím služby PROFESIS dostává do ruky dokument, který přehledně informuje a nabízí praktické příklady a vybrané komentáře k lepšímu pochopení jednotlivých ustanovení. Výrobci, distributoři, projektanti, ale i další odborníci ve stavebnictví by se ve vlastním zájmu měli zajímat o změny v tomto nařízení, a v případě potřeby na ně včas reagovat.

Profesní informační systém ČKAIT (profesis.ckait.cz) zpřístupnil v únoru 2022 nově zpracovanou metodickou pomůckou (A 3.16) k posuzování stavebních výrobků spadajících do působnosti nařízení EP a Rady (EU) č. 305/2011. Pomůcka, která svým obsahem navazuje na dvě předchozí vydání z r. 2011 a 2018, se věnuje širšímu pohledu na aktuální znění nařízení č. 305/2011, na jeho dosavadní vývoj, ale zejména na jeho aplikaci v praxi.

Trh bez hranic versus vnitřní pravidla

Úvodní kapitoly mají informativní charakter. Předkládají krátký pohled na principy vnitřního trhu EU, který je definován jako prostor bez vnitřních hranic, v němž platí volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Unie zahájila tvorbu vnitřního trhu v roce 1985, kdy byla mj. stanovena jednotná pravidla pro uvádění vybraného okruhu (nepotravinářských) produktů vyráběných průmyslovým procesem. Jedná se zejména o širokou škálu výrobků, jako jsou elektrické a elektronické přístroje, stavební výrobky, různé druhy strojů, rádiová zařízení, hračky, ale i další. Obdobná pravidla sice existovala již v před touto regulací, nicméně každý stát postupoval podle vlastní národní úpravy. Pro podniky, které měly zájem své výrobky uplatnit v rámci Unie, to však znamenalo další finanční zátěž, neboť musely

překonávat řadu překážek, zejména z důvodu různých požadavků cílového trhu.

Jednotná právní úprava tak sice přinesla trh „bez hranic“, na druhou stranu to znamenalo, že členské státy se musely ve prospěch regulace na unijní úrovni vzdát již zavedených postupů na národní úrovni, např. zákonů, nařízení vlády, norem...

Znalost principů vnitřního trhu je proto vhodným základem k pochopení mechanismů, na kterých byly „postaveny“ harmonizované předpisy pro oblasti regulované na úrovni EU. A právě jedním z těchto předpisů je nařízení EP a Rady (EU) č. 305/2011 (známé také pod zkratkou CPR – Construction Products Regulation), kterým jsou upraveny podmínky trhu se stavebními výrobky s označením CE.

Principy fungování vnitřního trhu se stavebními výrobky

V dalším textu se pomůcka již cíleně věnuje jednotlivým kapitolám nařízení č. 305/2011. Detailně vysvětluje koncepci vnitřního trhu se stavebními výrobky, kdy byly stanoveny tzv. základní požadavky na stavby, pokud jde o bezpečnost, zdraví a jiné veřejné zájmy. Tyto požadavky byly následně vzaty za základ pro

vypracování harmonizovaných norem pro jednotlivé výrobní oblasti. Povinností výrobce před uvedením výrobku na trh je prokázat shodu výrobku se základními požadavky podle příslušné normy. Výrobce má také další povinnosti: vypracovat prohlášení o vlastnostech, k výrobku připojit označení CE a zajistit stálost vlastností deklarovaných v prohlášení.

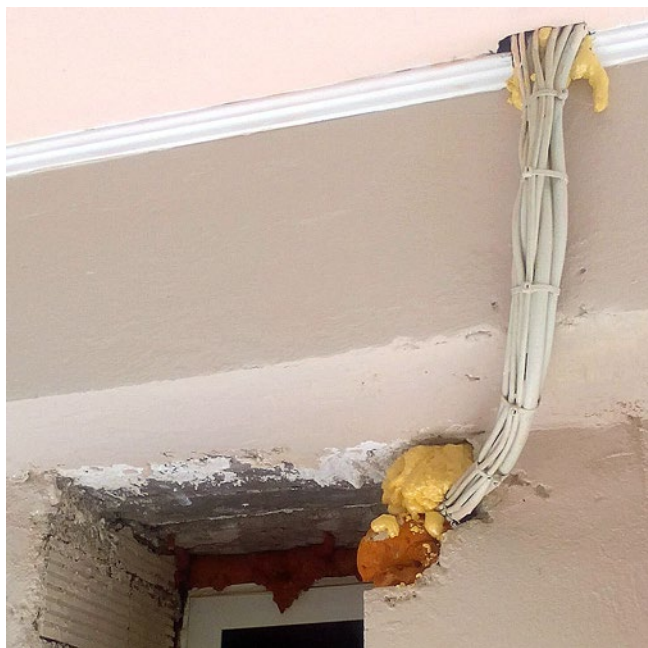
Výrobci normy nemusí jen pasivně akceptovat, ale mohou se aktivně podílet na jejich tvorbě v odborných skupinách Evropského výboru pro normalizaci (CEN), a to zejména prostřednictvím průmyslových sdružení.

Harmonizované normy jsou pružným nástrojem

Výhodou harmonizovaných norem je bezesporu skutečnost, že se jedná o „pružný“ nástroj, který dokáže poměrně dobře reagovat na aktuální potřeby trhu, případně na nové požadavky průmyslu. Normy tak lze v relativně přijatelném čase upravovat zúžením, nebo naopak rozšířením k pokrytí nové, inovativní výrobní skupiny. V odůvodněných případech je možné vypracovat zcela novou normu.

Nařízení o stavebních výrobcích se postupně měnilo

Metodická pomůcka v dalších kapitolách mj. upozorňuje na skutečnost, že od 1. července 2013, kdy nařízení č. 305/2011 vstoupilo v účinnost ve všech svých částech, bylo již několikrát pozměněno. Tyto kroky vždy iniciovala Evropská komise jako orgán pověřený dohledem nad fungováním nařízení, a to po předchozí diskuzi s členskými státy a se zástupci průmyslu. Až dosud to byly pouze dílčí změny zaměřené na odstranění formálních chyb, které byly identifikovány v původním znění, a dále také na zjednodušení a vyjasnění některých postupů

Příklad vadného zabudování okna a kabelů do stavby. Toto je velmi „divoký“ příklad totální ignorace příslušných norem, a to včetně výrobních norem podle nařízení č. 305/2011. (foto: archiv autorky)

a ustanovení. Jako příklad lze uvést změny, které se dotkly tzv. aktů v přenesené pravomoci. Komise má těmito akty (a jejich úpravou) v odůvodněných případech možnost reagovat na aktuální potřeby trhu se stavebními výrobky a upravit vybrané části nařízení, a to zejména za účelem odstranění a zabránění vzniku omezení týkajících se dodání stavebních výrobků na trh.

Zjednodušil se vzor prohlášení o vlastnostech stavebních výrobků

Jedním z takových příkladů byla změna přílohy III nařízení, která stanoví vzor pro vypracování prohlášení o vlastnostech stavebních výrobků. Praxe totiž ukázala, že původní vzor byl zbytečně komplikovaný a informace obsažené v prohlášení nepřinášely další přidanou hodnotu.

Prostřednictvím dalších aktů v přenesené pravomoci byl také upraven formát evropského technického posouzení (EAD) pro výrobky dosud nepokryté (nebo jen zčásti pokryté) harmonizovanou normou. Pozornosti odborné technické veřejnosti by neměla uniknout ani nová úprava, která stanoví podmínky týkající se zpřístupňování prohlášení o vlastnostech na internetové stránce výrobce.

Často kladené otázky

Nedílnou součástí pomůcky je kapitola, která se rozsáhle věnuje často kladeným otázkám k provádění nařízení. Tento soubor otázek vznikl z iniciativy Komise, která vzorové otázky i odpovědi pravidelně konzultuje se zájmovými stranami, zejména s výrobci, distributory, dovozci, návrháři staveb, developery.

Součástí jsou i aktivní odkazy na související dokumenty

Do textu metodické pomůcky rovněž byly zařazeny kapitoly, které vhodně doplňují komplexní informace k dané oblasti, včetně vysvětlení vazby mezi nařízením č. 305/2011 a českými právními a technickými předpisy, které se nařízením nějakým způsobem dotýkají. Z důvodu vysokého uživatelského komfortu byly do jednotlivých kapitol pomůcky zapracovány aktivní odkazy na související dokumenty.

Ing. Alena Šimková

Ing. Alena Šimková v letech 2005–2014 zastupovala ČR v poradním orgánu Evropské komise (Stálý výbor pro stavebnictví) a v odborných pracovních skupinách EK a Rady (EU), kde se aktivně podílela na tvorbě a připomínkování nařízení č. 305/2011, o stavebních výrobcích. Současně vedla odd. stavebních výrobků na Úřadu pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ Praha), který je mj. gestorem k nařízení č. 305/2011. V uvedeném období působila také jako expert – lektor EK školicích programů TAIEX určených k odborné podpoře zemí západního Balkánu a Albánie. Nyní vede pražskou kancelář C4Construction, věnuje se odborným činnostem v oblasti právních a technických předpisů pro stavební výrobky a předsedá Evropské technické komisi CEN/TC 325, která pracuje na tvorbě norem k prevenci kriminality prostřednictvím navrhování budov, objektů a území (Building Design).

Válka na Ukrajině přivedla Evropu k úvahám jak nejrychleji omezit závislost na ruském plynu, ropě a dalších surovinách. Na začátku března 2022 byly schváleny potřebné kroky k vyhlášení tendru dostavby JE Dukovany. (koláž: pixabay.com)

Taxonomie Green Dealu je po ruské agresi ještě důležitější

Ruská agrese na Ukrajině nezůstane bez vlivu na naplňování Green Dealu. Neznamená jeho konec, ale jen trochu jinou cestu k naplnění cílů dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Taxonomie je důležitým nástrojem, který podnikům a finančním investorům nastavuje jednotná kritéria pro identifikaci ekonomických environmentálně udržitelných činností.

Strategický dokument Zelená dohoda pro Evropu (Green Deal for Europe, Z+I č. 6/2021), uveřejněný v Bruselu 11. 12. 2019, předpokládá transformaci ekonomik členských států EU na uhlíkově neutrální průmysl, stavebnictví, dopravu či zemědělství. Zelená dohoda opakovaně používá termíny udržitelná hospodářská činnost, udržitelné financování či udržitelné investice, aniž by je podrobně definovala. Dvakrát najdeme v textu Zelené dohody dnes stále častěji skloňovaný **nový termín taxonomie**, který se váže k udržitelné hospodářské činnosti, udržitelným investicím a produktům.

Taxonomie nastavuje technická screeningová kritéria pro environmentálně udržitelnou hospodářskou činnost v EU

Právní a prováděcí rámec Zelené dohody pro Evropu vytváří kromě tzv. klimatického balíčku (Fit for 55) řada dalších právních a technických dokumentů Evropského parlamentu, Rady (EU) a Evropské komise; v některých z nich najdeme vysvětlení pro udržitelné investice a taxonomii.

Nařízení o taxonomii EU neboli Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úřední věstník EU ze dne 22. 6. 2020, část L 198) vstoupilo v platnost dne 12. července 2020.

Stanoví klasifikační systém EU (neboli taxonomii), který podnikům a finančním investorům poskytne jednotná kritéria pro identifikaci ekonomických činností, jež jsou považovány za environmentálně udržitelné.

Taxonomie umožní finančním investorům přeorientovat své investice na udržitelnější technologie a podniky. Taxonomie bude mít zásadní význam pro schopnost EU dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu. (Viz Zelená dohoda, kap. 2.2.1 *Prosazování ekologického financování a investic, zajištění spravedlivé transformace.*)

Ochrana i před greenwashingem – Taxonomií řeší Evropská unie také otázku tzv. greenwashingu, klamavé environmentální reklamy. V kontextu tohoto nařízení se greenwashingem rozumí získání nespravedlivé konkurenční výhody tím, že se na trh uvede produkt jakožto šetrný k životnímu prostředí, i když ve skutečnosti neodpovídá základním environmentálním standardům.

Rámec pro usnadnění udržitelných investic je založen na šesti environmentálních cílech EU (čl. 9 Nařízení 2020/852), a čtyřech kritériích pro environmentálně udržitelné hospodářské činnosti (čl. 4 Nařízení 2020/852), které musí hospodářská činnost splňovat, aby ji bylo možné kvalifikovat jako environmentálně udržitelnou. To jsou nejdůležitější části tohoto Nařízení EP a Rady.

Environmentální cíle EU

1. zmírňování změny klimatu,
2. přizpůsobování se změně klimatu,
3. udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů,
4. přechod k oběhovému hospodářství,
5. prevence a omezování znečištění,
6. ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů.

Kritéria pro environmentálně udržitelné činnosti

Hospodářská činnost se kvalifikuje jako environmentálně udržitelná, pokud tato činnost:

1. významně přispívá k jednomu nebo více environmentálním cílům,
2. významně nepoškozuje žádný z environmentálních cílů,
3. je vykonávána v souladu s minimálními zárukami stanovenými v článku 18,
4. splňuje technická screeningová kritéria, která stanovila Komise.

Zásada „významně nepoškozovat“

K těmto základním principům se připojuje zohlednění zásady předběžné opatrnosti „významně nepoškozovat“ podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2088 ze dne 27. listopadu 2019 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb (Úřední věstník L 317, 9. 12. 2019). Toto nařízení obsahuje také definici udržitelných investic.

*Aby bylo zajištěno jednotné a konzistentní uplatňování tohoto nařízení, je nutné stanovit harmonizovanou definici „udržitelných investic“, která stanoví, že společnosti, do nichž je investováno, dodržují postupy řádné správy a je zajištěno **dodržování zásady předběžné opatrnosti „nepůsobit významnou škodu“** tak, aby nebyl významně poškozen environmentální ani sociální cíl. (Preambule Nařízení EPaR 2019/2088, odstavec 17)*

*Pro účely tohoto Nařízení se rozumí... „udržitelnou investici“ investice do hospodářské činnosti, která přispívá k environmentálním cílům, jako jsou investice měřené například klíčovými ukazateli pro účinnost zdrojů ohledně využívání energie, energie z obnovitelných zdrojů, surovin, vody a půdy, produkce odpadů, emisí skleníkových plynů, nebo ukazateli jejího dopadu na biologickou rozmanitost a oběhové hospodářství, nebo investice do hospodářské činnosti, která přispívá k sociálním cílům, zejména investice, která přispívá k řešení nerovnosti, nebo investice podporující sociální soudržnost, sociální integraci a pracovní právní vztahy nebo investice do lidského kapitálu nebo hospodářsky či sociálně znevýhodněných komunit, za předpokladu, že **tyto investice významně nepoškozují žádný z uvedených cílů** a společnosti, do nichž je investováno, dodržují postupy řádné správy a řízení, zejména ohledně řídných struktur řízení, vztahů se zaměstnanci, odměňování příslušných zaměstnanců a dodržování daňových předpisů; ... (Nařízení EPaR 2019/2088, Článek 2 Definice, bod 17)*

Podle článku 23 Nařízení EP a Rady (EU) 2020/852 je pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139 ze dne 4. června 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů. (viz Úřední věstník EU ze dne 9. 12. 2021, část L 442)

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) není přímým právním předpisem Evropské unie, ale dokumentem vydaným na základě pověření jiným evropským právním předpisem. Tímto právním předpisem je Nařízení EP a Rady (EU) 2020/852.

Tímto Nařízením v přenesené pravomoci Evropská komise stanovila první část pravidel pro posuzování klimaticky šetrných investic, která mají pomoci nasměrovat peníze do takzvaných zelených projektů v energetice, dopravě či stavebnictví. Taxonomie udržitelných činností je evropský regulatorní klasifikační systém a nástroj pro transparentnost, který pomáhá finančním investorům a společnostem určit, do jaké míry je daná ekonomická činnost environmentálně udržitelná. Jedná se o první část taxonomie, věnované prvním dvěma environmentálním cílům. Taxonomie pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně [environmentální cíl a) a b)] by měla být uplatňována v plném rozsahu od 1. ledna 2022. Pro další čtyři environmentální cíle by měla být taxonomie zavedena do konce roku 2022, aby mohla být uplatňována nejpozději od 1. ledna 2023.

Technická screeningová kritéria vymezují minimální požadavky pro danou hospodářskou činnost, které musí být splněny pro to, aby se předešlo významnému poškození některého příslušného environmentálního cíle, s ohledem na krátkodobé i na dlouhodobé dopady této činnosti. Jsou buď kvantitativní a obsahují v maximální možné míře prahové hodnoty, v ostatních případech jsou kvalitativní. Evropská komise bude provádět pravidelný přezkum technických screeningových kritérií a v případě potřeby s ohledem na vědecký a technický vývoj pozmění akty v přenesené pravomoci přijaté v souladu s uvedeným nařízením.

Změna nařízení (EU) 2019/2088 se týká zejména zásady „významně nepoškozovat“: evropské orgány dohledu připraví návrhy regulačních technických norem, které blíže upřesní obsah a strukturu souvisejících informací .

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139 je stručné:

• Článek 1

Technická screeningová kritéria pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů stanovených v článku 9 nařízení (EU) 2020/852, jsou stanovena v příloze I tohoto nařízení.

• Článek 2

Technická screeningová kritéria pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje

jako významně přispívající k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů, stanovených v článku 9 nařízení (EU) 2020/852, jsou stanovena v příloze II tohoto nařízení.

• Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2022.

Obsáhlá je úvodní preambule Nařízení Komise (obsahuje 59 odstavců) a obě přílohy. Příloha č. 1 se zabývá především screeningovými kritérii prvního environmentálního cíle a má 5 dodatků. Příloha č. 2 se týká naplnění druhého environmentálního cíle a má 4 dodatky. Obě přílohy obsahují úvodem shodný seznam ekonomických činností, uspořádaných podle NACE – evropské statistické klasifikace ekonomických činností – do 13 kapitol a řady podkapitol. Jednotlivé kapitoly a podkapitoly obsahují popis činnosti s odkazem na kódy NACE nebo definice podle jiných dokumentů (úmluvy, koncepce aj.) a technická screeningová kritéria (TSK) pro daný environmentální cíl a pro zásadu „významně nepoškozoval.“ Kapitola 7 se nazývá „Stavebnictví a činnosti v oblasti nemovitostí“. Tato kapitola se týká výstavby nových a změn dokončených budov (v evropské terminologii renovace budov) a užívání budov. Technická screeningová kritéria, vztahující se ke stavbám a stavebním výrokům, jsou uvedena i v dalších kapitolách seznamu ekonomických činností, mj. v kapitole 6 Doprava, v kapitole 5 Zásobování vodou, kanalizace, nakládání s odpady a sanace, v kapitole 4 Energetika.

Příklad technických screeningových kritérií některých stavebních výrobků v kapitole 3 Zpracovatelský průmysl – výroba zařízení pro zvýšení energetické účinnosti budov

Tato hospodářská činnost spočívá ve výrobě jednoho nebo více z těchto výrobků a jejich klíčových součástí:

- oken s hodnotou $U \leq 1,0 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- dveří s hodnotou $U \leq 1,2 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- systémů vnějších stěn s hodnotou $U \leq 0,5 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- střešních systémů s hodnotou $U \leq 0,3 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- izolačních výrobků s hodnotou $\lambda \leq 0,06 \text{ W/m}^2 \text{ K}$.

V poznámkách pod čarou se často objevují odkazy na EN nebo ISO normy; je otázkou, zda všechny uváděné normy byly převzaty jako ČSN.

Pokud se týká výstavby nových budov, pak potřeba primární energie musí být o 10 % nižší než národní požadavek na budovy s téměř nulovou spotřebou energie. U budov nad 5 000 m² se po dokončení provádí měření vzduchotěsnosti a tepelné integrity podle EN 13187 a EN 13829; je vypočten potenciál globálního oteplování. Je stanoven maximální průtok vody pro umyvadlové a kuchyňské baterie – 6 litrů/min., u sprchy 8 litrů/min. Energetická náročnost budovy musí být potvrzena průkazem energetické náročnosti skutečného stavu budovy.

U všech staveb (v různých kapitolách) se opakuje požadavek na to, aby 70 % stavebního a demoličního odpadu bylo použitelných k dalšímu využití.

Technická screeningová kritéria budou doporučena, ale...

Odpověď na otázku, zda budou evropská technická screeningová kritéria považována za závazná pro členské státy EU (vyplývalo by to z právní síly z evropského právního předpisu – nařízení Evropského parlamentu a Rady – které je závazné jak pro vlády členských států, tak pro její občany), najdeme ve Sdělení Evropské komise z 21. 4. 2021:

„Účastníci finančního trhu, budou-li chtít, mohou využít taxonomii EU k navržení důvěryhodných zelených finančních produktů. Očekává se, že taxonomie EU umožní změnu a podpoří přechod na udržitelnost. Ačkoli se účastníci trhu mohou taxonomií EU řídit při přijímání investičních rozhodnutí, taxonomie samozřejmě nezakazuje investice do jakékoli činnosti. Společnosti nemají povinnost zajistit soulad s taxonomií a také investoři si mohou libovolně zvolit, do čeho investují.“ (viz Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů z 21. 4. 2021 COM(2021) 188 final: Taxonomie EU, podávání zpráv podniků o udržitelnosti, preference v oblasti udržitelnosti a fiduciární povinnosti: Nasměrování finančních prostředků na Zelenou dohodu pro Evropu)

Lze tedy evropskou taxonomii považovat za určité doporučení, jehož naplnění bude vyžadováno u projektů, spolufinancovaných z finančních prostředků EU, a také za doporučení pro finanční instituce pro poskytování výhodných úvěrů.

Doplňující delegovaný akt Evropské komise

V závěru roku 2021 zařadila Evropská komise tzv. doplňujícím delegovaným aktem do evropské taxonomie také jadernou energii a zemní plyn, a to za předpokladu splnění stanovených podmínek.

Další delegovaný akt by měla EK vydat v roce 2022. Bude se týkat třetího až šestého evropského environmentálního cíle. Ruská agrese a dopady následných sankcí zcela určitě nezůstanou bez vlivu na naplňování Green Dealu a současnou energetickou závislost zemí Evropské unie na Rusku. Evropa se bude pravděpodobně snažit částečně omezit výpadek ruského plynu zvýšením dovozu LNG, navýšením produkce elektřiny z uhelných elektráren, přehodnocením uzavírání německých jaderných elektráren a dalšími opatřeními. Také podmínky stanovené Evropskou komisí pro jadernou energii a zemní plyn mohou doznat změn.

Marie Báčová
Praha, 14. 3. 2022

Poznámka: Citované dokumenty lze nalézt na internetových stránkách Úředního věstníku Evropské unie, kde je třeba zadat ročník, řadu Úředního věstníku (L – právní předpisy) a číslo (je uvedeno v článku za názvem dokumentu). Dokumenty jsou publikovány ve všech jazycích členských států EU, tedy i v češtině. V případě pochybnosti, např. nad českou verzí technického termínu, doporučujeme sledovat také anglickou verzi textu.

Růst cen ve stavebnictví z pohledu práva

Jak lze řešit situaci, kdy smlouva o dílo byla uzavřena ještě před současným růstem cen a neobsahuje žádnou inflační doložku ani jiný mechanismus, který by chránil zhotovitele před tím, aby zvýšenou cenu díla hradil ze svého? Má zhotovitel i v takovém případě nějakou možnost požadovat po objednateli, aby se i on podílel na zvýšení ceny stavby?

Situace zhotovitele je v současné době skutečně těžká. Pokud smlouva o dílo nestanoví něco jiného, je zhotovitel povinen provést dílo za cenu, která je stanovena ve smlouvě, a to bez ohledu na nynější růst cen vstupů. Tento obecný princip je zakotven zejména v následujících ustanoveních nyní účinného občanského zákoníku (dále jen „OZ“):

- § 2620 odst. 1 OZ: *Je-li cena ujednána pevnou částkou, nebo odkazem na rozpočet, který je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy, nemůže ani objednatel ani zhotovitel žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno.*
- § 2621 OZ: *Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, nemůže zhotovitel požadovat zvýšení ceny za dílo, ani mají-li rozsah nebo nákladnost práce za následek překročení rozpočtu.*

O zvýšení ceny díla by mohl rozhodnout soud

Přesto v občanském zákoníku existuje několik ustanovení, která zhotoviteli umožňují za určitých okolností požadovat zvýšení ceny díla. Problém ale spočívá v tom, že se tato ustanovení vztahují na situace, které nejsou časté nebo k nim ještě neexistuje judikatura Nejvyššího soudu, takže se příliš neví, jak by se měla tato ustanovení používat. Jedná se o tato ustanovení:

- § 2620 odst. 2 OZ: *Nastane-li však zcela mimořádná nepředvídatelná okolnost, která dokončení díla podstatně ztěžuje, může soud podle svého uvážení rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny za dílo, anebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají. To neplatí, převzala-li některá ze stran nebezpečí změny okolností, nebo jedná-li se o okolnost, o níž některá ze stran předem prohlásila, že nenastane.*

Zmíněné ustanovení dává zhotoviteli možnost požádat soud při splnění určitých podmínek o spravedlivé zvýšení ceny díla nebo o zrušení smlouvy o dílo. Zhotovitel by v takovém případě měl zažalovat objednatele a v soudním řízení pak prokázat, že nastala okolnost, která je a) zcela mimořádná, b) nepředvídatelná a c) podstatně ztěžuje dokončení díla. Všechny tyto tři podmínky musí být splněny zároveň. Pro tyto mimořádné okolnosti se v angličtině používá výraz „**hardship**“ (těžkosti).

Domnívám se, že v případě neočekávaného zvýšení cen stavebních materiálů se skutečně jedná o okolnost zcela mimořádnou i nepředvídatelnou, se kterou počítá výše citované ustanovení občanského zákoníku. To však platí jen za předpokladu, že smlouva o dílo nebyla uzavřena v době, kdy už k růstu cen docházelo. Je však otázka, zda zvýšení ceny materiálů **podstatně ztěžuje dokončení díla**. Pokud bychom toto podstatné ztížení chápali jen ve stavebně technickém smyslu (jako třeba v případě, kdy se v podloží stavby neočekávaně vyskytne skála), pak by

k žádnému ztížení dokončení díla nedošlo. Jestliže však pod pojem *podstatné ztížení dokončení díla* zahrneme i razantní vzrůst cen materiálů, bude splněna i tato podmínka.

Každopádně, pokud by zhotovitel stavby požadoval zvýšení ceny díla podle ustanovení § 2620 odst. 2 OZ, musel by se jej domáhat žalobou. V řízení by pak musel soud přesvědčit, že byly splněny všechny tři výše uvedené podmínky pro zvýšení ceny díla. Soud by nakonec rozhodl o i tom, jak se má zmíněné ustanovení OZ vykládat.

Rozpočet s výhradou neúplnosti nebývá častý

Občanský zákoník dává zhotoviteli za určitých podmínek i další šanci na zvýšení ceny díla. Tuto možnost by však měl zhotovitel jen tehdy, pokud by byla cena díla určena na základě **rozpočtu daného s výhradou**, že se nezaručuje jeho úplnost, nebo s výhradou, že rozpočet je nezávazný. Takové případy však ve stavební praxi nejsou časté a vyskytují se spíš výjimečně např. u rekonstrukcí starých objektů, u nichž není předem jasné, v jakém stavu se budova nachází. Kromě toho, zmíněné ustanovení se primárně vztahuje na situace, kdy se po uzavření smlouvy objevily činnosti **do rozpočtu nezahrnuté**. Nejedná se tedy o ustanovení, které by mělo řešit zvýšení cen vstupů během výstavby (takového zvýšení cen by se snad mohl týkat jen text „a v případě rozpočtu s výhradou nezávaznosti, oč nevyhnutelně převyšší náklady účelně vynaložené zhotovitelem náklady zahrnuté do rozpočtu“ v prvním odstavci).

- § 2622 občanského zákoníku

1) *Byla-li však cena určena na základě rozpočtu daného s výhradou, že se nezaručuje jeho úplnost, nebo s výhradou, že rozpočet je nezávazný, může zhotovitel požadovat zvýšení ceny, objeví-li se v případě rozpočtu s výhradou nezaručené úplnosti při provádění díla potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých, pokud nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy, a v případě rozpočtu s výhradou nezávaznosti, oč nevyhnutelně převyšší náklady účelně vynaložené zhotovitelem náklady zahrnuté do rozpočtu. Nesouhlasí-li objednatel se zvýšením ceny, určí zvýšení ceny na návrh zhotovitele soud.*

2) *Zhotoviteli zaniká nárok na určení zvýšení ceny podle odstavce 1, jestliže neoznámí nutnost překročení rozpočtované částky a výši požadovaného zvýšení ceny bez zbytečného odkladu poté, kdy se při provádění díla ukázala jeho nevyhnutelnost.*

3) *Objednatel může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požaduje-li zhotovitel zvýšení o více než 10 % ceny podle rozpočtu. V tomto případě je objednatel povinen nahradit zhotoviteli část ceny odpovídající rozsahu částečného provedení díla podle rozpočtu.*

Cena odhadem

Dalším možným ustanovením je § 2612 OZ. Jeho využitelnost ve stavební praxi také není velká, neboť vychází z toho, že cena stavby byla určena odhadem. Pokud by se jednalo o tento ve stavebnictví neobvyklý případ, dává toto ustanovení zhotoviteli určitou možnost zvýšit cenu díla, a objednatel má naopak možnost obrany proti takovému zvyšování v podobě odstoupení od smlouvy.

- § 2612 občanského zákoníku

1) **Zjistí-li zhotovitel po uzavření smlouvy, že cenu určenou odhadem bude třeba podstatně překročit, oznámí to objednateli bez zbytečného odkladu s odůvodněným určením nové ceny; neučiní-li to bez zbytečného odkladu poté, co potřebu zvýšení ceny zjistil, anebo zjistit měl a mohl, nemá právo na zaplacení rozdílu v ceně.**

2) **Objednatel může od smlouvy odstoupit; poměrnou část původně určené ceny zhotoviteli zaplatí, má-li z částečného plnění zhotovitele prospěch. Neodstoupí-li objednatel od smlouvy bez zbytečného odkladu po doručení oznámení o vyšší ceně, platí, že se zvýšením ceny souhlasí.**

Podstatná změna okolností

Zbývá ještě dodat, že občanský zákoník obsahuje v § 1764–1766 ustanovení o podstatné změně okolností, která se vztahují na všechny typy smluv. Smysl těchto ustanovení by se dal – s jistým zjednodušením – shrnout takto: Pokud se po uzavření smlouvy změni okolnosti tak, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh (viz § 1764 OZ).

Jestliže však tato změna okolností byla tak podstatná, že kvůli ní došlo ke zvlášť hrubému nepoměru spočívajícím ve zvýhodnění jedné ze stran (buď **neúměrným zvýšením nákladů plnění**, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění), může se dotčená strana domáhat obnovení jednání o smlouvě. Musí se přitom jednat zároveň o změnu nepředvídatelnou a neovlivnitelnou (viz § 1765 OZ).

Pokud se strany v situaci popsané pod písm. b) nedohodnou, může soud na návrh dotčené strany jejich závazkový vztah změnit nebo zrušit. Jedním z předpokladů úspěšnosti žaloby je, že žalobce uplatnil právo na obnovení jednání o smlouvě do dvou měsíců poté, co změnu okolností musel zjistit (viz § 1766 OZ).

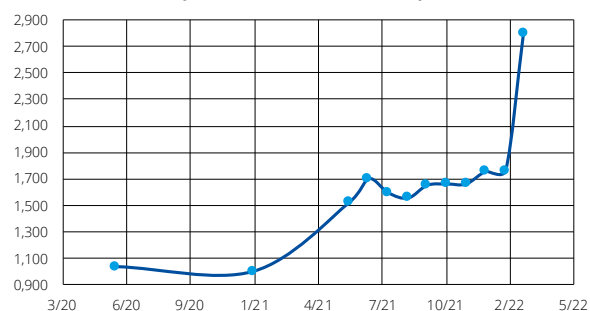
Osobně se však domnívám, že tato ustanovení pro změnu ceny díla použít nelze, protože občanský zákoník obsahuje pro smlouvu o dílo speciální úpravu, a to v již zmíněném ustanovení § 2620 odst. 2. V právu přitom platí zásada, že speciální úprava určité záležitosti se musí použít přednostně před úpravou obecnou. Jak jsem napsal už v úvodu tohoto článku, nezabývám se zde tím, jak by se mohl zhotovitel připravit na zvyšování cen do budoucna prostřednictvím tzv. inflační (cenové) doložky zařazené do smlouvy o dílo. To je již samostatné téma, kterému se budeme věnovat v některém z příštích čísel tohoto časopisu.

Dr. Josef Černohlávek

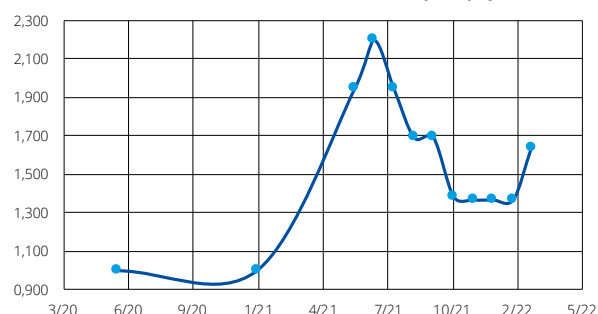
advokát a rozhodce se specializací na stavební právo
www.advokatcernohlavek.cz

RŮST CEN ŠTAVEBNÍCH MATERIÁLŮ PODLE INDEXŮ RTS

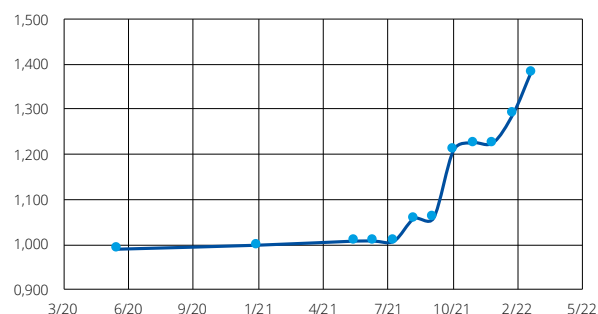
Tyč ocelová válcovaná za tepla

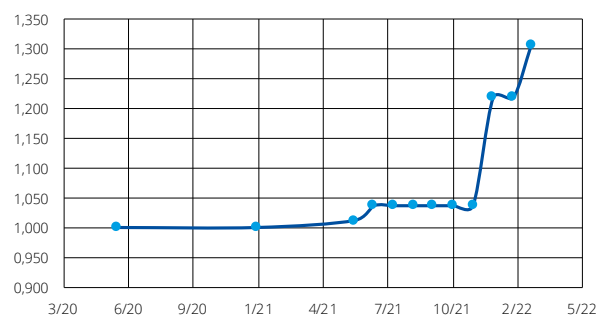
Dřevo konstrukční rostlé se zubovitým spojem

Prvek zdicí pálený

Prvek zdicí betonový

Zveřejněné cenové ukazatele těchto a dalších stavebních materiálů naleznete na webových stránkách www.cenovasoustava.cz v záložce Cenové informace a následně v levé liště v záložce Cenové ukazatele. Zdroj: RTS, a.s.

Metodický pokyn ČKAIT pro uplatnění inflační doložky ve smlouvách autorizovaných osob

S ohledem na současné výrazné zvyšování cen i míru inflace, je vhodné zejména ve smlouvách uzavíraných v zadávacích a výběrových řízeních s delší dobou plnění zakotvit tzv. inflační doložku, která umožní, aby výše smluvní ceny byla navyšována o aktuální výši inflace, a to v souladu s § 222 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“).

Pracovní komise ČKAIT pro zadávání veřejných zakázek uveřejnila 28. března 2022 vzor znění inflační doložky, který je samozřejmě nutné vždy přizpůsobit konkrétnímu smluvnímu ujednání. V případě smluv, které jsou kofinancovány z dotací (zejména z prostředků EU) je třeba možnost využití inflační doložky ověřit s poskytovatelem dotace.

Možný vzor inflační doložky: *V případě, že průměrný roční index spotřebitelských cen dle údajů Českého statistického úřadu, publikovaných na jeho internetových stránkách, uvedený ke kalendářnímu měsíci odpovídajícímu měsíci, v němž byla smlouva podepsána, vzroste o více než 3 %, zvýší se neuhrazená část smluvní ceny dle čl. XX této smlouvy o výši tohoto indexu, a to v každém roce trvání smlouvy. Ke zvýšení dochází ode dne v příslušném měsíci, který se číselným označením shoduje s datem podpisu smlouvy. Smluvní strany pro odstranění pochybností uvádějí, že k úpravě ceny dle tohoto ustanovení smlouvy není třeba uzavírat dodatek ke smlouvě. Smluvní strany však mohou z důvodu právní jistoty o navýšení ceny sepsat zápis podepsaný oběma smluvními stranami.*

Uvedený vzor vychází z následujících východisek:

- inflační doložka se uplatní jen pro **smlouvy s trváním přesahujícím 1 rok**;
- s ohledem na skutečnost, že předmětem smluv je poskytování služeb (tedy plnění není na rozdíl od stavební činnosti vázáno na nákup surovin, výrobků apod.), navrhuje se využít obecný **index spotřebitelských cen**, a to v podobě přírůstku **průměrného ročního indexu spotřebitelských cen** k měsíci, v němž byla smlouva podepsána (czso.cz/csu/czso/mira_inflace);
- cílem inflační doložky je zajistit zhotoviteli odpovídající odměnu v případě větší cenové nestability;
- aby se zabránilo ovlivnění ceny v důsledku jen drobného inflačního nárůstu, navrhuje se, aby bylo inflační doložku možno využít jen v případě, že průměrný roční index spotřebitelských cen **vzroste o více než 3 %** (tuto procentuální výši je samozřejmě možné upravit);
- inflační doložka je konstruovaná tak, že k úpravě ceny dojde vždy jednou ročně k výročí uzavření smlouvy, a to automaticky, aniž by smluvní strany byly povinny uzavírat dodatek smlouvy (a případně jen uveřejňovat v registru smluv); z důvodu právní jistoty však mohou smluvní strany o úpravě ceny sepsat zápis;
- inflační doložka splňuje požadavky kladené na tzv. vyhrazenou změnu ve smyslu § 100 odst. 1 a § 222 odst. 2 ZZVZ, a je tak v souladu s právem veřejných zakázek;
- v souladu s § 16 odst. 3 ZZVZ je třeba hodnotu vyhrazené změny zahrnout do předpokládané hodnoty veřejné zakázky; v tomto případě není její výše předem známa, proto je třeba ji stanovit odborným odhadem (s ohledem na predikce ekonomického vývoje);
- v případě, že je smluvní cena splatná v několika částkách, je třeba inflační doložku upravit tak, aby se vztahovala vždy jen na dosud neuhrazené částky; v těchto případech je také běžné, že se inflační doložka neuplatní pro plnění, u nichž je zhotovitel v prodlení.

Ing. Libor Kubát

předseda pracovní komise ČKAIT pro ZZVZ

Město a průmysl

26. ročník konference Městské inženýrství Karlovarsko 2022

Konferenci pořádá OK ČKAIT Karlovy Vary ve spolupráci s kolegy z Bavorské, Saské, Durynské, Slovenské a České inženýrské komory, dále VBI Německo a ČSSI.

Koná se v pátek 7. října 2022 v Kongresovém sále hotelu Thermal v Karlových Varech.

Konference je zařazena do systému celoživotního vzdělávání členů ČKAIT a je pro členy ČKAIT přístupná bezplatně.

Závaznou registraci zašlete prosím na e-mail adresu karlovyvary@ckait.cz.

25. výročí ostravské Stavební fakulty

Ostravská Stavební fakulta Vysoké školy báňské Technické univerzity Ostrava (FAST VŠB TUO) oslavila 25 let. Oslava se konala 20. ledna 2022 na třech místech v Ostravě-Porubě.

První část proběhla v nové aule, kde promluvili rektor VŠB TUO prof. RNDr. Václav Snášel, CSc., děkan FAST prof. Ing. Radim Čajka, CSc. a proděkan FAST prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA, který rovněž jako místopředseda ČKAIT přečetl zdravici předsedy ČKAIT Ing. Roberta Špalka. Po úvodních proslovech bylo promítnuto video o vzniku fakulty a děkan předal vynikajícím pedagogům medaile Georgia Agricoloy udělené rektorem VŠB – TUO a dále předal pamětní medaile při příležitosti 25. výročí založení osobnostem, které se zasloužily o vznik a rozvoj Stavební fakulty. Za ČKAIT obdrželi pamětní medaile Ing. Jindřich Pater a Ing. Svatopluk Bijok. Milá byla kulturní vložka - vystoupení dětí mateřské školky zaměstnanců VŠB.

Druhá část slavnosti se odehrála již přímo na Stavební fakultě, kam jsme se přesunuli ostravským doubledeckerem. Program na fakultě zahájil děkan FAST TUO. Účastníci se mohli seznámit s prostory fakulty v rámci komentované prohlídky či individuálně. Zajímavá byla

prohlídka laboratoří fakulty, kde proběhla zatěžovací zkouška části ocelového příhradového svařovaného nosníku. Bylo možno přímo sledovat naměřené deformace a porovnávat je s výsledky výpočtů provedených předem.

Třetí část oslav se konala v nedávno rekonstruovaném Kulturním domě Poklad. Společenské setkání se uskutečnilo v důstojném slavnostním rámci s prostorem pro příjemné neformální setkávání a rozhovory.

Dne 26. ledna 2022 proběhla poslední Vědecká rada současného děkana FAST TUO pana prof. Ing. Radima Čajky, CSc., kdy jsem byl jejím řádným externím členem. Chci tímto poděkovat panu děkanovi za dobrou spolupráci s komorou a vyjádřit naději, že spolupráce bude pokračovat i nadále s novým vedením fakulty.

Ing. Svatopluk Bijok
člen výboru ČKAIT Ostrava

NEKROLOG

Ing. Vratislav Šteiner

† 80 (1941–2022)

Uznávaný statik stavebních konstrukcí bytové a občanské výstavby a rekonstrukcí objektů lázeňské infrastruktury, zejména v Karlových Varech, a i v dalších městech západočeského lázeňského trojúhelníku, odešel dne 26. února 2022 ve věku nedožitých 81 let.

Narodil se roku 1941 v Záhřebu, kde jeho otec budoval hutní závody pro firmu BAŤA. Vystudoval gymnázium v Brandýse nad Labem a posléze s vynikajícím prospěchem i stavební fakultu ČVUT v Praze. Již v době studií pracoval v Kloknerově stavebním ústavu. V 60. letech se oženil a přestěhoval se do Karlových Varů, kde nastoupil do karlovarského ateliéru plzeňského Stavoprojektu n. p. jako statik. V této funkci působil až do roku 1992, kdy došlo k privatizaci tohoto podniku. V nově vzniklé organizaci AIA Stavoprojekt s.r.o. se stal společníkem. Společníkem se stal i v dceřiné společnosti Institutu regionálního a územního plánování s.r.o. a později i společnosti ARTON s.r.o.

Jako společník projektové organizace se podílel na přátelsky dělné atmosféře širokého profesního spektra zaměstnanců a dalšími osobními a odbornými vlastnostmi a znalostmi pozitivně ovlivňoval kolektiv, svou práci pokládal za poslání.

Ve stavovských organizacích ČSSI a ČKAIT se od počátku jejich vzniku angažoval v různých funkcích v jejich činnosti. Již v roce 1969 se stal členem výboru oblastní pobočky obnoveného ČSSI a jeho Inženýrských služeb. Jako člen výboru se podílel na organizaci celostátních konferencí pořádaných v Karlových Varech, věnovaných problémům vad panelových konstrukcí bytových staveb. Po roce 1989 se stal autorizovaným inženýrem v oboru statika a dynamika staveb a působil v ústředních orgánech ČKAIT jako zkušební komisař a člen Dozorčí komise ČKAIT.

Jeho encyklopedické znalosti došly uznání na celostátních vědomostních soutěžích, kde sklízel četné úspěchy (starší si možná vzpomenou na populární soutěž 10 stupňů ke zlaté). Z těchto a dalších důvodů mu děkujeme za to, že jsme mu mohli být kolegy.

Ing. Svatopluk Zídek
předseda výboru OK ČKAIT Karlovy Vary

ČKAIT je již sedmým rokem oficiálním připomínkovým místem

Legislativní komise ČKAIT se v roce 2021 zabývala sledováním úpravy návrhů a textů nejen stavebního zákona a na něj navazujícího změnového zákona, ale i některých dalších zákonů a předpisů, které se týkají nebo jakkoliv souvisí s výkonem činnosti autorizovaných osob.

Profesní komory zřízené zákonem jsou od 1. ledna 2015 připomínkovým místem Legislativní rady vlády ČR v rámci mezirezortního připomínkového řízení, a to v případě, že se návrh právního předpisu týká právní regulace v oblasti jejich působnosti. ČKAIT byla proto v roce 2021 již sedmým rokem oficiálním připomínkovým místem Legislativní rady vlády ČR.

Ve struktuře Komory jsou nositeli úkolu a odpovědnou komisí za administraci a interní vypořádání připomínek Středisko legislativně právní (dále jen SLP) a Legislativní komise ČKAIT (dále jen LK). V roce 2021 LK opět předsedal Ing. František Hladík a jejími členy zůstali Ing. Karel Blecha, Ing. Ladislav Brett, Mgr. David Dvořák, LL.M., Ph.D., Ing. arch. Martina Hovořáková, Ing. Václav Jandáček, Mgr. Jana Macháčková, Ing. Danka Makalová, Ing. Erika Malá, Ing. Martin Mandík, prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA, Ing. Petr Serafín, Ing. Ladislav Schwarz, Ing. Jaromír Šišma, Ing. Michael Trnka ml., CSc., Ing. Jitka Víchová a nově byla do LK od listopadu 2021 jmenována Ing. Vladimíra Helebrantová.

Dokumenty v legislativním procesu, které ČKAIT sledovala v roce 2021

LK svou stěžejní činnost i v roce 2021 opět soustředila na rekodifikaci nového stavebního práva při přijímání nového stavebního a s ním spojeného změnového zákona. Návrhy obou zákonů se na základě pozměňovacích návrhů při jejich projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu podstatným způsobem změnil ve srovnání s texty, k nimž členové ČKAIT zasílali své připomínky v mezirezortním připomínkovém řízení, když na počátku roku 2021 komplexní pozměňovací návrh poslance Martina Kolovratníka z hnutí ANO nahradil původní návrh vlády na nové znění stavebního zákona. ČKAIT prostřednictvím SLP a LK mohla již jen sledovat vývoj projednání nového znění stavebního zákona a informovat o předkládaných návrzích, stanoviscích parlamentních výborů a schvalování jeho změn. Informace o celém legislativním procesu uveřejňovala Komora na své webové stránce ckait.cz/rekodifikace-stavebniho-prava, kde jsou znění jednotlivých dokumentů dosud k dispozici.

Jakmile došlo ke schválení a vydání nového stavebního zákona (NSZ) ve Sbírce zákonů pod číslem 283/2021 Sb. spolu se změnovým zákonem č. 284/2021 Sb. (ZZ), započaly přípravy prováděcích vyhlášek, které by měly nabýt účinnosti ve spojení s novým stavebním zákonem.

Návrhy prováděcích vyhlášek k novému stavebnímu zákonu

Aktiv pozemních staveb (PS) k vyhlášce o požadavcích na stavby a k diskuzi o přípravě konceptu vyhlášky o dokumentaci staveb se

sešel online dne 26. 8. 2021. Námety byly následně projednány a doplněny na zasedání aktivu PS dne 21. 10. 2021 za účasti vedoucích ostatních odborných aktivů. Podněty ke zpracování návrhu vyhlášky o dokumentaci staveb se uplatnily při zpracování připomínek ČKAIT k těmto vyhlášky, které probíhalo ve dvou kolech v listopadu 2021 a lednu 2022.

Na výzvu ředitelky odboru stavebního řádu MMR se ČKAIT zapojila do příprav nových návrhů **vyhlášky o požadavcích na výstavbu**. Spolu s desítkami dalších institucí zejména z řad ministerstev, ale i neziskových organizací se Komora připojila k aktivní účasti na pracovní skupině hmotného práva, sezvané na MMR. ČKAIT zde prezentovala celkem 130 svých připomínek a námětů, důležitých pro přípravu požadavků na stavby. Jmenování k účasti na pracovní skupině byli za ČKAIT Ing. Bukovský, Ing. Hladík a Ing. Štěpán (omluven pro nemoc), jako zástupkyně se zasedání na MMR zúčastnila Mgr. Dalešická.

Stanoviska ČKAIT k návrhům legislativních a dalších dokumentů

V mezirezortním připomínkovém řízení (MPŘ) uplatnila Komora za rok 2021 celkem v součtu 51 svých připomínek, z nich pouze dvě byly předkladateli návrhů akceptovány a jedna vzata na vědomí, ostatní navrhovatelé buď vysvětlili či zamítli.

- K návrhu **Národního programu reforem ČR 2021** se připomínky ČKAIT vztahovaly k upozornění na to, že cílem rekodifikace veřejného stavebního práva bylo i odstranění duplicit a kolizí stavebního zákona s jinými právními předpisy a že tento cíl se nepodařilo ve všech ohledech a souvislostech naplnit. ČKAIT uplatnila celkem 11 připomínek, mimo jiné též právě k nevhodnému zařazení právní úpravy či definic mimo oblasti, kam logicky svým obsahem patří, např. zařazení definice sociálního bydlení do zákona o dani z přidané hodnoty nebo úpravu oběhového hospodářství z hlediska využití odpadů v předpisech o odpadech namísto jejich zařazení do předpisů o stavebnictví. Poukázali jsme také na zákonem vyžadované průkazy energetické náročnosti budov předčasně ještě ve fázi projektové dokumentace pro stavební povolení. ČKAIT navrhla státu podpořit veřejnými investičními zakázkami stavebnictví v době ekonomické krize, kdy klesá investiční potenciál soukromého sektoru.

Výsledek: jedna připomínka byla akceptována, jedna vzata na vědomí a celkem devět vysvětleno.

- K návrhu vyhlášky, kterou se mění **vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav** ČKAIT uplatnila jednu připomínku k zohlednění odtokových poměrů přímo

v komunikaci s předkladatelem návrhu Ministerstvem zemědělství.

Výsledek: do § 5 odst. 1 byla vedle podrobného průzkumu terénu nově začleněna též věta: Pozemkový úřad zajistí vypracování studie odtokových poměrů. Účinnost úpravy vyhlášky ve změněné podobě nastala k 1. 1. 2022. Připomínka tudíž byla zohledněna.

- Návrh zákona, kterým se mění **zákon č. 254/2001 Sb., o vodách** a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. ČKAIT uplatnila dvě připomínky, požadovala zohlednění ochrany životů a zdraví zvířat a přidělení šetření příčin havárií České inspekci životního prostředí, správci toku nebo správci povodí namísto vodoprávních úřadů.

Výsledek: ani jedna připomínka nebyla akceptována.

- ČKAIT uplatnila šest připomínek k návrhu vyhlášky, kterou se mění **vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí**, jejich vyhodnocení ovšem nebylo v e-klepu do data přípravy této zprávy zveřejněno.
- Dále ČKAIT uplatnil čtyři připomínky k návrhu **vyhlášky o podrobnostech nakládání s některými výrobky s ukončenou životností**, ze strany předkládajícího Ministerstva životního prostředí byly tyto vysvětleny. Ačkoliv ČKAIT nejméně na jedné připomínce důrazně trvala, nebyla tato připomínka akceptována a zapracována do textu vyhlášky. Jednalo se o požadavek na zabezpečení skladovacích prostor použitých baterií proti úniku elektrolytu.
- Nejvíce (celkem 27) připomínek uplatnila ČKAIT k návrhu **vyhlášky o kategorizaci staveb z hlediska požární bezpečnosti**. Ani jedna nebyla akceptována, dvě z toho vysvětleny. Návrhy na doplnění příloh k specifikaci jednotlivých kategorií staveb zamítlo Ministerstvo obrany z důvodu nepředložení návrhů těchto příloh ze strany ČKAIT.

Jednotlivá ministerstva nás obeslala navíc 24 návrhy zákonných předpisů, kterými se LK nezabývala jednak z titulu nepříslušnosti,

anebo z důvodu, že neměla k zákonům připomínky. Snad pro zajímavost např.: Návrh vyhlášky o změně a zrušení některých právních předpisů o vyhlášení zvláště chráněných území, Návrh vyhlášky o ochraně zemědělské půdy před erozí či Návrh vyhlášky o rozsahu, formě a způsobu uveřejňování informací o přístupu nebo propojení a o náležitostech, rozsahu a formě referenční nabídky přístupu nebo propojení, který navrhl Český telekomunikační úřad (ČTU). Žádné připomínky ČKAIT nebyly ani k ochranným prostředkům na pracovištích ani k podrobnostem nakládání s odpady z autovraků, nařízení vlády č. 565/2020 Sb., o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi skleníkových plynů do cen elektřiny a jejich evidenci, které prošly dalšími úpravami v MPŘ. Komora nepřipomínkovala ani návrh vyhlášky o úhradě nákladů na databázi údajů pro tísňové volání.

Na žádost Ministerstva průmyslu a obchodu o utříděné Stanovisko ČKAIT k návrhu EPBD4 recast z 15. 12. 2021 se Komora prostřednictvím svého aktivu pro energetické auditorství (EA) pod vedením prof. Ing. Karla Kabeleho, CSc. vyjádřila ke třem stěžejním otázkám k návrhu transpozice evropské normy pro **sjednocenou úpravu průkazu energetické náročnosti** do českého práva.

Na výzvu Ministerstva vnitra jmenovala Komora člena svého představenstva Ing. Radima Loukotu zástupcem do skupiny pro vypracování návrhu **zákonu o národní infrastruktuře pro prostorové informace (zkráceně NIPI)**, která na základě věcného záměru schváleného vládou 19. 7. 2021 bude do 31. 12. 2022 předkládat návrh nové právní úpravy pro zvýšení efektivity fungování státní správy.

Ing. František Hladík

místopředseda představenstva pro legislativu a předseda LK

Mgr. Helena Dalešická

středisko legislativně právní

Tesařské konstrukce

Autoři: **Lubomír Jelínek, Petr Červený**

Vydavatel: **INFORMAČNÍ CENTRUM ČKAIT, s.r.o.**

Publikace je zpracována podle ČSN EN 1995-1-1 (Eurokódu 5) a změn A1 a A2.

Zahrnuje i normy a předpisy na kmenovou normu navazující. Vzorce z norem jsou převedeny na jednoduchý tvar umožňující výpočet pomocí kalkulačky nebo tabulkového kalkulátoru.

Publikaci schválilo MŠMT č.j. MSMT-6510/2021-14 dne 5.10.2021 k zařazení do seznamu učebnic pro střední a vyšší odborné vzdělávání pro oblast dřevěné konstrukce – konstrukční a technologická příprava s dobou platnosti 6 let. Více na **ic-ckait.cz**.

Profesní připojištění a Claims Made

Co se stane při porušení principu CLAIMS MADE? Na příkladu skutečné pojistné události projektanta ukážeme, na co by si měly autorizované osoby dát v souvislosti s profesním připojištěním pozor. Ve světle veřejně známých havárií z posledních let je zřejmé, že připojištění není jen bodem ve smlouvě.

CLAIMS MADE lze obecně definovat následovně: Aby byla škoda likvidní a pojišťovna škodu zaplatila, musí „celá událost“ proběhnout v době nepřetržitého trvání pojištění. Jinými slovy pojištění musí trvat po celou dobu, kdy došlo k:

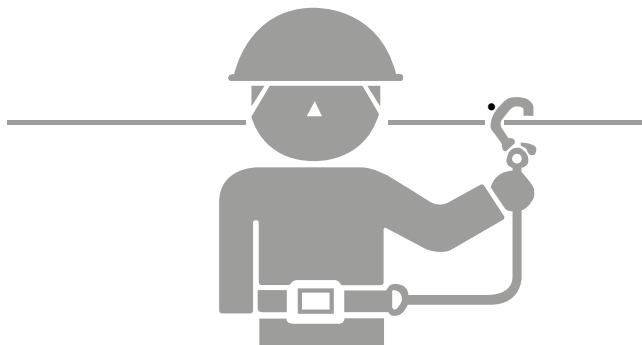
- **příčině škody** (tzn. vypracování projektové dokumentace, výkon TDS, vykonávání činnosti stavbyvedoucího);
- **vzniku škody** (např. popraskaná zeď, zjistí se, že požární čidla nevyhovují požadavku hasičů, zjistí se, že RD nejde z důvodu chybného sklonu napojit na veřejnou kanalizaci);
- **uplatnění nároku na náhradu škody** (stavebník vám zavolá či napíše, že se na stavbě objevil nějaký problém a žádá po vás řešení – náhrada škody, odstranění problému...);
- **nahlášení škody** (oznámení škodní události do pojišťovny).

V případech přerušování či ukončení pojištění či připojištění zaniká tak pojistná ochrana pro dříve vykonanou odbornou činnost ve výstavbě, což mohou být dříve odevzdané *projekty, vykonané dozory, vedení stavby* apod. Nutno připomenout, že se nejedná o nic specifického pro členy ČKAIT, ale tento princip se váže k profesním odpovědnostem takřka ve všech oborech, kde může požadavek na pojištění vyplývat ze zákona, nebo z podstaty dané profese. Není tomu tak pouze v ČR, ale dá se říct všude ve světě.

Velkou výhodou mají členové ČKAIT v tom, že v momentě, kdy složí autorizační slib a dostanou do rukou kulaté razítko, dostávají se automaticky na seznam pojištěných osob. Limit pojistného plnění v tomto případě činí 250 000 Kč pro každý rok. V době, kdy raketově stoupá inflace a ceny ve výstavbě dosahují rekordních výší, to není příliš vysoká částka, ale na splnění zákonného požadavku být pojištěný na profesní odpovědnost, je to dostačující a především, AO se nemusí v tomto směru o nic starat. Pojištění mají uhrazeno v rámci členských poplatků. Tento limit je dostačující především pro osoby, které vykonávají odbornou činnost ve výstavbě v zaměstnaneckém poměru, ale o tom v některém z následujících článků v Z+i.

Jaké dopady pro AO má nedodržení principu CLAIMS MADE?

Varováním by mohl být případ jedné autorizované osoby, která v průběhu let přes veškerá upozornění nedodržela princip CLAIMS MADE, což pro ni mělo značné finanční dopady. Požadavek na rozšíření limitu pojistného plnění na částku 5 milionů Kč vyplýval přímo z požadavku investora (dnes stavebníka). Ten si ve smlouvě o dílo zakotvil povinnost, aby si projektant uzavřel pojištění a udržoval ho ještě 5 let poté, co odevzdá poslední část projektové dokumentace. Tento požadavek investorů není nijak neobvyklý, nicméně tato AO k tomuto přistupovala spíše jako k formální povinnosti naplnit literu SoD a v pojištění neshledávala žádný užitek. Před odevzdáním první části projektové dokumentace skutečně předložila investorovi

platné pojištění, ale v tomto prvním roce pro ni tato formální povinnost skončila s argumentem, že povinnost mít pojištění již dále nikdo prověřovat nebude, což byla pravda. Tato AO se rozhodla nadále v připojištění nepokračovat, a to i přes upozornění, že když nastane problém, limit plnění bude jen ve výši základního pojištění, tedy maximálně 250 tis. Kč. Připojištění skončilo koncem roku 2019. V prosinci 2020 byla nahlášena škoda, která vznikla v listopadu 2018 (*projektová dokumentace a škoda sice vznikla v době platného připojištění, ale škodní událost byla nahlášena do pojišťovny v době, kdy již připojištění neexistovalo*). Konkrétně z důvodu chybného návrhu suterénní zdi došlo k prohnutí (posunu) obvodové zdi. Samozřejmě muselo dojít k nápravě, ale celkové náklady se vyšplhaly na téměř milion korun. Protože nebyl dodržen princip CLAIMS MADE, pojišťovna vyplatila z pojištění pouze 245 tis. Kč (5 tis. Kč byla sjednaná spoluúčast – splněno CŽV).

Z jakého důvodu neměnit výši limitů nebo přerušovat pojištění

V této souvislosti nejsou žádoucí ani výkyvy v limitech pojistného plnění v době trvání připojištění, čímž je myšleno průběžné navyšování a snižování limitů pojistného plnění v závislosti na aktuálním požadavku investora či na aktuální finanční situaci. Samotné ukončení či přerušování připojištění má potom pro AO v době vzniku škody stejný důsledek, jako kdyby si připojištění nesjednala vůbec. Tento příklad popisuje činnost projektanta, ale kontinuita pojištění má stejný význam pro stavbyvedoucí, technický dozor a další odborné činnosti ve výstavbě, kterých je celá řada. Poučení je jednoznačné a požadavek investora na připojištění nemusí být jen odstavcem ve smlouvě o dílo, ale může mít pro AO v konečném důsledku skutečně velký význam.

Odpovědi na vaše dotazy vám poskytnou pojišťovací makléři. Registrační formuláře, pojistné podmínky, oznámení škodní události, manuál při likvidaci škod a všechny ostatní potřebné informace najdete na www.ckait.cz v rubrice Služby ČKAIT / Pojištění.

Ing. Petra Bartoníčková, p.bartonickova@greco.services
Mgr. Jakub Doležel, j.dolezel@greco.services
 pojišťovací makléři GrECo International s.r.o.

Zpráva o činnosti Stavovského soudu ČKAIT v roce 2021

Stavovský soud má nového prvního konzultanta Mgr. Emila Švorce. Řešených disciplinárních prohrěšků je vzhledem k počtu autorizovaných osob ČKAIT jen velmi málo.

Stavovský soud jednal a rozhodoval v souladu s § 10 organizačního řádu ČKAIT prostřednictvím svých dvou disciplinárních senátů v Praze a Brně. Převzetím žalobních návrhů dozorčí rady ČKAIT bylo zahajováno disciplinární řízení s obviněnými autorizovanými osobami, které porušily ustanovení zákona č. 360/1992 Sb. nebo Profesního a etického řádu ČKAIT z hlediska odborného nebo etického. Výkon disciplinárních opatření zajišťovala Kancelář Komory. Předseda nebo místopředseda StS se jako hosté pravidelně zúčastňovali zasedání představenstva ČKAIT i jednání dozorčí rady ČKAIT. StS pracoval v roce 2021 v počtu jedenácti zvolených členů s tím, že v disciplinárním senátu se pro region Praha střídalo 7 určených členů, v disciplinárním senátu pro region Brno potom 4 členové.

V průběhu roku ze zdravotních důvodů odstoupil z pozice prvního konzultanta StS ČKAIT JUDr. Libor Vaňous, bývalý právník Stavoprojektu Hradec Králové, spolupracující se Stavovským soudem prakticky od založení ČKAIT. Jeho „funkční“ období tedy zahrnovalo úspěšně všechna dosavadní předsednictví StS ČKAIT, počínaje Ing. Josefem Machem, přes Ing. Miloslava Drdu a Ing. Zdeňka Rylichu, až po současného předsedu. Novým konzultantem StS byl od poloviny roku 2021 Kancelář ČKAIT pověřen mladý advokát Mgr. Emil Švorc.

V roce 2021 se řešilo jen 19 návrhů na zahájení disciplinárního řízení

Zajišťování agendy stavovského soudu bylo od roku 2020, stejně jako celá společnost, silně poznamenáno restrikcemi v souvislosti s probíhající pandemií Covid-19. Obtíže působily zejména opakované omluvy obviněných i členů disciplinárních senátů a nutnost odročení nařízených ústních jednání. V období roku 2021 tříčlenné senáty, jmenované ad hoc z členů StS, řešily 19 návrhů na zahájení disciplinárního řízení v profesních kauzách, z toho 11 v Praze a 8 v Brně. Disciplinární řízení s autorizovanými osobami, které nesplnily svoji základní povinnost a neuhradily členský příspěvek k 31. 3. 2021, řešil 5krát výlučně disciplinární senát v Praze. Dvě odvolání disciplinárně obviněného proti rozhodnutí DS (1x Praha a 1x Brno) v profesních kauzách, řeší představenstvo až počátkem roku 2022. Konečná bilance kauz bude také součástí výroční zprávy ČKAIT za rok 2021.

Skladba řešených pochybení se prakticky nemění

Primární příčinou většiny stížností zůstává nejasný, nejčastěji ústně uzavřený smluvní vztah partnerů výstavby, tedy absence jednoznačné smlouvy o dílo či objednávky. V souvislosti s tím se nejčastěji jedná o skutečnost, že autorizovaná osoba si často ulehčila práci na úkor klienta-laika a nepoučila ho o veškerých souvislostech, povinnostech a nezbytných úkonech v procesu

přípravy či realizace staveb, s pozdější výmluvou: „*To si klient neobjednal, to ode mě nechtěl, to si chtěl zařízovat sám apod.*“ Zásadní je nezpracovaná dokumentace pro provedení stavby (nebo jednostupňové dokumentace), kdy klient získá dokumentaci pro ohlášení či stavební povolení stavby (DSP) a časem reklamuje, že se podle ní stavba nedá realizovat. S tím samozřejmě souvisí obchodní vztahy autorizovaných osob (finanční vyrovnání, náhrada škody), které však ČKAIT v souladu s platnou legislativou neřeší. Stále častějším proviněním se stává také činnost autorizovaných osob nad rámec oboru udělené autorizace a specializace; občas se jedná také o účelově nesprávný výklad tzv. překrývání oborů. Problematické je často vedení deníku autorizované osoby, kde není např. uveden stupeň projektové dokumentace, často klíčový údaj v rámci disciplinárního řízení.

Stěžovatelé převážně fyzické osoby

Mezi stěžovanými, resp. disciplinárně obviněnými, stále převažují autorizované osoby v oboru pozemní stavby (také s ohledem na nejvyšší počet členů v Komoře), v první řadě projektanti a osoby odpovědné za odborné vedení stavby. V kauzách tradičně často figurují také obory statika a dynamika staveb, v menší míře obory dopravní stavby, geotechnika atd. Jako stěžovatelé zůstávají ve výrazné většině zastoupeny soukromé fyzické osoby (stavebníci rodinných domů a další účastníci stavebního či územního řízení), dále městské a stavební úřady, SVJ v bytových domech apod.

Za necelé dva roky bude moci Komora udělovat vyšší pokuty

V souvislosti se změnami stavebního zákona (rekodifikací) se připravuje také aktualizace zákona č. 360/1992 Sb. (autorizační zákon platný pro ČKAIT a ČKA – dále jen AZ) tak, aby v konečném důsledku nedocházelo ke zneužívání některých ustanovení ze strany disciplinárně stíhaných autorizovaných osob, event. k výraznému omezení veřejnoprávní funkce Komory, ale aby byly právně podchyceny i nejnovější správní úpravy a související legislativní změny). Snad konečně dojde i na automatické pozastavení členství autorizovaných osob v případě neplacení členských příspěvků a další návrhy ČKAIT z předchozích let, jako např. pozastavení veškerých udělených autorizací jediným rozhodnutím StS. Hrozbu možných problémů pro některé členy Komory může v blízké budoucnosti představovat pokračující digitalizace přípravy a realizace staveb (elektronická autorizace, elektronický podpis, elektronický deník autorizované osoby i stavební deník). Od 1. 7. 2023 také může Komora, rozhodnutím MMR, udělovat pokutu dle § 20 AZ až do výše 300 000 Kč, místo dosavadních 50 000 Kč.

Ing. Jan Korbel
předseda stavovského soudu ČKAIT

Zasedání představenstva únor 2022

Přinášíme výběr nejdůležitějších bodů projednávaných Představenstvem ČKAIT na 1. zasedání, které se konalo 17. února 2022 v Praze a v e-roomu. Celý zápis lze najít v neveřejné části www.ckait.cz.

Rozhodnutí schválená per rollam mezi řádnými zasedáními:

- pravidla celoživotního vzdělávání ČKAIT na 2022–2024 (13 pro, 0 zdržel se, 2 proti)
- jednorázový příspěvek zaměstnancům na důchodové připojištění ve výši 5000 Kč (13 pro, 0 zdržel se, 2 proti)
- jmenování Ing. Milana Komínka jednatelem Informačního centra ČKAIT, s.r.o. (10 pro, 1 zdržel se, 4 proti)
- odkoupení publikací od Informačního centra ČKAIT, s.r.o., dle zasláného seznamu (9 pro, 0 zdržel se, 6 proti)
- udělení záštity FSv ČVUT v Praze pro soutěž Hala roku Akademik (13 pro, 0 zdržel se, 2 proti)

Hospodaření ČKAIT

Hospodaření ČKAIT za rok 2021 skončilo dle předběžné závěrky s přebytkem cca 4,0 mil. Kč. Na základě získaných informací o hospodaření ČKAIT v roce 2021 a avizovaných změn v očekávaných výdajích letošního roku se připravuje revize schváleného rozpočtu.

Výrazné změny nastanou ve výdajích na osobní náklady zaměstnanců ČKAIT (viz procento valorizace), na vydávání časopisů Stavebnictví a Zprávy a informace, na propagaci 30 let od založení ČKAIT atd.

Návrh rozpočtu ČKAIT na rok 2023 nebude součástí Výroční zprávy ČKAIT 2021, ale samostatným dokumentem, který obdrží delegáti s pozvánkou na Shromáždění delegátů. Na dubnovém jednání Představenstva ČKAIT budou formulovány zásady pro tvorbu rozpočtu a stanoveny zvýšené výdaje v mandatorní části.

Hospodaření Informačního centra ČKAIT, s.r.o.

V roce 2021 Informační centrum ČKAIT, s.r.o., hospodařilo s přebytkem cca 600 tis. Kč. V současné době dokončuje roční účetní závěrku a návrh daňového přiznání. Na dubnovém jednání Představenstva ČKAIT bude předložen návrh výsledného hospodaření ke schválení. Osobně byl představen nový jednatel Informačního centra ČKAIT, s.r.o., Ing. Milan Komínek.

Pojištění autorizovaných osob

Dle přehledu dodaného pojišťovacím makléřem GrECo jsou výsledky k 1. 2. 2022 následující:

- Vyplacené plnění = 81 848 722 Kč
- Vytvořené rezervy = 45 252 871 Kč
- Zasloužené pojistné = 196 930 896 Kč
- Škodní průběh = 64,54 % (vč. připojištění a zvýšeného skupinového připojištění)

Hodnocení uskutečněných valných hromad

Ing. Špalek zhodnotil tři uskutečněné valné hromady v Pardubicích, Praze a Českých Budějovicích. Účast byla po poklesu v roce 2021 opět vyšší. Byla podána informace o propagaci profese a vzdělávání v technických oborech, dále o snaze prosadit vznik odborných komisí při šetření havárií. Dále předseda informoval o změnách, které zavede nový zákon o požární ochraně staveb a zavedené kategorizaci staveb po přechodných obdobích 2, resp. 5 let. Další valné hromady budou koncem února, v březnu a dubnu.

Výročí 30 let ČKAIT

Ing. Špalek informoval o plánu oslavy výročí 30 let ČKAIT. Část medailí bude předána na Inženýrském dni v Brně, část na samostatném večeru, část na předvečeru Shromáždění delegátů a samotném Shromáždění delegátů, případně na další akcích na oblastních kancelářích. Propojit oslavy 30 let republiky s oslavami 30 let ČKAIT. Bude oceněno 30 osobností a 30 staveb z vybraných nominovaných osobností a staveb. ČKAIT se jako spolu vypořádatel bude také účastnit propagace 30 let Stavby roku. 18. 11. bude v Rudolfinu večer při příležitosti 30 let Stavby roku. Termín pro nominace je 25. března. Představení nominací bude na příštím jednání představenstva v dubnu. Pracovní materiál byl předložen a představen Ing. Kohoutovou a jednomyslně schválen (14 pro, 0 zdržel se, 0 proti).

Informační systém ČKAIT

Ing. Majer hledal vhodné osoby a firmy, které by byly schopny realizovat informační systém pro ČKAIT. Informoval o systému, s nímž má osobní zkušenost. V roce 2022 navrhuje vypracovat zadání pro výběr dodavatele systému. Představenstvo vzalo na vědomí informaci předloženou Ing. Majerem a pověřuje ho společně s Ing. Hnízdilem k dalšímu jednání pro nalezení zpracovatele zadání pro vyhlášení výběrového řízení.

Informace podané členy představenstva

Předseda Ing. Špalek informoval o podpisu smlouvy o spolupráci s FSv ČVUT v Praze. Dále informoval o postupu příprav dostavby budovy ČKAIT v Praze. Původní zpracovatel studie nemá pro letošní rok volné kapacity. Druhý účastník soutěžního dialogu předložil příliš vysokou cenovou nabídku. Proto vyhlásíme soutěž podle našeho soutěžního řádu. Dále informoval o jednání s prof. Hrdličkou na MPO s náměstkem Ing. Muřickým a PhDr. Ehlerem o podpoře studijních programů pro připravovanou dostavbu jaderných bloků. MPO kontaktuje ČEZ, které stanoví, v jakých oborech autorizace budou potřeba odborníci. Dále informoval o návrzích změn nového stavebního zákona.

Účastnil se jednání u kulatého stolu s ministrem MMR ČR a MD ČR o vládním návrhu na změny stavebního zákona. Dále informoval o návrhu změny zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Postupujeme koordinovaně s dalšími profesními komorami a Hospodářskou komorou ČR.

1. místopředseda Prof. Materna informoval o termínech veletrhů v Brně a termínu veletrhu Střechy Praha. Dále informoval o jednání s Mgr. Veselým o návrzích složení odborných týmů oblastí (OTO). Dále informoval o přípravě Národního centra Stavebnictví 4.0. Na dalším jednání bude na programu přijímání nových partnerů a členů.

Místopředseda Ing. Hladík předložil návrh změn autorizačního zákona. Představil důvody jednotlivých návrhů změn. Upozornil na změnu § 7, kde je nově definice Komory. Informoval o své účasti na jednání na IPR Praha o novém stavebním zákoně a územním plánování. Informoval o rozhodnutí ředitele VOŠ a SPŠ Volyně o zrušení i letošní konference Dřevostavby.

Ing. Drahorád předložil doporučení pracovní skupiny strategie a vize. Představenstvo je vzalo na vědomí. Dále předložil návrh prosadit zástupce ČKAIT do Poradního sboru Ministerstva spravedlnosti pro znalecké otázky.

Ing. Dospiva informoval o oslavách 25. výročí Fakulty stavební – VŠB-TU Ostrava s účastí několika zástupců vrcholných orgánů ČKAIT. Informoval o termínu valné hromady v Ostravě 25. dubna. Dále informoval o tom, že oblast oslovil Ing. Tulil, předseda komory soudních znalců v kraji. Pořádají dvakrát ročně konferenci pro své členy, kterou mohou zařadit do programu ČŽV ČKAIT. Dále informoval o konání konference o BOZP v termínu 26. a 27. dubna 2022.

Ing. Filip informoval o jednání komise pro zadávání veřejných zakázek (ZZVZ). Návrh soutěžního řádu bude předložen ke schválení Shromáždění delegátů 2022. Komise ZZVZ jednala se zástupci ČKA a vzájemné spolupráci, zapojení zástupců komor do práce komise i porot partnerské Komory ČKA.

Prof. Kabele informoval o podnětu člena v oblasti TZB. Členové v oboru chtějí vlastní profesní aktiv. Ing. Dospiva vede profesní aktiv za obory TZS a TPS, žádá o kontakt na navrhovatele a domluví, zda se aktiv rozdělí nebo za jakých podmínek budou aktivity nadále společné.

Ing. Loukota informoval o valné hromadě v Pardubicích s účastí 49 osob. Účast je stále nízká, ale o čtvrtinu vyšší než v roce 2021. Dále informoval o rozeslaném dotazníku o dozoru projektanta, výsledek bude zveřejněn v dalším čísle časopisu Zprávy a informace ČKAIT.

Ing. Majer předložil návrh na úpravu směrnice S3 – příspěvek na exkurze. Zjistíme, v jakém množství je příspěvek využíván v jednotlivých oblastech a bude projednán na dalším jednání.

Ing. Řehůřková – na její žádost byla schválena záštita pro Stavební veletrh Brno 2022 a Konference Izolace 2022 (13 pro, 0 zdržel se, 0 proti). Dále se dotázala na přístup k normám. Přístup k normám, které jsou v právním předpise uvedeny jako závazné, je prostřednictvím sponzorovaných norem. Ostatní jsou přístupné prostřednictvím placené služby ČSN online.

Ing. Šafařík informoval o jednání profesního aktivu pro obor geotechnika.

Ing. Vaverka informoval o naplánovaném webinaru na téma Nová zelená úsporám 10. března.

Ing. Vokurka předložil návrh na úpravu zkušební místa v Praze. Informoval o jednání se zástupci MMR ČR o návrhu vyhlášky o podmínkách na výstavbu.

Ing. Zdařilová informovala o vyhlášení 16. ročníku Stavby roku Moravskoslezského kraje. Dotázala se, zda se pracuje na předpisech pro Brno a Ostravu. Podkladem jsou předpisy v Praze a zástupci měst pracují na předpisech pro Brno i pro Ostravu. Oba předpisy budou muset být notifikovány Evropskou unií.

Ing. Motyčka předložil návrh nové směrnice S3 – Pravidla pro služební cesty a odborné exkurze ČKAIT s hodnotou stravenkového paušálu 150 Kč/den, a také směrnici S4 – Účtový rozvrh a střediska a zakázky ČKAIT 2022. Vše schváleno (13 pro, 0 zdržel se, 0 proti).

Ing. Hnízdil informoval o stanovisku našeho právního zástupce na postavení ČKAIT podle současného znění zákona č. 106/1999 Sb. ČKAIT není povinným subjektem ve smyslu § 2, odst. 1 zákona – není v daných souvislostech veřejnou institucí. ČKAIT lze považovat za povinný subjekt dle § 2, odst. 2 zákona. Informační povinnost Komory se týká výhradně její rozhodovací činnosti jako toho, komu zákon svěřil rozhodování o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy („a to v rozsahu této rozhodovací činnosti“). Představenstvo s tímto stanoviskem vyslovilo jednomyslný souhlas (14 pro, 0 zdržel se, 0 proti). Informoval o místě a datu jednání V4 a požádal prof. Maternu a Ing. Vaverku o zpracování návrhu doprovodného i odborného programu setkání. Předložil informace z komise pro technické předpisy, byla vzata na vědomí. Dále předložil technický standard č. 3 – Návrh skleněných prvků ve stavebnictví – bude hlasováno per rollam.

Účast na jednání

Představenstvo:

Přítomni: Ing. Robert Špalek; prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA; Ing. Petr Dospiva, Ph.D.; Ing. Michal Drahorád, Ph.D.; Ing. Josef Filip, Ph.D.; Ing. František Hladík; Ing. Radim Loukota; Ing. Michal Majer; Ing. František Mráz; Ing. Karel Vaverka.

On-line: Ing. Věra Řehůřková; Ing. Martin Šafařík; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.

Omluven: prof. Ing. Karel Kabele, CSc. – částečně nepřítomen, Ing. Jindřich Pater

Dozorčí rada: prof. Ing. František Hrdlička, CSc.

Stavovský soud: Ing. Jan Korbel

Autorizační rada: Ing. Adam Vokurka, Ph.D.

Kancelář Komory: Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.

Ekonomický mandátář: Ing. Ladislav Motyčka

Následující zasedání: **21. dubna 2022, 24.-25. června 2022**

(OK Liberec), 22. září 2022, 24. listopadu 2022

Ing. Radek Hnízdil Ph.D.
ředitel Kanceláře ČKAIT

Valná hromada České Budějovice

Ne po roce, jak bylo tradicí, ale již po 6 měsících se konala VH oblasti České Budějovice. Proč po 6 měsících? Protože v loňském roce jsme konání VH z lednového termínu z důvodu nouzového stavu a protiepidemických opatření mohli uskutečnit až po čtyřech odloženích v červenci 2021.

Tradiční ale zůstalo místo konání: Clarion Congress Hotel České Budějovice. Termín 12. leden 2022 tentokrát klapl napoprvé. Vzhledem k počtu účastníků – 74 řádných členů, což představuje 4,1 % řádných členů evidovaných v oblasti – se jednalo dle bodů programu v pozvánce. Úkolem VH bylo zvolit 11 delegátů a náhradníky na SD 2022, schválit Zprávu o činnosti výboru a oblastní kanceláře za rok 2021, plán práce, program celoživotního vzdělávání a rozpočet na rok 2022.

Předseda oblasti Ing. František Hladík v úvodu svého vystoupení přivítal účastníky VH a hosty. Ve své Zprávě informoval o činnosti kanceláře a zaměřil se na celkem 12 akcí celoživotního vzdělávání v roce 2021, kterých se účastnilo celkem 1 827 osob. Semináře na téma Nové trendy v oblasti hospodaření s dešťovou vodou se účastnilo 21 osob.

Na šest webinářů se přihlásilo 613 účastníků. Tématem webinářů bylo: Impregnace konstrukčního dřeva; Chyby v projektování a realizaci staveb; Novela vodního zákona; Navrhování a provádění komínů podle ČSN 1443; Navrhování vozovek, revize TP 170; Chyby v projektování a realizaci staveb. Konference na téma Defekty budov se účastnilo 15 osob. Na prezentaci odborné firmy Divize Weber, Saint-Gobain Construction Products CZ se přihlásilo 51 účastníků. Českobudějovická oblast dále organizovala diskuzní odpoledne na D3; Exkurzi Chebsko a soutěžní přehlídku PRESTA Jižní Čechy 2018-2020.

Poděkoval zástupcům spolupracujících organizací: Krajský úřad Jihočeského kraje, Statutární město České Budějovice, Komora civilních techniků, architektů a inženýrů pro Horní Rakousko a Salzburg, Oblastní pobočka ČSSI České Budějovice, Česká vodohospodářská společnost ČSSI, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje, Energy Centre České Budějovice, Vysoká škola technická a ekonomická, České Budějovice, SPŠ stavební, České Budějovice, SPŠ+VOŠ Volyně, SOU a SOŠ Písek za spolupráci v uplynulém období a vyjádřil přesvědčení, že vzájemně dobrá a prospěšná spolupráce bude pokračovat i v příštím období.

Na zprávu předsedy oblasti navázal ve své informaci o činnosti ČKAIT předseda představenstva Ing. Robert Špalek. Zaměřil se na oblasti hospodaření, činnosti Komory, rekodifikaci stavebního práva, potřebu zvýšení prestiže stavebního vzdělání na školách i v praxi a na spolupráci s odbornými organizacemi a vysokými školami. Stále aktuální je rekonstrukce budovy ČKAIT v Sokolské ulici v Praze.

Čestní hosté, zástupci spolupracujících organizací v diskuzních příspěvcích dobře hodnotili naši vzájemnou spolupráci a její prospěšnost.

Zástupci GrECo zdůvodnili důležitost a význam pojištění AO i vzhledem k vztahu na CŽV.

Součástí programu byla i zpráva Dozorčí rady o provedené kontrole činnosti oblasti s konstatováním bez závad.

Plán činnosti výboru oblasti České Budějovice na rok 2022

- Webinář – Novodobé krovky
- Diskuzní odpoledne na D3
- 24. ročník mezinárodní konference Dřevostavby
- Exkurze na rekonstrukci budovy nádraží ČD
- Stavební veletrh Brno
- Veletrh úspor energií WELS
- Stavební veletrh v rámci HOBBY
- FOR ARCH Praha
- Konference Defekty budov 2022

Valná hromada uložila výboru oblasti České Budějovice uložila:

- zajistit plnění plánu činnosti pro rok 2022 v souladu s Usnesením, vyhodnotit závěry dnešní diskuze a vystoupení hostů
- rozvíjet spolupráci s orgány státní správy a místní samosprávy, s odbornými školami v regionu a s partnerskými organizacemi v oblastech společného působení.

Delegátům bylo uloženo zastupovat zájmy oblasti přednesené na této valné hromadě, podpořit hlavní úkoly činnosti ČKAIT.

Ing. František Hladík
předseda oblasti

Právní spory ve stavebnictví II

Seminář/webinář SVI ČKAIT: **17. května 2022 od 14 hodin**
Přednášející: **Dr. Josef Černohlávek**

- Odstoupení od smlouvy o dílo a spory z něj vyplývající
- Spory vyplývající z předání díla a vad díla

Valná hromada Pardubice

29. valná hromada ČKAIT oblasti Pardubice se uskutečnila jako první v řadě dne 10. ledna 2022 v Domě techniky Pardubice, náměstí Republiky 2686. Celkem se účastnilo valné hromady 49 osob, tj. 4,55 % z 1 077 všech členů oblasti.

Zúčastnění zvolili aklamací 7 navržených delegátů, kteří se zúčastní Shromáždění delegátů v září a 3 náhradníky. Stejně jako v loňském roce nebyli, vzhledem k podmínkám účasti, pozváni hosté ani studenti stavebních škol. Splnění podmínky účasti na valné hromadě bylo ověřováno pomocí aplikace čTečka při prezenci. Byli kontrolováni jak členové pardubické oblasti, tak i zúčastnění funkcionáři a zaměstnanci Komory, kterými byli předseda Ing. Robert Špalek, ředitel kanceláře Komory Ing. Radek Hnízdil, Ph.D., poradkyně předsedy Marie Báčová, vedoucí legislativně právního střediska ČKAIT Mgr. Helena Dalešická, vedoucí Střediska vzdělávání a informací ČKAIT Ing. Dominika Hejduková, za tiskové oddělení Ing. Markéta Kohoutová a Mgr. Soňa Rafajová a Ing. Vlastimil Klazar, člen Dozorčí rady ČKAIT.

Ing. Loukota informoval zúčastněné o činnosti výboru OK ČKAIT Pardubice a plánu odborných akcí. V ekonomické zprávě zveřejnil výsledky hospodaření oblasti v roce 2021: limit výdajů v celkové výši 1 374 000 Kč, k 1. prosinci 2021 bylo čerpáno 1 341 872 Kč. Z limitu na režii a mzdy určeno 960 000 Kč, čerpáno 885 364 Kč, na odborné činnosti určeno 414 000 Kč, čerpáno 456 508 Kč. Z výsledků je patrné, že v součtu OK Pardubice limit nepřekročila. Pro rok 2022 je stanoven celkový limit 1 501 000 Kč.

Předseda Ing. Robert Špalek informoval o činnosti Komory v minulém pololetí, protože naše poslední valná hromada se konala v červnu 2021. Popsal, jak pokročila příprava stavebních úprav hlavního sídla Komory v Sokolské ulici v Praze, které schválilo minulé shromáždění delegátů. Dále shrnul informace o přijatém novém stavebním zákonu a jeho možných změnách, které souvisejí s nástupem nové vlády ČR. Dále informoval o rozšíření tiskového oddělení Komory a zároveň ocenil jejich práci. Závěrem popřál všem přítomným hodně úspěchů a zdraví v novém roce.

Ing. Vlastimil Moucha, čestný člen a emeritní přednosta OK ČKAIT Pardubice, vystoupil k 30. výročí vzniku ČKAIT v samostatném bodu programu. Zavzpomínal na období založení Komory v roce 1992. Připomněl, že po roce 1989 zde byly 2 subjekty působící v oboru, a to ČSVTS a Obec architektů. Na vzniku ČKAIT se nejvíce podílel ČSSI a první předseda Komory Ing. Mach. V prosinci 1991 byl přijat Autorizační zákon a 7. července 1992 zasedal ustavující výbor ČKAIT v počtu 33 členů. 28. listopadu 1992 se uskutečnilo první shromáždění delegátů

a 29. listopadu 1993 první valná hromada oblastní kanceláře ČKAIT Pardubice.

V diskuzi vystoupil další čestný člen Komory **Ing. Pavel Čížek**, který svým příspěvkem navázal na Ing. Mouchu ve vzpomínkách na 30 let od vzniku Komory. Věnoval se především oblasti statiky. Zhodnotil její vývoj za uplynulá léta od vzniku Komory, kde konstatoval, že atomizace tohoto oboru nepřispěla ke zkvalitnění práce.

Valná hromada svým usnesením uložila výboru oblasti tyto úkoly:

- publikovat průběh a závěry valné hromady oblasti do časopisu „Zprávy a informace ČKAIT“,
- hájit práva autorizovaných osob,
- zajistit pořádání akcí v rámci celoživotního vzdělávání autorizovaných osob dle předloženého programu na rok 2022,
- nadále udržovat kontakty a prohlubovat spolupráci s orgány státní správy a samosprávy včetně IZS ČR a ostatními profesními organizacemi v oboru stavebnictví,
- formou odborné pomoci spolupracovat se školami se stavebním zaměřením v oblasti Pardubice,
- vyhodnotit diskuzi z valné hromady,
- podporovat a průběžně vyhodnocovat program celoživotního vzdělávání autorizovaných osob, zvýšenou pozornost věnovat změnám ve stavební legislativě.

Ing. Radim Loukota
předseda oblasti ČKAIT Pardubice

Vady projektové dokumentace a odpovědnost projektanta

Seminář/webinář SVI ČKAIT: **31. května 2022 od 14 hodin**
Přednášející: **Dr. Josef Černošník**

- Kdy má projektová dokumentace (dále jen „PD“) vadu
- Vady stavby způsobené vadou PD

- Škody vzniklé v důsledku vady PD
- Vady PD a stavební vícepráce
- Postup zhotovitele stavby v případě vad PD
- Co by také měla obsahovat smlouva s projektantem

Valná hromada Praha

Valná hromada oblasti Praha pro Prahu a Středočeský kraj se uskutečnila v úterý 11. ledna 2022 v Kongresovém centru v Praze 4. Z 10588 členů se valné hromady zúčastnilo 131 členů, což je 1,24 %.

Nižší účast byla ovlivněna jednak tím, že se konala relativně krátkou dobu po valné hromadě v roce 2021 i koronahysterickými opatřeními v celé republice. Valné hromady se zúčastnili čestní předsedové Ing. Václav Mach a Ing. Pavel Křeček, FENG, bývalý předseda oblasti Ing. Michael Trnka, CSc., sen. i čestní členové paní Marie Báčová, Ing. Jiří Landa, doc. Ing. Antonín Pokorný, CSc., Ing. Pavel Štěpán, Ing. Jitka Thomasová, Ing. Bedřiška Vaňková, Ing. Jiří Frýba, Ing. Jan Vítek, DrSc. a dále někteří členové představenstva. Předseda Ing. Ladislav Bukovský zahájil valnou hromadu a uvítal hosty, valnou hromadu moderoval Ing. Michael Trnka, CSc., jun.

Z vystoupení hostů

Ing. Žanet Hadžič, ředitelka odboru stavebního řádu MMR ČR, informovala o aktuálním stavu nového stavebního zákona a o přípravě prováděcích vyhlášek.

Ing. Petr Serafín, ředitel odboru stavebnictví MPO ČR, informoval o osudech již dříve připraveného a notifikovaného návrhu zákona o stavebních výrobcích, který nebyl v minulém volebním období Poslanecké sněmovny projednán a schválen.

Prof. Ing. arch. Ladislav Lábus, Hon. FAIA, děkan Fakulty architektury ČVUT, se přišel rozloučit z důvodu konce jeho druhého volebního období.

Pozdravy z komory architektů předal **Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA**, sekretář ČKA.

Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT, informoval o podílu komory na přípravě nového stavebního zákona, o současné situaci kolem opravy a nástavby hlavního sídla ČKAIT v Praze. Dále stručně seznámil přítomné s prioritami Komory, o ekonomické situaci a dalších aktivitách.

Zpráva o činnosti oblasti

Činnost oblasti Praha probíhala i přes zásadní omezující opatření vlády bez významnějších omezení. Oblast Praha pořádala v roce 2021 celkem 16 seminářů a 61 webinářů pro celkem více než 14 000 členů z celé komory. Dále byla pořádána konference Požární bezpečnost 2021 a konference Jakost pozemních staveb 2021.

Hospodaření oblasti je vymezeno limity stanovenými celkovým rozpočtem Komory pro rok 2021. Z výsledků hospodaření lze konstatovat, že pražská oblast dodržela limit nákladů stanovený rozpočtem ČKAIT pro rok 2021 s rezervou. Oblast Praha dostává tradičně nejmenší prostředky na činnost na jednoho člena a též má nejmenší personální zabezpečení oblasti v přepočtu na člena z celé komory (1,5 pracovníce na více než 10 000 členů). Dokonce administrátorka kanceláře musí - na rozdíl od ostatních oblastí - z rozhodnutí ředitele kanceláře část pracovní doby vypomáhat činnosti kanceláře.

Z diskuze

Diskusní témata, která navrhli členové oblasti, byla uvedena v pozvánce. Závěry diskuze z VH:

- uložit představenstvu ČKAIT zabývat se kvalitou projektové dokumentace a prohlubováním právních znalostí autorizovaných osob (schváleno);
- požádat autorizační radu ČKAIT, aby v informačních materiálech pro členy informovala autorizované osoby o výsledcích jednání s HZS zvláště z hlediska kategorizace staveb a požadavky na další přezkušování autorizovaných osob v oboru PBR na základě požadavků GR HZS (schváleno 75,7 % účastníky);
- zavést povinnost autorizovaných osob jednou ročně aktualizovat kontaktní údaje pomocí webové aplikace (schváleno 59,8 % účastníky);
- zrušit hlasování z VH 21, kterou byl upraven počet členů výboru na 9 (schváleno 62,8 % účastníky).

Volby

Byl volen poslední člen výboru oblasti, který byl opomenut v minulém roce. Ve volbách zvítězil **Ing. Marek Novotný, Ph.D.** Dále byli zvoleni delegáti a náhradníci na Shromáždění delegátů.

Plán činnosti výboru

- Organizace celoživotního vzdělávání a podpora výkonu profesí členů ČKAIT včetně organizace odborných školení, seminářů a webinářů.
- Spolupráce oblasti Praha při vydávání odborných časopisů a publikací.
- Spolupráce s odbornými organizacemi a společnostmi, zejména ČSSI, ČKA, CACE, ČAS.
- Spolupráce se středními a vysokými školami.
- Spolupráce s Hasičským záchranným sborem hlavního města Prahy, HZS Středočeského kraje a Integrovaným záchranným systémem hlavního města Prahy a podpora autorizovaných osob, které se účastní těchto akcí.
- Průběžné sledování technických předpisů a ČSN ovlivňujících činnost autorizovaných osob a podpora účasti při tvorbě ČSN.
- Aktivní sledování vývoje v oblasti digitalizace stavebního řízení.
- Výbor oblasti Praha se bude zabývat obecně vývojem výstavby v Praze a Středočeském kraji, včetně aktivní účasti na jednáních Gremiální rady Institutu plánování a rozvoje hlavního města Praha (IPR PRAHA).
- Připravit výběr advokátů, se kterými jsou zkušenosti při řešení problémů AO.

Závěrem předseda výboru poděkoval všem aktivním členkám a členům, pracovnícím kanceláře oblasti a pracovníkům zejména SVI, IT a IC ČKAIT.

Ing. Ladislav Bukovský
předseda oblasti ČKAIT Praha

Zaměstnejte kolegu z Ukrajiny

Inženýři společně s architekty nabízejí pomoc ukrajinským kolegům. Obě profesní komory ČKAIT i ČKA odsoudily ruskou putinovskou agresi proti Ukrajině.

Putinovo Rusko rozpoutalo rozsáhlý vojenský konflikt, jímž je zasažena většina obyvatel země a velká část jich v důsledku ruské invaze odchází a hledá dočasné útočiště. ČKAIT i ČKA proto vyzvaly všechny autorizované osoby k veškeré možné podpoře statečně se bránících Ukrajinců, a to včetně nabídek přechodného zaměstnání a spolupráce pro ukrajinské architektky a stavební inženýrky. Obě komory společně tvoří databázi, která nabídne práci lidem zasaženým důsledky ruské invaze na Ukrajině. Požadované formy práce zahrnují:

- dlouhodobou práci – pro osoby, které plánují zůstat;
- příležitostnou práci – pro osoby, které potřebují podporu;
- pomoc pro studenty – placená praxe;
- práce na dálku – pro osoby, které nechtějí nebo nemohou opustit Ukrajinu, ale ztratili své zakázky či klienty.

ckait.cz/burza-prace-pro-ukrajinu – Pokud hledáte nebo byste rádi nabídli práci pro inženýry a techniky činné ve výstavbě, můžete využít na stránkách ČKAIT burzu práce pro Ukrajinu. V tuto chvíli je zde uveřejněno již několik set nabídek přeložených do ukrajinštiny.

projektujsnami.cz – ČKA ve spolupráci s plánovací kanceláří ONplan spustila v březnu iniciativu **Projektuj s námi / ПРОЕКТУЙ З НАМИ**. Cílem je napomoci integraci uprchlíků z Ukrajiny s architektonickým anebo inženýrským vzděláním a praxí do pracovního procesu v ČR. Autorizované osoby, které jsou ochotny nabídnout práci oborovým kolegům postiženým válkou na Ukrajině, mohou vyplnit formulář na stránce iniciativy. Současně je od 1. dubna k dispozici koordinátor, který bude asistovat se vším potřebným.

ACE k situaci na Ukrajině – Představenstvo ACE (Architects' Council of Europe – Evropská rada architektů) svolalo několik jednání za účelem zvážení a navržení forem pomoci. Mnoho členských organizací ACE již na svých webových stránkách zřídilo odkaz na nabídky/žádosti o zaměstnání. ACE zařadí odkazy ze svých webových stránek **ace-cae.eu**. Obrátí se také na softwarové a počítačové firmy, aby zjistila, co lze udělat pro vybavení nových pracovních míst (počítače, programy atd.). ACE

prověří společně s EAEE (European Association for Architectural Education – Evropská asociace pro architektonické vzdělávání) možnosti ukrajinských studentů architektury studovat na odborných školách v zemích EU. ACE zviditelní práci specializovaných podpůrných agentur, jako jsou Architectes de l'Urgence, Architectes sans frontières apod. Všechny členské organizace bude informovat o jakýchkoli dalších akcích ACE a bude koordinovat národní iniciativy tam, kde je to možné nebo žádoucí.

Uznávání profesní kvalifikace – S možností získat zaměstnání souvisí problematika uznávání odborných kvalifikací. Některé členské organizace již zvažují, jak se s touto problematikou vypořádat na národní úrovni. ACE se obrátí na GR GROW, aby zjistila postup na úrovni EU. Představenstvo ACE navrhne valnému shromáždění rozšířit definici Členů pozorovatelů (Observer Membership) o země stojící mimo EU, které kandidují na členství v EU nebo sousedí se zeměmi EU. Zároveň pozve Ukrajinskou unii architektů, aby se zúčastnila valného shromáždění.

Přístup stavebních výrobků na ukrajinský trh je podobný EU – Z veřejně dostupných informací vyplývá, že Ukrajina byla před invazí blízko a nyní je téměř zcela na úrovni základních evropských předpisů v oblasti přístupu stavebních výrobků na národní trh a v oblasti energetických požadavků. Ukrajinský energetický certifikát vypadá na první pohled shodně s naším.

Architektonické dědictví – Ukrajinská unie architektů naznačila, že po válce bude k obnově země zapotřebí odborná podpora – zejména památkářů.

Obnova Ukrajiny – Ukrajina již přijala zákon upravující provádění stavebních prací k odstranění následků války. Na Ukrajině existuje Stavební komora, Konfederace stavitelů Ukrajiny, Ukrajinská BIM komunita. Mají Ministerstvo pro místní rozvoj, ministr se jmenuje Henadij Zubko a je vicepremiérem. V přiblížení se evropským předpisům a normám se již dříve angažovalo Polsko. Polský premiér Mateusz Morawiecki se snaží prosadit „Marshallův plán č. 2“. I podle dalších evropských politiků se Ukrajina může spolehnout na pomocnou ruku Bruselu.

Kromě stabilních dodávek elektřiny a plynu slíbila EU Ukrajině finanční pomoc, která má vést k její obnově. „Evropská rada proto souhlasí se zřízením Světenského fondu solidarity pro Ukrajinu, vybízí mezinárodní partnery, aby se zapojili, a vyzývá k bezodkladnému zahájení příprav,“ píše se v dokumentu z 24. března 2022. Lídři pak vyzvali k uspořádání mezinárodní dárcovské konference. Její uspořádání by mohla mít na starosti Česká republika, která bude v druhé polovině roku 2022 předsedat Radě EU.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Ing. arch. Jan Kasl
předseda ČKA

Čeští inženýři oživilí poušť

Zařízení S.A.W.E.R., představené v českém pavilonu, získalo cenu za nejlepší inovaci prezentovanou na světové výstavě EXPO v Dubaji. Cenu udělilo Centrum pro vládní inovace Mohammeda bin Rašída Al Maktúma (vládce Dubaje a premiéra Spojených arabských emirátů).

Systém Solar Air Water Earth Resource (S.A.W.E.R.) vynalezli čeští inženýři z Univerzitého centra energeticky efektivních budov (UCEEB), Fakulty strojní ČVUT v Praze a Botanického ústavu Akademie věd ČR. Autory patentů celé „rodiny S.A.W.E.R.“ včetně menšího zařízení Magda, které kombinuje fotovoltaiku, techniku vnitřního prostředí a větrání, je tým doc. Ing. Tomáš Matuška, Ph.D., doc. Ing. Vladimír Zmrhal, Ph.D., Ing. Nikola Pokorný, Ph.D. a Ing. Viacheslav Shemelin, Ph.D.

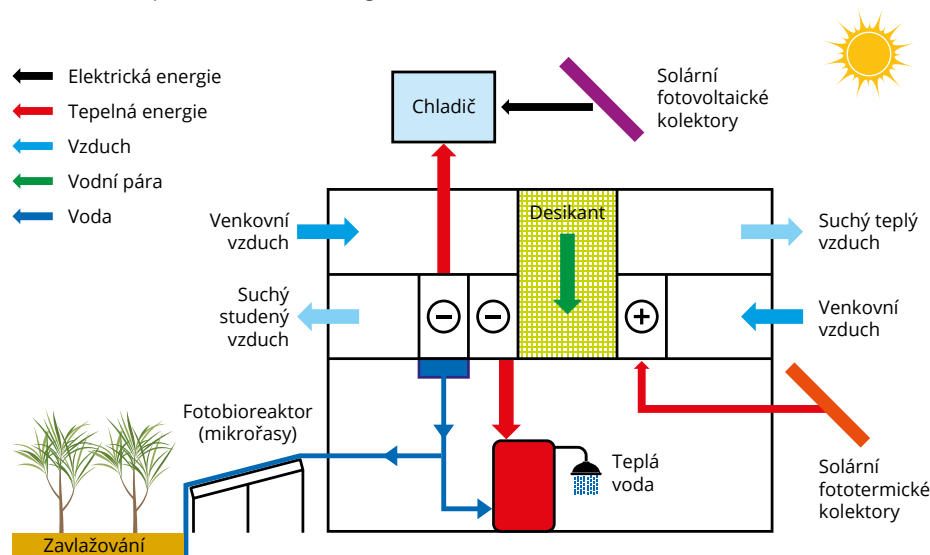
Solar Air Water Energy Resource (S.A.W.E.R.) se skládá ze dvou systémů, jeden na získávání vody z pouštního vzduchu a druhý pro kultivaci pouště v úrodnou půdu. Autonomní systém S.A.W.E.R., umístěný v českém pavilonu, vyrobí v průměru více než 800 l vody denně. Potřebná energie na vyrobený litr se pohybuje mezi 0,44 až 0,55 kWh/l. S.A.W.E.R. vyrábí destilovanou vodu, která se dobře uchovává a pro další použití dále upravuje. Pro závlahu rostlin ji o živiny obohacuje fotobioreaktor, který dodává Botanický ústav AV ČR. Fotobioreaktor je umělé prostředí sloužící ke kultivaci mikrořas za účelem produkce polysacharidů a zadržení živin ve vodě. Na pitnou vodu ji mění remineralizační jednotka WatiMin, která doplňuje vápník, hořčík a draslík. Hlavním specifickým systémem S.A.W.E.R. je autonomní provoz. Energetické potřeby systému jsou plně hrazeny ze sluneční energie (solární fototermické kolektory, fotovoltaické moduly, akumulace tepla a elektrické energie).

„První kontejnerovou převozní jednotku jsme po půlročním testování v poušti již jednou vylepšili a nyní je na dalším testování. Dále pracujeme na prototypu mobilního zařízení Magda, který se dá instalovat na korbu pick-upu. Nejnovější zařízení, na kterém pracujeme, by mělo mít velikost klasické polní lahve. První proof of concept prototyp začínáme právě testovat. Ceny se velmi liší podle velikosti. Obecně se dá říci, že zařízení typu S.A.W.E.R. se bude pohybovat ve stovkách dolarů v závislosti na velikosti. Zařízení typu Magda ve stovkách korun. U Polní lahve je to ještě předčasné, ale musíme se vejít alespoň o řád níže než Magda,“ upřesňuje Ing. Jakub Dytrich z UCEEB v Buřtěhradě.

Celkem existují 2 prototypy velkého zařízení typu S.A.W.E.R. První prototyp je nyní umístěn v Rochester Institute of Technology. Ale máme poptávky z Emirátů i dalších států Perského zálivu a pravděpodobně jej pošleme dále do světa. Druhý prototyp S.A.W.E.R. zůstane spolu s celým pavilonem v Dubaji. Nutno ale podotknout, že prototypy již nejsou naše, jsou vlastnictvím Ministerstva zahraničních věcí a bude se o nich rozhodovat prostřednictvím Kanceláře generálního komisaře. UCEEB má nyní již čtyři zájemce o licenci a brzy by mělo být rozhodnuto o tom, kdo bude zařízení vyrábět.

„Je úžasné vidět úspěchy a výsledky inženýrského umění na mezinárodní výstavě EXPO,“ dodává Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT.

Ing. Markéta Kohoutová

Systém na získávání vody ze vzduchu je dvojstupňový. V první fázi se použije desikant – materiál, který na svůj povrch váže vodní páru adsorpcí. Ten venkovnímu vzduchu odebere vodní obsah a zadrží ho na svém povrchu. Odvlhčený vzduch se odvede zpátky do venkovního prostředí. Zároveň se do systému nasaje další venkovní vzduch se svým přirozeným obsahem vodní páry, který se nejdříve ohřeje na tak vysokou teplotu, aby bylo možné na povrch desikantu vodní páru uvolnit, a tím pouštní vzduch navlhčit. Vzduch při zvýšené teplotě do sebe totiž může vázat větší množství vodní páry. Na chladič pak přichází výrazně vlhčí vzduch, než je venkovní vzduch z pouště. Díky tomu lze chladičem získat daleko více vody kondenzací ze vzduchu. (schéma/foto: sawer.cz)

Aktuality

PROFESIS
profesis.ckait.cz

Nový Technický standard ČKAIT

- **TS 03** – Návrh skleněných prvků ve stavebnictví – část 1: obecné zásady návrhu, účinnost od 1. 7. 2022

Nová pomůcka

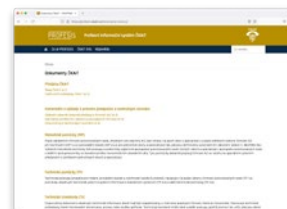
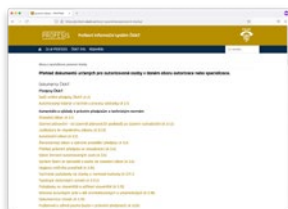
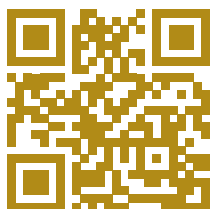
- **TP 3.8.2** – Infračervená metoda (termovize) ve stavebnictví

Aktualizace pomůcek

- **A 2.1** – Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby – odpovědnost a rozsah činnosti
- **A 3.4** – Přehled právních předpisů ve stavebnictví – aktualizace k 31. 3. 2022
- **A 3.5** – Příklady smluv – příloha k pomůcce Výkon činnosti autorizovaných osob

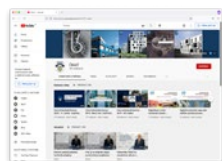
Právní informace – nová rubrika

- Přehled právních předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů ČR, které se svým obsahem dotýkají činnosti autorizovaných osob.

 Sledujte nás na YouTube
youtube.com/c/CKAIT-vidео

Sledujte nás na Facebooku
facebook.com/ckait.cz

Pohled na pavilon ČR na výstavě EXPO v Dubaji

EXPO DUBAJ SKONČILO 31. BŘEZNA 2022

S.A.W.E.R. vyrábí z pouštního vzduchu až 800 l vody denně. Fotobioreaktor ji upravuje pro závlahu rostlin.